

Matica

broj
no.

7

srpanj
july

2017.

MJESEČNA REVIIJA HRVATSKE MATICE ISELJENIKA MONTHLY MAGAZINE OF THE CROATIAN HERITAGE FOUNDATION

Andrea Radman iz Švedske osvojila titulu
najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan RH

ISSN 1330-2140

9 771330 214009

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matis.hr

Naslovnica:
Najljepša Hrvatica u narodnoj nošnji
izvan RH (foto: Ivica Šarac)

Dragi čitatelji,

ulazimo u 66. godinu izlazenja časopisa MATICA. Kako bismo njezin sadržaj učinili pristupačnijim što širem čitatelja, odabrane tekstove prevedene na engleski i španjolski jezik objavljujemo na našim web i Facebook stranicama. Ti su tekstovi u časopisu označeni **ENG** ili **ESP**.
Zahvaljujemo vam na dugogodišnjoj vjernosti i veselimo se daljnjoj suradnji,
Uredništvo

Posjetite stranice web portala
Hrvatske matice iseljenika!

www.matis.hr

Web stranice
HMI čitaju se diljem
svijeta, dostupne su na tri
jezika (hrvatski, engleski,
španjolski) i bilježe stalan
porast posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

- **BANERI**
- **SPONZORIRANI ČLANAK**
- **SPONZORIRANE RUBRIKE**

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora

tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522

mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matis.hr

Kolumne

9

Globalna Hrvatska

(Vesna Kukavica)

42

Klikni – Idem doma

(Dražen Klinčić)

45

(S)kretanja

(Šimun Šito Ćorić)

46

Naši gradovi

(Zvonko Ranogajec)

48

Povijesne obljetnice

(Željko Holjevac)

59

Djelovanje hrvatskih sestara u inozemstvu

(Jozo Župić)

61

Govorimo hrvatski

(Sanja Vulić)

62

Ljepote Hrvatske okom fotografa

(HTZ)

Rovinj

5 Zadar: Konferencija o iseljeničkom turizmu	30 Iseljenička priča obitelji Makvić iz Buenos Airesa
6 Gostovanje Zagrebačke filharmonije u Argentini	33 Izbor najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan RH
10 Obljetnica Foreign press bureaua i HIC-a	37 Prodaje se Hrvatski dom u Dimbulahu
15 Sveučilišna škola hrvatskoga jezika i kulture	38 Hrvatski domovi u SAD-u
16 Zašto i kako treba brendirati Hrvatsku?	40 Pjevač Dario Đurinovac njemačka rock-atrakcija
19 Knjiga o Hrvatskoj zajednici Herceg-Bosni	51 Matičin vremeplov
20 Promocija monografije Antona Cetina	52 Paško Rakić, istaknuti američko-hrvatski znanstvenik
23 Hrvatske svjetske igre	55 Kanada: Vjenčanje i proslava sv. Ante u Norvalu
24 Povratnička ulaganja u turizam	56 Monografija o đakovačkoj katedrali
29 Obljetnica 'Zagreb Tamburitze' iz Clevelanda	57 Split: Nagrada publike za hit godine – Cesarica

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiz.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION

Običnom poštom / regular mail:
Hrvatska / Croatia 100 kn
ostale europske države /
other European countries 25 EUR
Zračnom poštom / airmail:
SAD / USA 65 USD
Kanada / Canada 65 CAD
Australija / Australia 70 AUD
ostale prekomorske države /
other overseas countries 70 USD

DEVIZNI RAČUN BROJ /

FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:

IBAN: HR06 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Radnička cesta 50

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA / DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):

IBAN: HR80 2390 0011 1000 21305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju Maticu jer Matica je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

Varšava: Sastanak Kolinde Grabar-Kitarović i Donalda Trumpa

POLJSKA - Američki predsjednik Donald Trump podupro je na sastanku s hrvatskom predsjednicom Kolindom Grabar-Kitarović izgradnju LNG terminala na Krku i pozvao je da pridonese pomirenju na zapadnome Balkanu. Dvoje čelnika sastalo se u Varšavi na summitu 'Inicijativa triju mora', koju su zajednički pokrenule Hrvatska i Poljska u ljeto 2016. na sastanku u Dubrovniku u cilju jačanja trgovinske, infrastrukturne, energetske i političke suradnje na prostoru između Jadranskog, Baltičkog i Crnog mora. Američki predsjednik u obraćanju čelnicima 12 zemalja srednje i istočne Europe pozdravio je Inicijativu triju mora, spomenuvši izrijekom plutajući terminal LNG na Krku. "Čestitam vašim državama što su već počele s ključnim projektima koji će otkloniti prepreke i omogućiti bolji pristup energetske tržisti i bolju energetske povezanost. Jedan od tih projekata je i plutajući LNG terminal na hrvatskome otoku Krku", rekao je Trump.

Hrvatska u idućih nekoliko godina planira izgraditi LNG terminal na Krku koji bi trebao omogućiti sigurnu opskrbu Hrvatske i smanjiti ovisnost jugoistočne i srednje Europe o ruskome plinu.

Iz hrvatskih izvora saznaje se da je hrvatska predsjednica rekla Trumpu kako cijeni američko stajalište kako je pita-

nje granice između Hrvatske i Slovenije bilateralno pitanje. Na sastanku, koji u predsjedničinu uredu ocjenjuju "iznimno uspješnim", Grabar-Kitarović i Trump razgovarali su o bilateralnim pitanjima, stanju u jugoistočnoj Europi, energetici i energetske sigurnosti, transatlantskim odnosima, borbi protiv terorizma i nekontrolirane migracije te budućnosti Europske unije nakon Brexita. U priopćenju Bijele kuće navodi se da je dvoje čelnika raspravljalo o pitanjima od zajedničkog interesa i načinima da dodatno ojačaju "snažne američko-hrvatske odnose". (Hina)

Obrambeni sustav grada Zadra i šibenska tvrđava sv. Nikole na UNESCO-ovu popisu

POLJSKA - Republika Hrvatska upisala je na Popis svjetske baštine UNESCO-a još dva kulturna dobra venecijanskih utvrda od 15. do 17. stoljeća - obrambeni sustav grada Zadra i tvrđavu sv. Nikole u Šibensko-kninskoj županiji. Hrvatska, Italija i Crna Gora uputile su

u siječnju 2016. godine UNESCO-u prijedlog za upis na Popis svjetske baštine transnacionalnoga serijskoga kulturnog dobra "Obrambeni sustavi Republike Venecije u razdoblju od 15. do 17. stoljeća". Nakon dugotrajnog i zahtjevnog procesa izrade odgovarajuće dokumentacije i evaluacije prijedloga, UNESCO-ov Odbor za svjetsku baštinu, na zasjedanju u Krakovu u Poljskoj 9. srpnja ove godine, pozitivno ga je ocijenio te donio odluku da se ovo kompleksno dobro upiše na Popis svjetske baštine sa sljedećim komponentama: u Italiji utvrđeni grad Bergamo, utvrđeni grad Peschiera del Garda i grad-tvrđava Palmanova; u Hrvatskoj obrambeni sustav grada Zadra i tvrđava sv. Nikole u Šibensko-kninskoj županiji te u Crnoj Gori grad Kotor.

Tvrđava sv. Nikole, smještena na stjenovitom otočiću na ulazu u šibenski kanal, bila je prva linija obrane grada Šibenika s mora. Ova jedinstvena utvrda na moru, sa svojim trokutnim tlocrtom, vrhunski je primjer razvoja inovativnog "alla moderna" modela fortifikacijske arhitekture, ali i vrhunsko ostvarenje kasnorenesansne arhitekture.

Zadar je bio vojno i administrativno sjedište jadranskoga dijela Republike Venecije te središte pomorskih putova između Venecije i Krfa. Nalazi se na poluotoku utvrđenom gradskim zidinama s nizom bastiona i kortina te vanjskom utvrdom prema kopnu. Izniman značaj njegovih utvrda nisu umanjile niti kasnije promjene. Obrana grada na poluotoku još uvijek čuva izvrsnu akumulaciju nadgrađenih zidova i konstrukcija: monumentalna kopnena vrata - remek-djelo visoke renesanse, moćne bedeme i bastione koji demonstriraju "alla moderna" vojnu arhitekturu. (Hina)

Iseljenički turizam još u početnoj fazi istraživanja

Hrvatska je prepoznala dobrobit od iseljeničkoga turizma za gospodarstvo te - s obzirom na potrebe iseljenika - mogućnosti razvoja i kvalitetnijeg odnosa zajednica Hrvata u inozemstvu s domovinom

Tekst: Hina Foto: Središnji državni ured za Hrvate izvan RH

Prva međunarodna konferencija o iseljeničkome turizmu te njegovoj nacionalnoj i globalnoj perspektivi okupila je u Zadru znanstvenike i turističke stručnjake iz Hrvatske i svijeta kako bi razmijenili iskustva te počeli intenzivnije surađivati u razvoju i pristupu iseljeničkome turizmu.

Hrvatska je prepoznala dobrobit od iseljeničkoga turizma za gospodarstvo te - s obzirom na potrebe iseljenika - mogućnosti razvoja i kvalitetnijeg odnosa zajednica Hrvata u inozemstvu s domovinom, istaknuto je 30. lipnja na otvorenju toga trodnevnog skupa.

Snagu i vrijednost hrvatske dijas-pore predsjednik Programsko-organi-zacijskoga odbora konferencije Marin Sopta potkrijepio je primjerima nekoliko poznatih i uspješnih obitelji hrvatskog podrijetla koje su kapital i znanje uložili u zemlju svojih predaka, a neki od njih sada ulažu i grade hotele, primjerice na otoku Braču.

I državni tajnik Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH Zvonko Milas rekao je kako je mnogo primjera dobre prakse hrvatskih iseljenika i povratnika u turizam te je pritom istaknuo važnost povezivanja i jačanja veza između Hrvata u domovini i dijas-pore. "Hrvatski iseljenici najbolji su poznavatelji hrvatskih različitosti, autentičnosti i bogatstva te suvremenih svjetskih turističkih trendova. Njihov doprinos trajnome sadržajnom usavršavanju hrvatske turističke ponude, kojom se ona nameće

Nataša Levak, dr. Marina Perić Kaselj, Zvonko Milas i dr. Marin Sopta

Razvoj iseljeničkoga turizma trebao bi povećati ciljanu populaciju odabranim programima usmjerenim prema mlađim generacijama, studentima, umirovljenicima.

kao najtraženija destinacija Europe, neprocjenjiv je", poručio je Milas. Renata Tomljenović s Instituta za turizam istaknula je kako je iseljenički turizam i na globalnoj razini, a kamoli kod nas, u početnoj fazi istraživanja. "Potencijali su veliki, shvaćamo da se pitanja prema dijas-pori mijenjaju", istaknula je Tomljenović i podsjetila da je Hrvatska samo u prvih šest mjeseci ove godine ostvarila rast u turističkim dolascima za 22 posto, a u noćenjima 25 posto. Državni tajnik u Ministarstvu turizma Frano Matušić rekao je kako će Vlada raznim zakonima, kao što je primjerice Zakon o strateškim investicijama, ubrzati realizaciju poslovnih projekata i investicija.

Razvoj iseljeničkoga turizma trebao

bi povećati ciljanu populaciju odabranim programima usmjerenim prema mlađim generacijama, studentima, umirovljenicima. Za ostvarenje te ideje i radi promidžbe hrvatskoga iseljeničkog turizma potrebno je razvijati suradnju između znanstvenih i kulturnih institucija, države, jedinica regionalne i lokalne samouprave i lokalnih zajednica uz pojedinačne i skupne programe, istaknuto je na skupu.

Konferencija "Iseljenički turizam - globalna i nacionalna perspektiva", koja je završila 2. srpnja, održava se pod pokroviteljstvom Ministarstva turizma, Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH i Grada Zadra te uz suradnju s Hrvatskom maticom iseljenika, Institutom za migracije, Institutom za društvene znanosti "Ivo Pilar" i Centrom za kulturu i informacije Maksimir. ■

ENG The first international conference on emigrant tourism was staged in Zadar and pooled researchers and tourism experts from Croatia and abroad in an exchange of experiences and the start of intensive collaboration in the development of and approach to emigrant tourism.

Emotivan susret s argentinskim Hrvatima

Gostovanje je ispunilo sva očekivanja kako organizatora tako i mnogobrojne publike, među kojima se isticao velik broj Hrvata i hrvatskih iseljenika u Argentini

Uz djela Beethovena, Mozarta i Haydna, Zagrebačka filharmonija je za svoje gostovanje u Argentini odabrala i djela hrvatskih skladatelja Luke Sorkočevića i Blagoja Berse

Tekst: Domagoj Vincenzo Prosoli

Na poziv Veleposlanstva Republike Hrvatske, Zagrebačka filharmonija boravila je u Argentini na svojoj prvoj turneji u ovoj južnoameričkoj zemlji. Koncertni nastupi održani su u Buenos Airesu, Tucumanu te Rosariju, a njima je obilježen Dan državnosti Republike Hrvatske te 25. godišnjica od uspostave diplomatskih odnosa između Republike Hrvatske i Argentine.

Zagrebačka filharmonija predstavila se argentinskoj publici pod dirigentskom palicom gostujućeg dirigenta maestra Alexandra Rudina u sastavu koji je brojio trideset i pet glazbenika. Uz Filharmoniju, na koncertu u Buenos Ai-

resu nastupila je poznata argentinska pijanistica sa stalnim boravištem u Njemačkoj Carmen Piazzini, dok je na koncertima u Tucumanu i Rosariju solist bio Jasen Chelfi na violončelu.

DOMJENAK ZA UZVANIKE

Uz djela L. van Beethovena (*Koncert za glasovir i orkestar u g-duru*), Wolfganga Amadeusa Mozarta (*Sinfonija br. 41 u c-duru*) te Josepha Haydna (*Koncert za violončelo br. 1 u c-duru*), Filharmonija je za svoje gostovanje u Argentini odabrala i djela hrvatskih skladatelja Luke Sorkočevića (*Simfonija br. 3 u d-duru*) te Blagoja Berse (*Idila*), čije je izvedbe publika nagradila u svim gradovima posebnim pljeskom.

Gostovanje Zagrebačke filharmonije na čelu s ravnateljem Mirkom Bochom

pratilo je i izaslanstvo grada Zagreba na čelu sa zamjenicom gradonačelnika Vesnom Kusin, a medijsku potporu gostovanju pružila je novinarska ekipa programa "Vijesti iz kulture" s HRT-a.

Prigodom nastupa u Buenos Airesu, koji je održan 22. lipnja 2017. u kulturnome centru *Usina del Arte*, Veleposlanstvo Republike Hrvatske organiziralo je domjenak kojem se odazvao velik broj uzvanika, među kojima mnogobrojni veleposlanici te članovi diplomatskoga zbora, državni i gradski dužnosnici, ugledne osobe iz društvenoga i kulturnoga života Argentine te velik broj Hrvata i hrvatskih iseljenika koji žive u Argentini. Okupljenu publiku prigodnim riječima pozdravio je mr. sc. Domagoj Vincenzo Prosoli, privremeni otpravnik poslova u VRH u Buenos Airesu koji je prisutne podsjetio na najvažnije datume u novijoj hrvatskoj povijesti te - uz ocjenu dostignute razine u bilateralnim odnosima između Republike Hrvatske i Republike Argentine - posebno nagla-

Zagrebačka filharmonija predstavila se argentinskoj publici pod dirigentskom palicom gostujućega dirigenta maestra Alexandra Rudina u sastavu koji je brojio trideset i pet glazbenika.

sio ulogu koju u tom kontekstu obnaša mnogobrojna hrvatska zajednica u Argentini.

DESETOMINUTNE OVACIJE PUBLIKE

Koncert u gradu Tucumanu na sjeveru Argentine održan je u subotu 24. lipnja u gradskome kazalištu *Teatro San Martin* koje je za ovu priliku bilo ispunjeno do posljednjeg mjesta, a orkestar je na završetku koncerta ispraćen deseto-minutnim ovacijama publike. Nastup Zagrebačke filharmonije u Tucumanu organiziran je uz potporu Konzulata Republike Hrvatske na čelu s dr. Catalinom Lonac koja je dala i svoj vlastiti doprinos, uz Sveučilište San Pablo-Tucuman čiji je utemeljitelj. Na koncertu Zagrebačke filharmonije u Tucumanu bili su prisutni i rektor te vicedirektor Sveučilišta te prof. Mauricio Guzman, predsjednik Instituta za kulturu Pokrajine Tucuman koje je pružilo značajnu potporu za realizaciju ovoga iznimnoga kulturnog projekta.

PLAKETA 'POŠTOVANOG POSJETITELJA GRADA ROSARIJA'

Posljednji nastup Zagrebačke filharmonije održan je 27. lipnja 2017. pred više od tisuću ljudi u poznatom kazalištu *El Circulo* u Rosariju i to u sklopu njihove godišnje pretplate. U intervalu koncerta održan je kratki domjenak za članove hrvatske zajednice koji je priredio arh. Dražen Juraga iz hrvatske zajednice u Rosariju, a tijekom kojeg je zamjenici gradonačelnika grada Zagreba Vesni Ku-

Uz Filharmoniju, na koncertu u Buenos Airesu nastupila je poznata argentinska pijanistica Carmen Piazzini

Susret s argentinskim Hrvatima održan je u Hrvatskome domu u Buenos Airesu na kojem su uz djelatnike Veleposlanstva nazočili i mnogobrojni predstavnici hrvatskih udruga i istaknuti pojedinci.

sin Hrvatski kulturni centar u Rosariju uručio prigodnu plaketu radi izvrsnog predstavljanja grada Zagreba u Rosariju, uz nastup Zagrebačke filharmonije.

Posebno priznanje Zagrebačkoj filharmoniji te zamjenici gradonačelnika Vesni Kusin iskazala je i Gradska skupština grada Rosarija, uz dodjelu plake-

te 'Poštovanog posjetitelja grada Rosarija' (*Visitante ilustre*), a hrvatsko izaslanstvo, na kojem su uz Vesnu Kusin, mr. Domagoja V. Prosolija, g. Mirka Bocha, ravnatelja ZF, bili prisutni i arh. Dražen Juraga i g. Mirko Juraga iz hrvatske zajednice u Rosariju, primila je i gradonačelnica Rosaria gđa Monica Fein sa svojim suradnicima. Gostovanje Zagrebačke filharmonije ispunilo je sva očekivanja kako organizatora tako i mnogobrojne publike, među kojima se isticao velik broj Hrvata i hrvatskih iseljenika u Argentini koji su s posebnim ponosom i zadovoljstvom pratili nastupe Zagrebačke filharmonije u Argentini kojima je uveličana proslava Dana državnosti Republike Hrvatske. Osim spomenutih koncerata, bilo je prilike i za susrete članova Filharmonije s predstavnicima hrvatske zajednice u Argentini, a posebno je emotivan bio susret koji je održan u Hrvatskome domu u Buenos Airesu na kojem su uz djelatnike Veleposlanstva nazočili i mnogobrojni predstavnici Zbora Jadran, Hrvatskoga doma, Udruženja hrvatskih udruga i klubova u Argentini, Hrvatsko-argentinskoga kulturnog kluba i mnogi drugi. ■

Apostolski nuncij u Argentini Emil Paul Tscherrig, Domagoj Vincenžo Prosoli, Vesna Kusin i Mirko Boch

te 'Poštovanog posjetitelja grada Rosarija' (*Visitante ilustre*), a hrvatsko izaslanstvo, na kojem su uz Vesnu Kusin, mr. Domagoja V. Prosolija, g. Mirka Bocha, ravnatelja ZF, bili prisutni i arh. Dražen Juraga i g. Mirko Juraga iz hrvatske zajednice u Rosariju, primila je i gradonačelnica Rosaria gđa Monica Fein sa svojim suradnicima.

Gostovanje Zagre-

Unutrašnjost kazališta *El Circulo* u Rosariju

ENG The Zagreb Philharmonic toured Argentina at the invitation of the local Croatian embassy. This was their first tour of this South American country, featuring concerts in Buenos Aires, (San Miguel de Tucumán and Rosario.

Mijo Marić novi ravnatelj HMI-ja

ZAGREB - Vijest o razrješenju dosadašnje vršiteljice dužnosti ravnatelja Mirjane Ane-Marije Piskulić te imenovanju Mije Marića ravnateljem Matice stigla je sa sjednice hrvatske Vlade. Novi ravnatelj Hrvatske matice iseljenika rođen je 1954. godine u Brčkom. Pedagošku akademiju (razredna nastava), kao i Filozofski fakultet (pedagogiju i psihologiju) završio je u Sarajevu. Pri IGW-u (Institut für Integrative Gestalttherapie Würzburg) završio je edukaciju iz gestalt terapije, a polazio je, uz edukaciju iz psihodrame, i niz drugih. Posjeduje ECP – europski certifikat iz psihoterapije i EAGT – europski certifikat iz gestalt terapije.

Radio je u školi kao nastavnik, pedagog i psiholog te kao

druženja i humanitarnog djelovanja bosanskih Hrvata. Sljedećom prijedloga Vlade RH, Upravni odbor Matice razriješio je 21. lipnja vršiteljicu dužnosti ravnatelja Mirjanu Anu-Mariju Piskulić koja će vršiti dužnost zaključno do 17. srpnja. Novi ravnatelj preuzet će dužnost 18. srpnja.

ravnatelj škole na profesionalnoj orijentaciji i izboru kadrova. U Gradskom poglavarstvu radio je na poslovima šefa Službe studijsko-analitičkih poslova, odgajatelj, savjetnik i voditelj u SOS Kući za mladež, kao i savjetnik u Waldorfskoj školi.

Od 2014. predsjednik je Udruge bosanskih Hrvata PRSTEN koja je vodeća, nepolitička i neprofitna udruga u Hrvatskoj za promicanje i zaštitu tradicije, kulture, gospodarske suradnje,

Potpora povratku Hrvata u sjeverozapadnu Bosnu

ZAGREB - U utorak, 11. srpnja, u Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan RH održan je sastanak s predstavnicima udruga prognanih i Hrvata povratnika u sjeverozapadnu Bosnu na temu obnove i stambenog zbrinjavanja te potpore njihovu održivom povratku u prijeratne domove.

Uz predstavnike udruga sastanku su nazočili Zvonko Milas, državni tajnik Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH i Nikola Mažar, državni tajnik

Središnjega državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje. Ovo je prvi put da se u suradnji dvaju središnjih ureda, koji su nadležni za potporu povratku Hrvata u BiH, održava tematski sastanak s predstavnicima prognanih Hrvata i Hrvata povratnika u BiH. Državni tajnik Milas rekao je kako je skrb o Hrvatima u BiH, kao konstitutivnom i ravnopravnom narodu, unapređenje njihova položaja i kvalitete života – posebice Hrvata u sjeveroza-

padnoj Bosni - Vlada RH prepoznala kao stratešku zadaću. "I ovaj naš zajednički sastanak rezultat je tih nastojanja te iskrenih napora da se stvari pomiču s mrtve točke. Svi vi, vaša želja i upornost u brizi za svoj zavičaj, dodatno su nam nadahnuće i motiv." "Programom pomoći, Vlada RH davanjem osnovnoga građevinskog materijala pomaže Hrvatima u BiH u obnovi ili izgradnji obiteljskih kuća te ostvarenju održiva povratka. Za taj program od 2001. do kraja 2016. godine utrošeno je 301,6 milijuna kuna. Iako je Vlada RH već nekoliko godina najveći pojedinačni donator u BiH, svi vi ovdje nazočni potvrđujete da to nije dovoljno i da je u sljedećem razdoblju potrebno ojačati suradnju, kako međusobnu tako i s resornim institucijama u BiH", rekao je državni tajnik Mažar. Podsjećamo da se od prijeratnih 149.000, u entitet Republiku Srpsku, prema Popisu stanovništva u BiH iz 2013., vratilo tek 2,4 posto Hrvata. Prema popisu koji vodi Katolička crkva u BiH na području Republike Srpske živi tek 9.464 Hrvata – katolika. (Sred. drž. ured za Hrvate izvan RH)

Razvojni potencijal hrvatske dijaspore

Ured predsjednice Republike Hrvatske ovih dana otvara svoja vrata iseljenicima i pripadnicima hrvatskih manjinskih zajednica u cilju jačanja našega suvremenog zajedništva na planetarnoj razini

U proklamiranoj političkoj agendi predsjednice RH Kolinde Grabar-Kitarović, još od inauguracijskoga govora početkom 2015., iseljeništvo je posebno istaknuto kao važan čimbenik razvitka moderne hrvatske nacije, kao i suvremenoga demokratskog društva Lijepe Naše. Obećala je da neće dopustiti da bilo tko zanemari ulogu i doprinos iseljeništva u stvaranju hrvatske države, rekavši: "Vi ste važna poveznica Domovine sa svijetom, ali i naša bitna sastavnica koja će i dalje pridonositi našem nacionalnom razvitku. Vrata Hrvatske širom su vam otvorena. Vaše znanje i iskustvo dragocjeni su Domovini. Na nama u Hrvatskoj obveza je pružiti vam iskrenu i stvarnu priliku za ulaganja, obrazovanje i povratak", poručila je predsjednica. U snažnoj vanjskopolitičkoj aktivnosti i mnogobrojnim osobnim kontaktima na najvišem državnom nivou od Amerike do Europe predsjednica je uvijek našla vremena za susret s našim ljudima – potičući ih na stjecanje znanja u svijetu, jednako kao i na povratak u Hrvatsku. Slijedom tih činjenica sredinom ljeta, točnije 21. srpnja, Ured hrvatske predsjednice otvara svoja vrata iseljenicima i pripadnicima naših manjinskih zajednica iz zemalja srednje i jugoistočne Europe u cilju afirmacije suvremenoga hrvatskog zajedništva na planetarnoj razini i jačanja razvojnih potencijala hrvatske dijaspore.

U evaluaciji dosadašnjih integracijskih procesa heterogenih grupa tromilijunske hrvatske dijaspore s društvom u matičnoj zemlji možemo se pohvaliti da su učinjeni bitni pomaci u ljudskome kapitalu i to na medijskom, kulturnom, sportskom, obrazovnom i znanstvenom području, dok gospodarskim sektorom na žalost dominiraju tek učinci iseljeničkih doznaka umjesto povratničkih investicija. Na vremenskoj okomici od samo četvrt stoljeća, prema ideji prvoga hrvatskog predsjednika dr. sc. Franje Tuđmana, zaokružene su temeljne pravne i institucionalne pretpostavke za izgradnju sustavne i učinkovite suradnje s našim građanima i njihovim potomstvom koje živi u više od četrdeset zemalja od Aljaske do Ognjene zemlje, Australije i Novoga Zelanda, juga Afrike do zemalja diljem Staroga kontinenta, kao i najbližeg nam susjedstva. Skrb za potomstvo u izvandomovinstvu sastavni je dio unutarnje i vanjske politike od početka naše države. Uz Strategiju, potkraj 2011., konsenzusom u Saboru usvojen je *Zakon o odnosima RH s Hrvatima izvan Lijepe Naše*. Već pet godina djeluje Središnji državni ured za Hrvate izvan domovine, koji u mandatu Plenkovićeve Vlade vodi vrsni državni tajnik Zvonko Milas, čija su cjelokupna postignuća impresivna uz obilan proračunski ulog koji se dodjeljuje natječajnim procedurama najuspješnijim iseljeničkim kulturnim organizacijama i pojedincima koji

Piše: Vesna Kukavica

stvaraju u višejezičnim i višekulturnim domicilnim odredištima od Sjevernog do Južnog pola. Pri uredu je osnovano i Vijeće za učenje i poučavanje hrvatskoga kao nasljednoga jezika budući da iseljeništvo prakticira više od 12 svjetskih jezika. Uz bogat program Hrvatske matice iseljenika, koja već 66 godina uspješno priređuje šezdesetak kulturnih i jezičnih projekata godišnje, ojačani su i ostali kapaciteti javnoga sektora vezanog uz dijasporu, od mreže *Hrvatske nastave u inozemstvu* u ovlasti MZO-a, ubaštinjenja inozemne *Croatice*

u NSK do medijske zastupljenosti u javnome radijskom i televizijском servisu. Očekuje se drugi saziv Vladina Savjeta za Hrvate izvan RH koji čine predstavnici s udaljenih paralela, uz zamjenike ministara i čelnike važnijih državnih ustanova te ravnatelja Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu koje se skrbi za 187 naših katoličkih misija. Partnerski odnos RH i dijaspore Y generacije brižno se izgrađuje – uzvraćajući si uzajamno ljubav, materijalna dobra i višemilijunske iseljeničke umjetničke donacije – dostupne u uglednim muzejima i arhivima od Zagreba do splitske Galerije Ivana Meštrovića ili pak one Maksimilijana Vanke na Korčuli.

Usto, prema procjenama Svjetske banke novi su pečalbari lani poslali kući 1,9 milijardi eura, što je oko 300 milijuna više u odnosu na protekli kvartal. Do sličnih brojki dolaze i domaći analitici putem računa o općim doznakama koje knjiži *Direkcija za statistiku odnosa s inozemstvom* Hrvatske narodne banke, čiji izvodi navode da je u RH preklani stiglo 1,45, a lani 1,76 milijardi eura pa je očit rast uplata iz inozemstva. Devizni prihod od dijaspore je drugi nakon prihoda od turizma, koji u nas drži 18% BDP-a. Od ulaska RH u Europsku uniju osjetno je ubrzan proces iseljavanja, koji je zahvatio čak 200.000 ljudi, mahom dobro obrazovanih. Paradoksalno, suvremena mobilnost snažan je pokretač razvoja i varljiva prilika pa se vjeruje da ljudi odlaze u potrazi za boljim životom.

Migracije su trenutačno jedan od najvećih globalnih izazova s kojim je suočeno čovječanstvo. Za razliku od prošlosti, kad su države zanemarivale svoje dijasporu, suvremene tendencije odnosa između matičnih zemalja i dijaspora bitno su poboljšane te moderna mobilna društva u svom iseljeništvu danas prepoznaju veliki ljudski kapital. Nedvojbeno, razvojni potencijal hrvatske dijaspore ima četvrtstoljetni kontinuitet pa će mu ovaj susret s predsjednicom dati snažniji zamah. ■

ENG *At the height of the summer, on the 21st of July to be precise, the Office of the President is opening its doors to Croats from the emigrant and minority communities abroad with the aim of reaffirming our contemporary unity. The two most common forms remittances to Croatia take are investment in real estate and human capital.*

Došli u Hrvatsku kako bi pomogli kad je bilo najteže

Istaknut je veliki doprinos hrvatskih iseljenika u Domovinskom ratu, stvaranju neovisne Hrvatske i opstanku Hrvata u Bosni i Hercegovini

Djelatnici, volonteri i suradnici FPB-a i HIC-a u vrijeme Domovinskog rata okupljeni na Međunarodnom simpoziju u Zagrebu

Tekst: Uredništvo

Foto: HKV/ Jadranka Lučić

U Kristalnoj dvorani zagrebačkoga hotela Westin u petak, 23. lipnja 2017., otvorenjem izložbe Foreign Press Bureaua (FPB) i Hrvatskoga informativnog centra (HIC) započeo je trodnevni Međunarodni simpozij "FPB/HIC 1991. – 2017.". Na simpoziju se govorilo o spomenutim organizacijama koje su osnovane kako bi se stranim novinarima omogućilo prikupljanje informacija o Domovinskom ratu iz prve ruke i time osiguralo istinito informiranje svijeta o agresiji na Hrvatsku, a kasnije i na BiH.

Simpozij koji je održan pod visokim pokroviteljstvom predsjednice RH Kolinde Grabar-Kitarović, organiziralo je Hrvatsko kulturno vijeće (HKV) uz potporu Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH, Hrvatske matice iseljenika i Mare Letice iz SAD-a, u povodu 25. godišnjice osnutka FPB-a i HIC-a. Izlož-

Količinu emocija i ponosa nemoguće je izmjeriti, kao ni radost ponovnog susreta nakon dvadeset godina nekih od sudionika razasutih diljem svijeta.

ba, kao i cijeli simpozij, rezultat je rada organizacijskog odbora koji čine: Ante Beljo (osnivač HIC-a), Dragan Lozančić, Snježana Radoš, Mirko Volarević i Vice John Batarelo.

IZLOŽBA FOTOGRAFIJA I DOKUMENATA

Izložbu je otvorila pomoćnica ministrice kulture doc. dr. sc. Iva Hraste Sočo, izaslanica predsjednika Vlade RH Andreja Plenkovića. Kao izaslanik ministra obrane izložbi je nazočio kontraadmiral Robert Hranj, izaslanica državnoga tajnika Zvonka Milasa iz Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH bila je Antonija Nina Škoro, a izložbi su također nazočili i donedavni ministar vanjskih i europ-

skih poslova Davor Ivo Stier, državna tajnica mr. sc. Zdravka Bušić (MVEP), general Željko Glasnović, ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Mirjana Piskulić, predsjednik HKV-a i Društva hrvatskih književnika Đuro Vidmarović i mnogi drugi gosti, strani dopisnici te nekadašnji volonteri i djelatnici FPB-a i HIC-a iz Hrvatske i iseljeničtva. Ante Beljo istaknuo je malo poznatu, ali veliku ulogu FPB-a i HIC-a u informiranju međunarodne javnosti o agresiji na Hrvatsku, dok je Tomislav Kuzmanović u ime Croatian American Association objasnio ulogu ove i drugih hrvatskih zajednica

Dr. Mate Granić, izaslanik predsjednice Kolinde Grabar Kitarović

Dragan Lozančić, šef FPB-a 90-ih: "Dva smo cilja imali organizirajući ovaj simpozij. Prvi cilj je ispričati ovu priču za koju se malo zna, kako bi ostala zabilježena u povijesti, a drugi cilj je da se na neki način zahvalimo svim ovim ljudima koji su dobrovoljno dali svoj doprinos Domovinske ratu u sklopu Foreign Press Bureaua."

Ante Beljo, bivši pomoćnik ministra informiranja i voditelj Hrvatskoga informativnog centra: "Većina ovih ljudi iz iseljništva tada su imali 19 do 25 godina, završene fakultete, znanje stranih jezika i odlučili su doći u Hrvatsku pomoći koliko i kako mogu. Neki su ostali nekoliko mjeseci, neki nekoliko godina te riskirajući svoje živote pratili strane novinare kao vodiči i prevoditelji i na same prve crte bojišnice."

Davor Ivo Stier, volonter FPB-a, donedavni ministar vanjskih i europskih poslova RH: "Osim što se moralo braniti slobodu na terenu, u borbi protiv Miloševićeve agresije bilo je važno da i svijet ima tu informaciju i da može dobiti pravu sliku o agresiji na Hrvatsku. Tome su velik doprinos dali Foreign Press Bureau i Hrvatski informativni centar."

Jack Vlasich, volonter FPB-a i HIC-a, 82-godišnjak koji je samo za ovu priliku doputovao iz Australije: "Odmah sam se početkom rata uključio u HIC s gosp. Antom Beljom jer nisam mogao iz Australije mirno gledati patnju hrvatskoga naroda i morao sam doći pomoći. Došao sam na ovaj simpozij iskazati veliko poštovanje ovim ljudima na njihovu doprinosu u Domovinske ratu i jako sam ponosan što sam bio mali dio ove priče."

i pojedinaca iz iseljništva u obrani Republike Hrvatske, kao i njezinu međunarodnom priznanju.

Bila je to prigoda za ugodno druženje nekadašnjih suradnika i prijatelja, ali i za prisjećanje na teška vremena i okolnosti u kojima su radili tijekom Domo-

Panel Volonteri i djelatnici: Mislav Togonal, Franjo Beljo, Krešimir Macan, Mirko Volarević, Damir Vucić, George Jure Rudman i Željana Zovko

Panel Perspektiva međunarodnih medija: Hrvoje Krešić, Roy Gutman, Askold Krushelnysky i Erich Rathfelder

Panel Perspektiva državnih vlasti: Tihomir Vinković, Vesna Škare-Ožbolt, Ante Beljo i Branko Salaj

vinskoga rata. Razgledavanjem izložbe koja je sadržajno obuhvaćala fotografije i dokumente iz tog vremena, količinu emocija i ponosa nemoguće je izmjeriti, kao i radost ponovnog susreta nekih od sudionika nakon dvadeset godina.

KONFERENCIJA I PANELI

Drugog dana simpozija održana je konferencija na kojoj je nazočio dr. Mate Granić, izaslanik predsjednice Kolinde Grabar-Kitarović, i pozdravljajući sudionike konferencije prisjetio se vremena kada je kao ministar vanjskih poslova aktivno bio uključen u političke i ratne događaje. Dobrodošlicu sudionicima i uzvanicima izrazio je dr. Dragan Lozančić, bivši šef FPB-a, koji je u uvodnome izlaganju ukratko opisao kako i zašto je nastao Foreign Press Bureau, tko je u njemu sudjelovao i koja je bila uloga hrvatske dijaspore.

U prvome panelu "Perspektiva državnih vlasti", koji je moderirao Tihomir

Vinković, sudjelovali su hrvatski dužnosnici koji su bili upoznati s ulogom FPB-a i s radom međunarodnoga tiska koji je pokrivao Domovinski rat u Hrvatskoj: Vesna Škare-Ožbolt, bivša ministrica i savjetnica u Uredu predsjednika zadužena za odnose s javnošću; Branko Salaj, bivši ministar informiranja i Ante Beljo, bivši pomoćnik ministra informiranja i osnivač HIC-a. Govorilo se o suradnji s međunarodnim medijima, strategiji za odnose s javnošću i o doprinosu FPB-a u oblikovanju međunarodnoga javnog mišljenja.

MEĐUNARODNI DOPISNICI

Na drugome panelu "Perspektiva međunarodnih medija", koji je moderirao novinar Hrvoje Krešić, sudjelovali su međunarodni dopisnici koji su izvještavali o ratu u Hrvatskoj i u BiH početkom devedesetih: Roy Gutman (SAD), bivši dopisnik *Newsdaya* i dobitnik Pulitzerove nagrade 1993. godine za međunarodno

Prijam kod predsjednika RH dr. Franje Tuđmana, siječanj 1992.

S PREGOVORA U MOSTARU, 31. kolovoz 1994. Američki Ambassador za Bosnu Victor Jackovich, Kongresman Frank McCloskey, predsjednik Federacije Zubak, i prevoditelj George Jure Rudman (FPB). S druge strane stola su Zapovjednik združene vojske General Ante Rosso, potpredsjednik Ejup Ganić i gradonačelnik istočnog Mostara Safet Oručević

novinarstvo, autor knjige *Svjedok genocida* (1993.); Askold Krushelnysky (Velika Britanija), bivši dopisnik *The Sunday Timesa* i *The European Newspapera* te Erich Rathfelder (Njemačka), dobitnik ovogodišnje novinarske nagrade Društva jugoistočne Europe, koji 30 godina radi kao novinar na području jugoistočne Europe. Panel je bio usredotočen na perspektivu međunarodnih dopisnika koji su bili poslani u Hrvatsku kako bi izvješćivali o ratu.

POVIJESNA POZADINA

Mislav Togonal moderirao je treći panel na kojem su sudjelovali zaposlenici i volonteri FPB-a: Mirko Volarević, Krešimir Macan, Željana Zovko, Jure Rudman, Franjo Beljo i Damir Vucić. Govoreći o svojim iskustvima i konkretnim situacijama rasprava se proširila na sve sudionike konferencije koji su kao izravni sudionici događaja nadopunjavali rad u FPB-u, prisjećajući se konkretnih situacija.

Međunarodni simpozij završio je u nedjelju, 25. lipnja, na Dan državnosti, sv. misom u crkvi Sveta Mati Slobode

i nakon toga piknikom u Bočarskome centru Špansko, s obiteljima, prijateljima, povratnicima iz iseljeništva...

Foreign Press Bureau osnovan je u Zagrebu u kolovozu 1991. godine kako bi se stranim novinarima olakšalo istinito informiranje međunarodne javnosti o agresiji na Hrvatsku, a kasnije i na BiH. U početku je imao zagrebački ured u Ministarstvu informiranja, a zatim se preselio u Hotel Intercontinental, današnji Westin, u kojem je bila smještena većina stranih novinara. Osnovani su i terenski uredi koji su bili postavljeni na ključnim lokacijama uza zone sukoba u Hrvatskoj (Osijek, Vinkovci, Slavonski Brod, Split, Zadar, Dubrovnik, Imotski),

Jedan od najvećih uspjeha FPB-a, koji je možda bio prekretnica u medijskom izvještavanju iz Hrvatske, bilo je vođenje američkoga kongresnika Franka McCloskeya u Voćin.

a kasnije i u Bosni i Hercegovini (Mostar, Međugorje, Tuzla, Vitez, Sarajevo, Kiseljak, Orašje).

Budući da nije bilo infrastrukture i sustava, moralo se početi od nule. Isprva su to bili uglavnom prijevodi Hininih vijesti, no ubrzo je počelo pisanje autor-skih izvješća, dokumentiranje, pratnja novinara na bojišnicu te specifični prijevodi (izvješća o pojedinim važnim događajima), organizacije konferencija za strane izvijestitelje i intervju. Uveden je individualni rad s novinarima. Pružale su se usluge vođenja novinara na bojišnice, u razorena sela, prikupljala se dokumentacija, izraživali se opisi događaja, prikupljala svjedočenja i snimke. Uredi su u svojem radu izbjegli zamku jeftine propagande i služili su se isključivo nepobitnim činjenicama. Među stranim novinarima stekli su ugled zbog pouzdanosti i objektivnosti, što je bio i ostao najveći kapital FPB-a. Kasnije su vrlo dobri kontakti i suradnja djelomično ostvareni i s promatračima Europske zajednice, mirovnim snagama UN-a, međunarodnim istražiteljima ratnih zločina (Bassionijeva komisija i Haški

Telefonska press konferencija s Hrvatskim radio Vukovarem, neposredno pred okupaciju. Osijek, studeni 1991.

FPB ured u Zagrebu, hotel Intercontinental, 1992.

Djelatnici Međunarodnog press centra Osijek, 1991.

Dragan Lozančić s novinarom Mikom Williamsom kod Siska, srpanj 1991.

sud) te raznim humanitarnim udrugama i udrugama za zaštitu ljudskih prava.

POMOĆ IZ SAD-A, KANADE, AUSTRALIJE...

FPB je počeo raditi zahvaljujući nesebičnom zalaganju i upornosti istinskih hrvatskih domoljuba iz iseljeništva i domovine. Stručnjaka Pata Mackleyja iz Washingtona angažirali su Hrvatsko-američka udruga (*Croatian-American Association* - CAA) i podružnice HIC-a u SAD-u i Kanadi da pomogne pri formiranju FPB-a i organizaciji njihova rada. Pat je, naime, imao bogato iskustvo u radu takvih ureda u drugim dijelovima svijeta. U listopadu 1990. angažirana je uz potporu Hrvata u Vancouveru agencija *Consensus Communications Inc* čija je vlasnica Laura Vandriel. *Croatian-Canadian Information Center* vođio je Walter Mustapić. U tim početnim aktivnostima treba spomenuti podružnice HIC-a u Kanadi (Toronto i Vancouver) i u SAD-u u Clevelandu te udrugu poslovnih ljudi *Croatian-American Association* (CAA) pod vodstvom Ilije Letice. U Australiji su podružnice HIC-a djelo-

“Odmah sam se početkom rata uključio u HIC s gosp. Antom Beljom jer nisam mogao iz Australije mirno gledati patnju hrvatskoga naroda i morao sam doći pomoći.”

vale u Sydneyu i Melbourneu. Zastrašujuće slike raskomadanih tijela koje je raznijela srpska granata na ulicama Petrinje koje su obišle cijeli svijet bile su snimljene malom amaterskom kamerom skrivenom ispod kaputa FPB-ova dragovoljca snimatelja. Takvih 36 malih amaterskih kamera HIC je podijelio u srpnju 1991. volunteerima snimateljima na agresijom zahvaćenim područjima u Hrvatskoj i BiH, a oni su snimke dostavljali u urede. Uz to, djelatnici i nekoliko stotina volontera FPB-a i HIC-a malim snimačima su snimali razgovore i svjedočenja žrtava agresije. Na temelju tih zapisa sastavljana su dnevna

izvješća, a zatim su zapisi pohranjivani u centar za dokumentaciju.

FPB se sve više počinje spominjati u stranim medijima. Roy Gutman 23. listopada 1991. piše o radu FPB-a. Askolt Kruhshelnycky (*The European*) 3. studenoga 1991. piše članak o srpskom angažiranju američke profesionalne tvrtke za promidžbu i lobiranje *Saatchi* kako bi popravili za njih sve nepovoljnija izvješća u medijima i pokušali prikriti istinu o svojim zločinima na terenu.

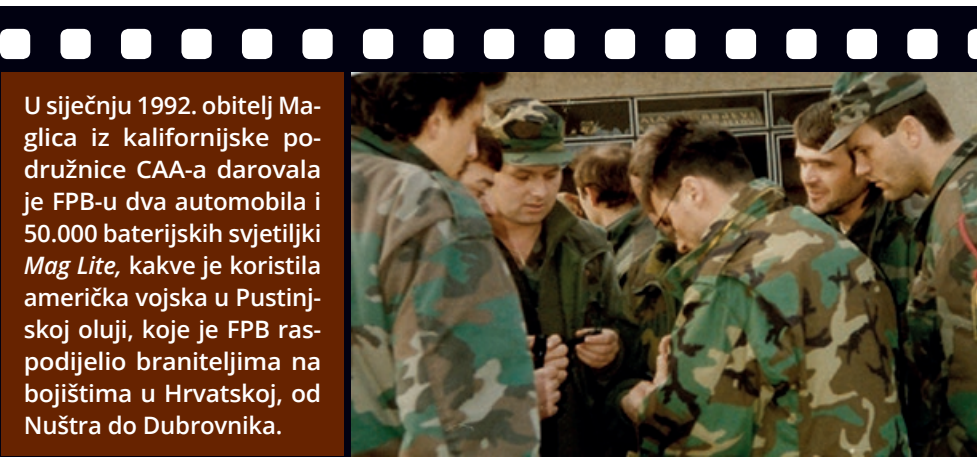
MEĐUNARODNI ODJECI

Jedan od najvećih uspjeha FPB-a, koji je možda bio prekretnica u medijskom izvještavanju iz Hrvatske, bilo je vođenje američkoga kongresnika Franka McCloskeya u Voćin. Tako je taj kongresnik bio jedan od prvih svjedoka monstruoznoga masakra hrvatskoga civilnog pučanstva u Voćinu koji su počinile srpske snage. McCloskey je izjavio da je to bio presudan trenutak koji ga je potaknuo na aktiviranje u zaustavljanju srpske agresije na Hrvatsku, a zatim i na BiH.

Tijekom Domovinskoga rata i rata u BiH osoblje FPB-a stalno je riskiralo svoje živote izvještavajući samostalno i praćeci strane ekipe. Ne zaboravimo da je 1991. ubijeno 18 novinara koji su o ratu izvještivali s terena. Djelokrug FPB-ovaca pokrivao je sva bojišta Domovinskoga rata, od Vukovara do Prevlake, kao i mnoga mjesta u BiH. ■

ENG The 25th anniversaries of the Foreign Press Bureau and of the Croatian Information Centre were celebrated in Zagreb with an exhibition and symposium. The two organisations assisted foreign journalists reporting on the Homeland War.

U siječnju 1992. obitelj Maglica iz kalifornijske podružnice CAA-a darovala je FPB-u dva automobila i 50.000 baterijskih svjetiljki *Mag Lite*, kakve je koristila američka vojska u Pustinjskoj oluji, koje je FPB raspodijelio braniteljima na bojištima u Hrvatskoj, od Nuštra do Dubrovnika.

Sastanak s predstavnicima Saveza hrvatskih društava u Sloveniji

SLOVENIJA - U ponedjeljak, 3. srpnja, Zvonko Milas, državni tajnik Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske održao je radni sastanak u Ljubljani s predstavnicima Saveza hrvatskih društava u Sloveniji (SHDS). Na sastanku se razgovaralo o potpori hrvatskoj zajednici u Sloveniji na njezinu putu k priznanju statusa nacionalne manjine, obrazovanju na hrvatskome jeziku te pripremi i provođenju projekata i programa hrvatskih društava u sklopu SHDS-a.

Đanino Kutnjak, predsjednik SHDS, izvijestio je državnoga tajnika Milasa o aktualnim inicijativama koje su dovele do značajnoga pomaka u priznavanju pravnoga statusnog položaja Hrvata u Sloveniji. Državni tajnik Milas pohvalio je napore Saveza hrvatskih društava u Sloveniji u očuvanju svoga nacionalnog identiteta te istaknuo punu potporu Republike Hrvatske u nastojanju ostvarivanja statu-

sa hrvatske nacionalne manjine, što svakako spada u prioritarno područje rada Ureda.

Na sastanku se razgovaralo i o ostalim važnim događajima u hrvatskoj zajednici u Sloveniji: obrazovanju na materinskome jeziku prijeko potrebnom za mlade hrvatske naraštaje te o programima i projektima koji se provode. Savez hrvatskih društava u Sloveniji čine: Hrvatsko kulturno društvo Pomurje-Lendava, Hrvatsko kultur-

no društvo Međimurje-Ljubljana, Hrvatsko kulturno društvo Maribor, Hrvatsko društvo Ljubljana, Kulturno društvo Međimurje-Velenje, Hrvatska kulturna udruga Novo Mesto, Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo – Komušina, Škofja Loka, Hrvatsko kulturno-umjetničko, prosvjetno i športsko društvo "Istra" Piran, Društvo hrvatskih studenata u Sloveniji, Međimursko folklorno društvo Ljubljana. (Sred. državni ured za Hrvate izvan RH)

U Njemačku se iselilo prošle godine 55.970 Hrvata!

NJEMAČKA - U Njemačku se doselilo iz Hrvatske 2016. godine ukupno 55.970 osoba, a istodobno se iz Njemačke odselilo 22.010 hrvatskih državljana tako da je krajem 2016. u Njemačkoj živjelo 332.605 građana RH, objavio je početkom srpnja njemački Savezni ured za statistiku u Wiesbadenu. Najnovije statistike pokazuju rast broja useljenika iz Hrvatske, što se podudara s ulaskom Hrvatske u Europsku uniju. Krajem 2012. u Njemačkoj je bilo prijavljeno 224.971 državljanin Republike Hrvatske. Godinu dana poslije, krajem 2013., već je bilo prijavljeno 240.543, a krajem 2014.

njih 263.347. Krajem 2015. u Njemačkoj je živjelo 297.895 hrvatskih državljana.

Od 55.970 hrvatskih državljana koji su u 2016. prijavili boravak u Njemačkoj, njih 48.080 učinilo je to prvi put, a 6.165 hrvatskih useljenika već je jednom imalo prijavljeni boravak u toj zemlji. Iste statistike pokazuju da 74.620 građana Njemačke s hrvatskom putovnicom ovdje živi manje od četiri godine. Najveći broj hrvatskih državljana živi u saveznoj pokrajini Baden-Württemberg. U 2016. njemačko državljanstvo primilo je 2.985 hrvatskih državljana.

Zanimljivo je da se broj osoba koje su se iz Hrvatske doselile u Njemačku nije povećao nakon ukidanja posljednjih prepreka za pristup njemačkom tržištu rada sredinom 2015. U prvoj polovici 2015. u Njemačku se iselilo 24.783 državljana RH, a otprilike isti broj doselio se u Njemačku i nakon ukidanja ograničenja 1. srpnja.

Prošle godine u Njemačku se doselilo oko 2 milijuna stranaca, od čega najveći broj, više od milijun, otpada na izbjeglice. Istodobno je Njemačku napustilo 860.000 stranih državljana tako da je krajem 2015. u Njemačkoj bilo prijavljeno 1,14 milijuna stranaca više nego godinu dana prije, što je najveći porast stranog stanovništva u poslijeratnom razdoblju. (Hina)

Mladi iz cijelog svijeta uče hrvatski

Sveučilišna škola namijenjena je mladeži hrvatskoga podrijetla i svim drugim studentima koji žele upoznati Hrvatsku, steći ili proširiti znanje o njoj te naučiti ili usavršiti hrvatski jezik

Tekst/foto: Hina

Standardni hrvatski jezik učit će na ovogodišnjoj Sveučilišnoj školi hrvatskoga jezika i kulture 28 polaznika iz 17 europskih i prekontinentalnih zemalja, a svečani početak škole obilježen je 26. lipnja u Rektoratu Sveučilišta u Zagrebu gdje je polaznike pozdravio i rektor Damir Boras.

Sveučilišna škola namijenjena je mladeži hrvatskoga podrijetla i svim drugim studentima koji žele upoznati Hrvatsku, steći ili proširiti znanje o njoj te naučiti ili usavršiti hrvatski jezik. To će biti tijekom četiri tjedna trajanja i zadaća profesora te 28-ero polaznika iz Argentine, Australije, Austrije, Cipra, Čilea, Francuske, Italije, Kanade, Mađarske, Njemačke, Rusije, Sjedinjenih Američkih Država, Škotske, Švicarske, Ukrajine, Urugvaja i Velike Britanije.

Tradicionalno, školu već niz godina zajednički organiziraju Sveučilište u Zagrebu i Hrvatska matica iseljenika, a kao i prethodnih godina, polaznici će biti i stipendisti s partnerskih sveučilišta najvećega hrvatskog sveučilišta. Tako će ove godine školu polaziti desetero stipendista sa Sveučilišta Ivan Franko

Školu zajednički organiziraju Sveučilište u Zagrebu i Hrvatska matica iseljenika, a kao i prethodnih godina polaznici će biti i stipendisti s partnerskih sveučilišta najvećega hrvatskog sveučilišta.

Polaznike su pozdravili rektor Damir Boras, v.d. ravnateljica HMI Mirjana Ana-Maria Piskulić i voditeljica Sveučilišne škole Zrinka Jelaska

u Lavovu (Ukrajina), Sveučilišta u Klagenfurtu (Austrija), Sveučilišta Pontificia Universidad Catolica de Chile (Čile), Instituta Filip Kaušić (Austrija), Sveučilišta u Glasgowlu (Škotska), Macquarie sveučilišta (Australija), Humboldt sveučilišta u Berlinu (Njemačka) te sa Sveučilišta u Torontu (Kanada).

Program je raznovrstan, a njegovo je težište na akademskome programu koji obuhvaća 120 školskih sati nastave (105 obveznih i 15 sati izbornih nastavnih sati). Jezična nastava sastoji od odvojenih gramatičkih i lektorskih sati, a znanje hrvatskoga jezika dijeli se na tri razine - početnu (1, 2, 3), srednju (1, 2, 3) i naprednu (1, 2). Akademski dio programa održat će se u učionicama u zgradi Ureda za međunarodnu suradnju Sveučilišta u Zagrebu.

Za program iz hrvatske kulture i povijesti zadužena je Hrvatska matica iseljenika, a obuhvatit će akademska i terenska predavanja o hrvatskoj kulturi i povijesti, stručno vođene posjete muzejima, galerijama, umjetničkim izložbama, kulturnim i znanstvenim ustanovama, odlaske na kazališne predstave i koncerte, susrete s poznatim hrvatskim umjetnicima, kao i studentske izlete u Hrvatsko zagorje i na Plitvička jezera.

Rektorovim pozdravima i željama da polaznicima škola bude lijepo i korisno iskustvo pridružile su se i v.d. ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Mirjana Ana-Maria Piskulić te voditeljica Sveučilišne škole hrvatskoga jezika i kulture prof. dr. Zrinka Jelaska. ■

Rektorovim pozdravima i željama da polaznicima škola bude lijepo i korisno iskustvo pridružile su se i v.d. ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Mirjana Ana-Maria Piskulić te voditeljica Sveučilišne škole hrvatskoga jezika i kulture prof. dr. Zrinka Jelaska. ■

ENG The Standard Croatian Language will be in the focus of learning at this year's University School of Croatian Language & Culture for twenty-eight attendees from seventeen European and overseas countries. The school was declared open at the rectorate of the University of Zagreb.

Riješimo se osjećaja manje vrijednosti

Na žalost, Hrvatska je za dobar dio svijeta prilična nepoznanica, odnosno nepoznata i ni po čemu važna država. Oni koji su nas imali priliku upoznati često su se zaljubljujivali u Hrvatsku i postajali njezini istinski promotori

Tekst: **Božo Skoko**

Kad nam netko spomene Nizozemsku, odmah se sjetimo “niske” zemlje koja se prostire ispod razine mora i otima tlo morskim valovima, ali i slikovitih amsterdamskih kanala, nepreglednih polja tulipana, vjetrenjača, slavnoga Rembrandta, drvenih klompa kao neizostavnog dijela tradicije, tolerancije, liberalnog odnosa prema konzumaciji lakih droga i prostituciji... Prizovemo li u sjećanje Dansku odmah su nam pred očima bicikli (samo Kopenhagen ima 400 km biciklističkih staza!), vrhunski dizajn, Lego kockice, Vikinzi, Hans Christian Andersen i njegova Mala sirena ili Ružno pače... Dobar dio svijeta zna da su Danci najsretnija nacija na

svijetu, da znaju uživati u trenutku i toplini obiteljskog doma (popularni *Hygge*), da imaju jaku socijalnu državu, da žive u skladu s prirodom i da vode prilično proaktivnu mirotvornu vanjsku politiku. Na što će vas, pak, asocirati Švicarska? Među najzastupljenijim pojmovima koje ljudi diljem svijeta vežu uz tu bogatu državu su: planine, čokolada, sirevi, satovi, banke, neutralnost... Poznato je kako je preciznim i povjerljivim Švicarcima povjereno ne samo čuvanje novca svjetskih bogataša, već i sigurnost samog pape.

BENEFITI DOBROG IMIDŽA

Nema dvojbe kako su Švicarska, Danska i Nizozemska uspješni brendovi među europskim državama, kako uživaju u benefitima dobrog imidža, zgrću novce

od toga, nameću trendove drugima te izazivaju poštovanje suvremenoga svijeta. Zašto sam odabrao baš te tri države? Zato što su sve tri – iako nam se to uopće ne čini na prvi pogled – površinom manje od Hrvatske i što na njihovim primjerima možemo puno toga naučiti. One pričaju sjajne priče o sebi, svojim identitetima, povijesti, kulturi, načinu života... Postigle su vrlo visoku razinu globalne prepoznatljivosti. I ne samo da su svijet podučile o svojim vrednotama i posebnostima, već su nas zainteresirale da ih i sami otkrivamo. I što je posebno zanimljivo za nas – nikada se ne skrivaju iza alibija kako su male europske države i kako ni na što ne mogu utjecati. Bez obzira na veličinu teritorija, te države uspješno šire utjecaj u svijetu i dodatno zarađuju na svemu što je povezano s njihovim identitetom i imidžom! One su svjesne važnosti brendiranja i ponašaju se kao brendovi.

Poznato je kako imidž država igra sve značajniju ulogu u suvremenim me-

Švicarska, Danska i Nizozemska, što je posebno zanimljivo za nas – nikada se ne skrivaju iza alibija kako su male europske države i kako ni na što ne mogu utjecati.

Obično kažemo da se neka država uspješno brendirala kad građanima u bilo kojem dijelu svijeta na spomen te države padnu na pamet ujednačene pozitivne asocijacije.

đunarodnim odnosima jer se izravno odražava na njihov status na političkoj i ekonomskoj pozornici, a prije svega u broju inozemnih turista, razini stranih investicija, plasmanu proizvoda na strana tržišta, utjecaju u međunarodnim forumima i asocijacijama... Stoga države pristupaju sustavnom upravljanju vlastitim identitetom i imidžom, odnosno procesu brendiranja, kako bi se izborile za pozornost, porazile konkurenciju, neutralizirale negativnu percepciju, nametnule svoju istinu, istaknule vlastite prednosti i vrednote.

OPASNOST OD 'ETIKETIRANJA'

Promocija i brendiranje država nekada su bili luksuz ili dodatna vrijednost, međutim taj proces posljednjih godina postaje nužnost zbog dva razloga. S jedne strane, ljudi, kapital i poduzeća postaju sve izbirljiviji prilikom odabira destinacija za ulaganja, odmor ili posjete pa se države moraju izboriti za njihovu blagonaklonost. Nerijetko različite države, gradovi i regije nude slične atrakcije, ulagačke mogućnosti, istovjetne standarde života, gastronomsku ili kulturnu ponudu. U tom će slučaju posjetitelji, ulagači ili potencijalni stanovnici izabrati onaj grad, regiju ili državu koja se ističe od ostalih, koja ima veću razinu privlačnosti ili koja budi pozitivnije asocijacije i emocije, odnosno koja ima jači brend. S druge strane, ako se država dovoljno ne trudi oko vlastitog brendiranja, postoji opasnost da je "etiketira" netko drugi, mimo njezine volje. Naime, u nedostatku relevantnih informacija ili jasne slike o nekoj državi, globalne institucije, mediji ili pojedinci mogu mimo volje pojedinih država utjecati na njihov imidž plasiranjem određenih informacija ili stajališta, pozitivnog ili negativnog predznaka. Takav pristup nazivamo "vanjskim brendiranjem".

Obično kažemo da se neka država uspješno brendirala kad građanima u bilo kojem dijelu svijeta na spomen te države padnu na pamet ujednačene po-

zitivne asocijacije, kad iz prvog pokušaja znaju po čemu je posebna, kakva je njezina kultura i koji su doprinosi svijetu, kad prepoznaju njezin velikane, kad je žele posjetiti, kušati njezine proizvode, osjetiti njezin način života...

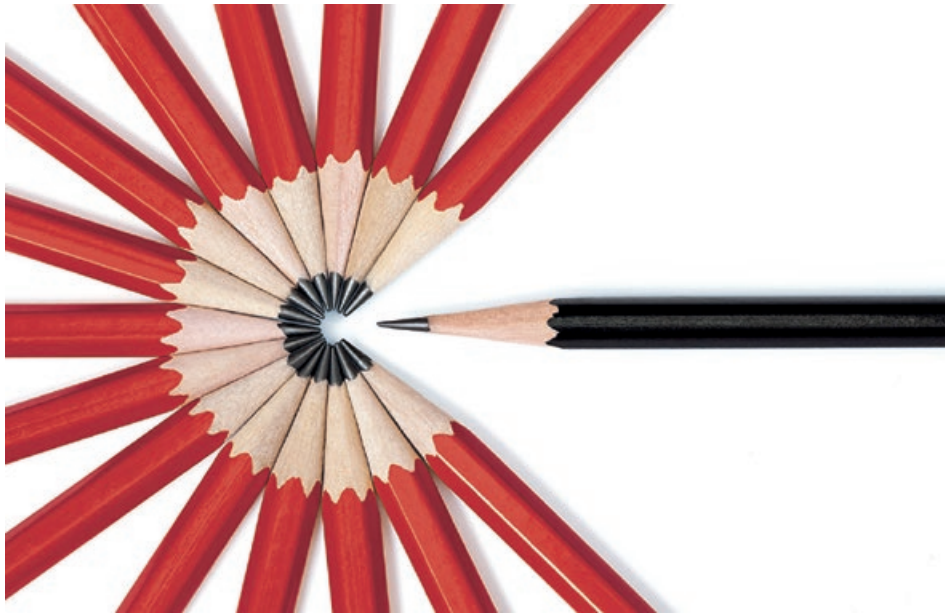
ŠTO JOŠ IMAMO OSIM PRIRODNIH LJEPOTA?

Kad je Hrvatska u pitanju, svjesni smo da je prepoznatljiva kao značajan europski turistički brend. U dobrom dijelu Europe, pa i svijeta, prepoznaju nas po čistome moru, prekrasnim plažama, razvedenoj obali i prekrasnim otocima. Daleko manje nas percipiraju kao zemlju bogate kulturne baštine. Uz to uglavnom znaju da smo proživjeli rat, a prije toga bili dio socijalističkog bloka. U javnostima koje prate sport, posebice nogomet, znaju da imamo iznimno talentirane sportaše i pregršt europskih i svjetskih trofeja i medalja. Međutim, dobar dio stanovnika Europske unije, budimo realni, nema pojma jesmo li ušli u Europsku uniju ili smo još u balkanskoj čekaonici. Ne znaju odgovoriti na pitanja – Što još Hrvatska ima osim

prirodnih ljepota? Proizvodimo li nešto? O čemu pišu naši književnici? Kakav je naš način života? Po čemu smo drukčiji od ostalih država u ovome dijelu Europe? Isto tako mnogi, čak i među vrhunskim intelektualcima, nasjedaju na dezinformacije vezane uz Domovinski rat, nemaju pojma ni o uzrocima ni o posljedicama ratova na prostoru bivše Jugoslavije, a kamoli o ulozi ondašnje i današnje beogradske vrhuške u svemu tome. Kako onda očekivati da znaju što je blaženi Stepinac učinio u spašavanju Židova i Srba tijekom Drugoga svjetskog rata i kako se suprotstavljao Paveliću i njegovoj zločinačkoj politici. O poznavanju našeg Marka Marulića, koji je bio jedan od najpopularnijih europskih pisaca, Ruđera Boškovića, kojeg dobro upućeni nazivaju pretečom Einsteina ili hrvatskih humanista, koji su izgrađivali Europu – možemo samo sanjati.

Na žalost, Hrvatska je za dobar dio Europe, pa tako i čitav svijet, prilična nepoznanica, odnosno nepoznata i ni po čemu važna država. Oni koji su nas imali priliku upoznati često su se zaljubljujivali u Hrvatsku i postajali njezini istinski promotori. Ostalima nismo uspjeli ispričati dovoljno atraktivnu priču. Jednostavno, premalo smo radili na vlastitoj promociji u svijetu. Biti turistička destinacija nije dovoljno i ne izaziva potrebno divljenje

i poštovanje. Za to trebamo istodobno postati i gospodarski, politički, kulturni, znanstveni, umjetnički i gastronomski brend. A što je najbolje – imamo jače adute od dobrog dijela europskih susjeda, ali ih dovoljno ne koristimo.

Nekima će odmah biti isprika kako smo mi mlada država, kako nemamo novca za brendiranje poput Danske ili Nizozemske, kako živimo na vjetrometini kultura i civilizacija pa nam je sve teže. Ali prošlo je više od četvrt stoljeća kako smo postali neovisni i međunarodno priznati, više od dvadeset godina kako smo slobodni te skoro četiri godine kako smo članica Europske unije. To je i više nego dovoljno za ispričati priču svijetu o sebi i predstaviti se na dostojanstven način. U vremenu globalnih komunikacija i dostupnih tehnologija, kreativnosti i inovativnosti, treba nam daleko manje vremena da privučemo nečiju pozornost i pobudimo interes. Zato je proces brendiranja danas dostupan i manje razvijenim državama.

RAZLIČITI IDENTITETI I UTJECAJI

A što se prostora tiče na kojem su nas povijest i sudbina usidrili, moramo priznati da imamo jedan od ključnih aduta – istodobno smo mediteranska i srednjoeuropska država. Na tako malom prostoru gotovo nigdje u Europi ne možete pronaći toliko prirodnih raznolikosti i posebnosti, a ni toliko spomenika kulture iz svih povijesnih razdoblja. Ovdje se susreću različiti identiteti i utjecaji pa se to zrcali na bogatstvo tradicije, gastronomije, ali i naš način života, koji je uistinu neodoljivi magnet svima koji

Hrvatski je problem što ne poštujemo vlastite vrednote, podcjenjujemo se i nismo svjesni golemih potencijala koje imamo u svojim rukama.

su ga upoznali. Naše kreativne industrije nedovoljno su osviješten potencijal, jedinstvena UNESCO-va baština nedovoljno poznata u svijetu, a niz velikana koji su zadužili Europu i svijet i doma su potpuno nepoznati premda bi uz malo truda mogli postati filmske ikone i nezaobilazni globalni uzori.

Hrvatski je problem što ne poštujemo vlastite vrednote, podcjenjujemo se i nismo svjesni golemih potencijala koje imamo u svojim rukama. Tako nijedna naša Vlada, izuzmemo li turističku promociju koju je na strateškoj razini pokrenuo još predsjednik Tuđman daleke 1994., nije osvijestila važnost sustavnog i strateškog upravljanja identitetom i imidžom naše države niti je poduzela nužne korake na tom području. Iako imamo čak 40 državnih agencija, nemamo ni jednu instituciju koja bi strateški upravljala našim brendom i bila potpora međunarodnim nastojanjima našega gospodarstva, kulture, znanosti, dizajna, jezika, sportaša, dijaspora... A uistinu ne treba otkrivati toplu vodu, već vidjeti da to imaju sve uspješnije države svijeta i da se globalna slika nacije ne prepušta slučajnosti, a ni političkim amaterima. To više što je riječ o prilično zahtjevnom i kompleksnom području koje pokriva iznimno široko područje.

U brendiranju različite države primjenjuju različite strategije. Međutim, većina njih u praksi se svodi na prilično slične korake. Srbija je, primjerice, uspostavila radnu skupinu, okupila gospodarstvenike i umjetnike, naručila istraživanja imidža u inozemstvu i raspisala natječaj za stvaranje novog identiteta, a onda je došlo do političkih prepucavanja pa je proces zaustavljen. Slovenija je provela sve faze i stvorila novi brend suvremene europske zemlje, koji govori o životu u suglasju s prirodom, organskom razvoju, pripadnosti zapadnoj civilizaciji, bogatoj kulturnoj baštini i radišnim ljudima. A Hrvatska je, na žalost, samo jednom pokušala i odustala.

TREBA OKUPITI STRUČNJAKE

Hrvatska od svoje neovisnosti nije uspjela okupiti svoje vodeće intelektualce, kreativce, komunikacijske stručnjake, gospodarstvenike i političare kako bismo postigli konsenzus oko toga koje to vrijednosti treba sadržavati brend Hrvatska, u čemu smo dobri i po čemu želimo biti prepoznatljivi u svijetu. Zato oni koji nas dobro poznaju kažu da su naši najjači aduti – ljepota zemlje i prirodna raznolikost, pozicioniranost u Europi – na susretištu kultura i civilizacija, bogata kulturna baština, inovativnost i kreativnost ljudi tijekom povijesti, ali i danas, hrabrost i slobodoljubivost, otvorenost i gostoljubivost, bogata tradicija, specifičan način života koji se često odlikuje ležernošću, druženjima i bogatom gastronomijom, ali i osjećaj za stil (uostalom, svijetu smo darovali kravatu, a Hrvatice su među najbolje odjevenim Europljankama)... Mnogi nam zavide što još jedemo organsku hranu i pijemo čistu vodu, imamo dobru klimu, sigurne ulice i vremena za najbliže. U svemu tome trebalo bi bistrirati novi hrvatski brend, a prije toga riješiti se hrvatskoga jala, ideoloških podjela, osjećaja manje vrijednosti i kopiranja loših uzora. ■

ENG *Why has Croatia failed to establish itself as a brand with the success of, for example, Switzerland, Denmark and the Netherlands – countries smaller than ours? Why do we need to create the Croatian brand and how should we go about doing it?*

Nije bilo 'hrvatskoga zločinačkog pothvata' u BiH

Prof. Lauc ističe kako je Hrvatska zajednica Herceg-Bosna bila osnovana radi obrane hrvatskoga naroda i svih građana BiH od agresije, koju je pokrenula velikosrpska politika i bivša JNA

Tekst/foto: Hina

Knjiga ustavnoga suca Mate Arlovića "Hrvatska zajednica Herceg-Bosna i (pre)ustroj Bosne i Hercegovine" predstavljena je 12. svibnja u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti (HAZU) u Zagrebu, a predsjednik HAZU-a akademik Zvonko Kusić istaknuo je kako Arlovićeva ekspertiza jasno dokazuje da u BiH nije bilo nikakvoga 'hrvatskoga zločinačkog pothvata', kako je to tvrdilo tužiteljstvo Haaškoga suda.

O knjizi su, uz predsjednik HAZU-a, govorili i predsjednik Uprave Školske knjige dr. Ante Žužul, profesor splitskoga Pravnog fakulteta Arsen Bačić, profesor emeritus osječkoga Pravnog fakulteta Zvonimir Lauc, znanstveni savjetnik Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar Područnoga centra Osijek Miljenko Brekalo te autor Mato Arlović.

Akademik Kusić istaknuo je kako Arlovićeva ekspertiza, objavljena u ovoj knjizi, jasno dokazuje da u BiH nije bilo nikakvoga 'hrvatskoga zločinačkog pothvata' kako je to, po sugestiji slovenskoga političara Cirila Ribičiča, tvrdilo tužiteljstvo Haaškoga suda.

Dr. Ante Žužul rekao je kako je ekspertiza slovenskoga publicista i političara Cirila Ribičiča, napravljena za potre-

Predstavljajući Arlovićeve knjige u palači HAZU-a: Arsen Bačić, Zvonimir Lauc, Mato Arlović, Miljenko Brekalo i Davorka Foretić

be optužnice protiv hrvatskoga naroda Haaškom tužiteljstvu, "samo nastavak posla koji 1945. godine, masovnim komunističkim likvidacijama hrvatskog naroda, nije dovršio njegov otac Mitja Ribičič". Slovenac Mitja Ribičič (1919. - 2013.) bio je visokopozicionirani jugoslavenski komunistički političar.

Arlovićeva knjiga, ocijenio je prof. Bačić, relevantan je doprinos stajalištu koje suvremene ustavnopravne aspekte određenih pluralnih entiteta razumije i potvrđuje kao nužne i potrebne instrumente tehnike koncilijacije između vlasti i slobode pluralnih identiteta i različitosti.

"Autor u svojoj knjizi znanstveno otkriva i elaborira kauzalitet, tijek i finalis ustrojavanja Hrvatske zajednice Herceg-Bosne", naglasio je prof. emeritus Lauc. "Na taj način nudi znanstvenu istinu, koja bitno odudara od određenoga uobičajenoga mišljenja, pa i konstrukcija Haaškoga tribunala", dodao je. Prof. Lauc također ističe kako knjiga skida hipoteku s države Hrvatske i njezinih građana, kao i hrvatskih dužnosnika na čelu s predsjednikom dr. Franjom

Tuđmanom. Naglasio je kako je HZ HB bila osnovana radi obrane hrvatskoga naroda i svih građana BiH od agresije, koju je pokrenula velikosrpska politika i bivša JNA. Prema riječima Miljenka Brekala, knjiga na objektivan način analizira pravno-politički kontekst nastanka HZ Herceg-Bosne, njezino egzistiranje i prestanak postojanja.

Mato Arlović rođen je 1952. u Oštroj Luci kraj Orašja. Bio je delegat na 14. kongresu Saveza komunista Jugoslavije u Beogradu, na kojem je došlo do raspada partije. Doktorirao je na Pravnome fakultetu u Osijeku 2012. Sudac Ustavnoga suda RH je od 2009. godine. U pet mandata biran je za zastupnika Hrvatskoga sabora. Obnašao je dužnosti na više funkcija – bio je potpredsjednik Sabora i predsjednik i član nekoliko saborskih odbora i komisija. U SDP-u je bio potpredsjednik stranke. ■

"Autor u svojoj knjizi znanstveno otkriva i elaborira kauzalitet, tijek i finalis ustrojavanja Hrvatske zajednice Herceg-Bosne", naglasio je prof. emeritus Lauc.

ENG Academician Zvonko Kusić notes that constitutional judge Mato Arlović's book *The Croatian Community in Herceg-Bosna and the (Re)Structuring of Bosnia-Herzegovina* clearly shows that claims from the Hague tribunal prosecution of an alleged "Croatian criminal enterprise" simply do not hold water.

Neodoljivi slikovni izričaj o Evi

Iza bijelog ovitka monografije, koja sadrži pedeset Evinih odbljescaka u fascinantnim Cetinovim slikama, uvršteni likovni kritičari otkrivaju slojevitcu vezu umjetnika i njegove muze

Svečana promocija monografije Antona Cetina *Eve 1967. – 2017.* u Muzeju Mimara, 13. lipnja 2017.

Tekst: **Vesna Kukavica**

U Zagrebu je održana svečana promocija monografije Antona Cetina *Eve 1967. – 2017.* u Muzeju Mimara u nazočnosti mnogobrojne publike 13. lipnja 2017. Uz autora, hrvatsko-kanadskoga slikara i grafičara Cetina, svečanost su organizirali nakladnička kuća *Alfa* i Hrvatska matica iseljenika. O knjizi su govorili v. d. ravnateljica HMI-ja Mirjana Ana-Maria Piskulić te povjesničari umjetnosti poput mr. sc. Branke Hlevnjak, dr. sc. Vladimira Petera Gossa i dr. sc. Ivanke Reberski, koja potpisuje uvodni esej u monografiji. Ravnateljica Piskulić je istaknula: "Eva je doista - da

parafraziram prof. Vinka Grubišića - simbol ljudstva i samog života, životni odgovor svemirskim beskrajnim njemoćama", objasnivši kako je ta mnogolika Eva rođena i kako je ušla u Cetinovu život 1967. Uz prisjećanje Matičine ravnateljice kako joj poznanstvo s Cetinom seže od devedesetih, dodala je: "Kad sam s autorom Cetinom radila u Hrvatskoj matici iseljenika, u vrijeme našega velikog zajedništva, kad se sve sjedinilo u snagu obrane domovine - gospodin Cetin također je dao svoj obol osobnim priložima koji su rasvjetljavali strancima ratnu kataklizmu i vjerodostojno širili istinu u Americi o hrvatskoj borbi za slobodu i neovisnost. Lani je ovaj umjetnik i filantrop slavio osamdeseti rođendan, a tom prigodom ob-

dario je pet hrvatskih institucija s osamdeset svojih djela."

Trojezična monografija *Eve 1967. – 2017.* jedinstvene je ljepote i sadržaja. Donosi u slici i riječi retrospektivni polustoljetni presjek pojavljivanja autorove ključne metaforičke ikone u liku žene koju je slikar nazvao *Eva*. U autorovu osobnom izboru uvršteno je 50 radova i niz refleksija najistaknutijih likovnih teoretičara koji su sustavno očitavali tu čarobnu simbiozu u polustoljetnome vremenskom luku na sinkronijskoj ravni od moderne do postmoderne. Građa monografije raspoređena je na 120 stranica velikog formata i ukoričena na glašenom bjelinom.

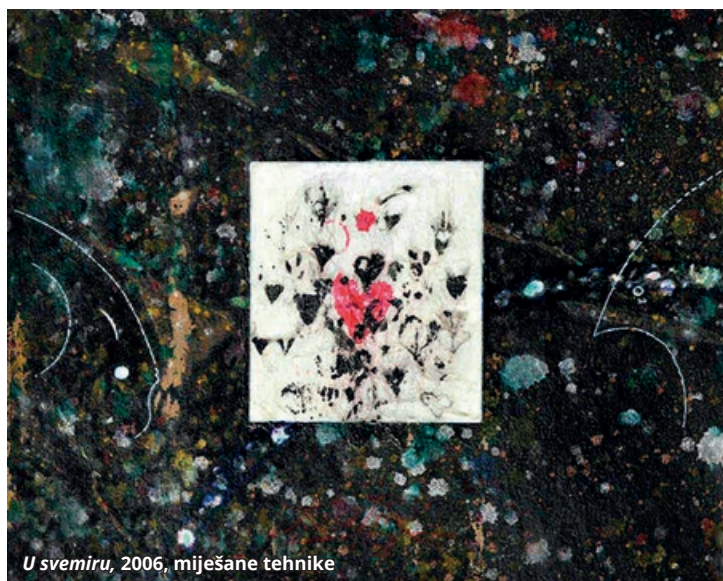
MONOGRAFIJA JEDINSTVENE LJEPOTE I SADRŽAJA

Iza bijelog ovitka monografije koja sadrži 50 odabranih Evinih odbljescaka u fascinantnim Cetinovim slikama, uvršteni likovni kritičari (raz)otkrivaju dugovječnu (ne)romantičnu vezu umjetnika i njegove muze, govoreći utemeljeno o

S višebojnom kosom, 1986, miješane tehnike

U autorovu osobnom izboru uvršteno je 50 radova i niz refleksija najistaknutijih likovnih teoretičara koji su sustavno očitavali tu čarobnu simbiozu na sinkronijskoj ravni od moderne do postmoderne.

U svemiru, 2006, miješane tehnike

Putovanje, 1981/2013, miješane tehnike

umjetnikovu slikarstvu pri tome rabeći više-manje metajezik semiotike, čime su svaki za sebe oblikovali svima razumljiv jezični odraz predloženih im likovnih tvorbi neodoljive mu žene u stvaralačkim pustolovinama od Pariza do Toronta, od Hrvatske do Kanade, od Europe do Amerike. Ukratko, tridesetak teoretičara likovne branše na samo 50 slika o Evi ispisuju značensku i strukturalnu narav slikovnog izričaja umjetnika rođenog u stvarnoj i imaginarnoj Bojani, čija se vizualna kultura i u slikarevoj zlatnoj dobi nježno usavršava uvijek nastojeći doseći ideal logičke čistoće u odnosu naspram svakidašnjega uznemirujućeg krajobraza i umjetničkog mu odraza u slici kao univerzalnom pečatu čovjekove duše.

'MOJA EVA ROĐENA JE 1967. U PARIZU'

Na vremenskoj okomici od pola stoljeća, točnije od 1967. do 2017., slikar i njegovi likovni kritičari te povjesničari umjetnosti tumače usporedno na hrvatskome, francuskome i engleskome lik Cetínove Eve od rađanja u ateljeu u Parizu do zrelosti u Torontu. Prevoditelji tekstova su Vladimir Bubrin, Rose-Marie i Vinko Grubišić, dok grafičko oblikovanje potpisuje Neven Osojnik iz *Alfe*.

Cetín se u monografiji čitatelju povjerava: "Moja Eva rođena je 1967. u Parizu u vrijeme mira i nade u bolje sutra, u vrijeme kada se pariškim ulicama

"Iskoristio je sugestivnu slojevitost znaka, ali i lijepe linije i kromatskih odnosa, za koje bi se moglo reći da djeluju poput zvuka, sugestivno prizivajući sadržaje sugerirane nazivima slika."

slobodno šetalo i kada se umjetnost osjećala u zraku. A danas, 50 godina kasnije...?" Uz glavni tekst povjesničarke umjetnosti Ivanke Reberski, koja suvereno interpretira prostor i vrijeme stvaralačke ambicije slavnog umjetnika i semiotičke potke slika tek jedne njegove figure s višeznačnim pojavama Eve, sabrane su ključne dionice na tu istovjetnu temu iz objavljenih likovnih eseja tridesetak uglednih stručnjaka s raznih meridijana i paralela među kojima su deseterica vrsnih kritičara iz Kanade i to: dr. Gordon McLennan (1977.); Vinko Grubišić (1978.); James Purdie (1978.); Gerry Moses (1978.); Glen E. Cumming (1978.); Paul Duval (1979.); David Burnett (1986.); Mario A. Stocco (1987.); Stuart Reid (1996.) i Christina Henderson (2005.). Iz Hrvatske je uvrštena plejada dvanaestorice likovnih erudita koji su opisivali Cetínovu muzu Evu kao što su: Tomislav Ladan (1996.); Josip Depolo (1996.); Valerija Mrkobrad (1997.); Ljerka Šimunić (1998.); Milan

Ivanišević (1998.); Vilim Matić (2000.); Lilijsana Domić (2002.); Gordana Dujić (2002.); Tonči Šitin (2003.); Vladimir P. Goss (2003.); Branka Hlevnjak (2016.) te Mikica Maštrović (2016.). Nadalje, navedeni su uvidi likovnjaka kao što su Alain Viray (Belgija, 1974.); Vendelin Karačić (BiH, 2012.); F. Gil Tovar (Colombia, 1981.). Usto, uvršteno je po dvoje autora iz SAD-a i to Nanette Dillard Simpson (1987.) i Franz Geierhaas (1991.), kao i dvoje iz Njemačke poput Rudolfa Wensnera (1996.) i Jasne Lovrinčević (2016.)...

U slikarstvu Anton Cetín (81), hrvatski umjetnik koji više od 49 godina živi i stvara u Torontu, uvijek traži i uspostavlja specifični odnos prema zbilji, stvarajući vlastiti dijaloški prostor – otvoren svakom suputniku s kojim mu se ukrstiše putovi. Cetín je do sada održao 155 samostalnih izložbi i sudjelovao na više od 200 skupnih izložbi diljem svijeta. Njegovo slikarstvo u svakoj etapi prate osmišljene mape i likovne monografije te pregledni katalozi dostupni na Internetu, kao i u fundusima knjižnica te arhiva i galerija u Americi i Europi. Za svoj rad primio je više strukovnih nagrada i umjetničkih priznanja. Mnogobrojna djela darovao je rodnoj Čazmi i uglednim galerijama i grafičkim zbirkama Lijepe Naše. Kanadsko-hrvatsko udruženje umjetnika proglasilo ga je umjetnikom godine 1986. Odlikovan je u domovini 1995. *Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića* i *Redom*

Otmjena žena, 1967,
miješane tehnike

hrvatskoga pletera za osobite zasluge u kulturi i međunarodnoj afirmaciji hrvatske umjetnosti.

Okrenutost unutarnjim, duhovnim preokupacijama udaljuje ga od imitativne umjetnosti i približava asocijativnoj figuralnosti, tumače kritičari, naglašavajući da čistoća linije i profinjeni kromatski odnosi boje u Cetina čine sadržaj likovne forme osobite izražajnosti.

OKRENUTOST UNUTARNJIM, DUHOVNIM PREOKUPACIJAMA

U sjajnom eseju Ivanke Reberski, koji preporučujemo čitateljima, najviše nas se dojmio višeslojni opis: "Upravo je zapanjujuće kako je inspirativna jezgra Evina lika svome stvaraocu, koji ju je izmislio i likovno oblikovao, tijekom polustoljetnog trajanja postala velika muza, neiscrpno izvoriste asocijativnih pobuda. Neviđenom imaginativnošću Cetin je njome obuhvatio danas još uvijek teško saglediv tematski raspon

doživljajnih sfera kojima se zaokupljala njegova emotivna umjetnička priroda. Od svega što mu se iskustveno nudilo iz prošlosti i suvremenosti odabrao je minimalističku opciju znakovnoga govora. Iskoristio je sugestivnu slojevitost znaka, ali i lijepe linije i kromatskih odnosa, za koje bi se moglo reći da djeluju poput zvuka, sugestivno prizivajući sadržaje sugerirane nazivima slika. U jedinstvenoj metaforičnosti, s Evinim likom neponovljive izvornosti, čini se kao da je sublimiran cjelokupni Cetinov obuhvat sagledavanja duhovno-emotivnoga i racionalno-spoznajnoga svijeta. Ne samo ovoga našeg planeta Zemlje, već i teško dokučivih svemirskih prostora do kojih se znao vinuti." (Citat: Cetin, A. 2017., 11. str.). ■

ENG Many gathered for the promotion in Zagreb of Anton Cetin's monograph *Eve 1967 – 2017*. The event was organised by Canadian-Croatian painter and printmaker Cetin, publishing house Alfa and the Croatian Heritage Foundation.

VIJESTI

Prva sjednica Vijeća za učenje i poučavanje hrvatskoga kao drugoga, stranoga i nasljednoga jezika

ZAGREB - U prostorijama Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH održana je 10. srpnja prva sjednica Vijeća za učenje i poučavanje hrvatskoga kao drugoga, stranoga i nasljednoga jezika. Tom prigodom državni tajnik i predsjednik Vijeća, Zvonko Milas, naglasio je kako znanje hrvatskoga jezika ima nemjerljivo značenje za očuvanje i razvijanje hrvatskoga identiteta Hrvata koji žive izvan Republike Hrvatske.

"Uspostavom Vijeća želi se potaknuti razvijanje postojećih te pronalaženje novih oblika učenja i poučavanja hrvatskoga jezika kao drugoga, stranog i nasljednog jezika te pridonijeti učvršćivanju položaja i ugleda hrvatskoga jezika, kako u RH, tako i u svijetu. Nadam se da ćemo već nakon današnje sjednice imati malo jasniju sliku o trenutačnom stanju i o potrebnim prvim koracima kojima bismo uz hrvatski jezik mogli još jače povezati Hrvate ma gdje bili te još snažnije promicali hrvatski jezik i kulturu", stoji u priopćenju Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan domovine. Na prvoj sjednici članovi Vijeća razmotrili su postojeće stanje i postignuća u učenju i poučavanju hrvatskoga kao drugoga, stranoga i nasljednoga jezika, razgovarali su o izazovima, planovima i prijedlozima za unaprjeđenje učenja i poučavanja te su utvrdili neposredne ciljeve za pred-

stojeće razdoblje. Vijeće je koordinacijsko, savjetodavno i stručno tijelo koje ima zadatak utvrditi ciljeve i dati smjernice za rješavanje mnogobrojnih tekućih pitanja vezanih uz provedbu i promicanje učenja i poučavanja hrvatskoga jezika i kulture, posebice među Hrvatima i njihovim mnogobrojnim potomcima koji žive izvan RH. Sastoji se od članova predstavnika nadležnih državnih tijela i institucija te od članova neovisnih stručnjaka odabranih javnim pozivom. (Hina)

Crolimpijada - Olimpijske igre s hrvatskim predznakom

Ovogodišnje Igre okupit će najveći broj sudionika do sada – više od 900 natjecatelja iz cijeloga svijeta te 150 natjecatelja iz RH. Moto IV. hrvatskih svjetskih igara je - Jedno je srce, jedna je Hrvatska

Tekst/foto: Sred. državni ured za Hrvate izvan RH

Utorak, 27. lipnja, u Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan RH održano je predstavljanje projekta IV. hrvatskih svjetskih igara – amaterskoga sportskog natjecanja na kojem sudjeluju Hrvati i njihovi potomci iz cijeloga svijeta, a koje će se održati od 18. do 22. srpnja ove godine u Zagrebu. Projekt neslužbeno nosi ime "Crolimpijada - Olimpijske igre s hrvatskim predznakom".

Ovogodišnje Igre okupit će najveći broj sudionika do sada – više od 900 natjecatelja iz cijeloga svijeta te 150 natjecatelja iz Republike Hrvatske. Natjecatelji dolaze iz Angole, Argentine, Australije, Austrije, Bosne i Hercegovine, Bolivije, Brazila, Crne Gore, Čilea, Danske, Ekvadora, Francuske, Hrvatske, Italije, Irske, Kanade, Makedonije, Nizozemske, Njemačke, Paragvaja, Perua, Rumunjske, SAD-a, Slovačke, Slovenije, Srbije, Švicarske, Švedske, Tanzanije, Velike Britanije i Venezuele te će nastupiti u 16 sportskih disciplina.

Zvonko Milas, državni tajnik u Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan RH, zahvalio je svim pokroviteljima i

Uz sportski i natjecateljski dio, Igre će pratiti i mnogobrojni drugi sadržaji - kulturni, turistički i zabavni - kako bi sudionicima Igara boravak u Lijepoj Našoj ostao u nezaboravnoj uspomeni.

partnerima ovogodišnjih Igara te izrazio zadovoljstvo velikim, dosad najvećim odazivom natjecatelja i sudionika. Na predstavljanju je istaknuto kako su IV. hrvatske svjetske igre posebne i po velikom odazivu volontera – student-skih i udruga mladih iz Republike Hrvatske koji će, kao svojevrsni domaćini, svojim sunarodnjacima iz 31 zemlje svijeta nastojati boravak u domovini predaka učiniti nezaboravnim.

Za vrijeme trajanja Igara, sudionici i natjecatelji bit će smješteni u Studentskome domu 'Stjepan Radić' u Zagrebu. Uz sportski i natjecateljski dio, Igre će pratiti i mnogobrojni drugi sadržaji - kulturni, turistički i zabavni - kako bi smo sudionicima Igara približili hrvatski kulturni i društveni život te kako bi im boravak u Lijepoj Našoj bio nezaboravan. Organizatori IV. hrvatskih svjetskih igara su Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Hrvatski svjetski kongres. Igre se održavaju pod

visokim pokroviteljstvom predsjednice RH Kolinde Grabar-Kitarović, Hrvatskoga sabora i Grada Zagreba.

Potporu uspješnoj realizaciji ovogodišnjih Igara dali su: Grad Zagreb, Ministarstvo obrane, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo turizma, Ministarstvo zdravstva, Studentski centar Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska turistička zajednica, Turistička zajednica Grada Zagreba, Hrvatski olimpijski odbor i drugi. Medijski pokrovitelji su HRT, Večernji list i Slobodna Dalmacija.

Moto IV. hrvatskih svjetskih igara je: "Jedno je srce, jedna je Hrvatska."

Hrvatske svjetske igre do sada su održane dva puta u Zadru (2006. i 2010.) i u Zagrebu (2014.). ■

ENG A presentation was staged at the premises of the State Office for Croats Abroad of the upcoming 4th Croatian World Games, an amateur sports event pooling emigrant Croats and their descendants from around the world to be held from the 18th to 22nd of July in Zagreb.

Poslovni forum Udruge bosanskih Hrvata Prsten

ZAGREB - U organizaciji Udruge bosanskih Hrvata Prsten, 27. lipnja, u dvorani Hrvatske gospodarske komore u Zagrebu, koja je bila i suorganizator ovoga poslovnog skupa, održan je Prstenov poslovni forum Zagreb 2017. Forum se održao pod visokim pokroviteljstvom predsjednice Kolinde Grabar-Kitarović, a temeljna zadaća bila mu je poticanje unapređenja institucionalnog okvira za izgradnju poslovne konkurentnosti u jugoistočnoj Europi te prevladavanje postojećih prepreka u poslovanju u toj regiji, prije svega u poslovanju između Hrvatske i BiH.

Predsjednik Udruge Prsten Mijo Marić objasnio je da se ta udruga doživljava kao most između dvije države i između jednog naroda koji živi u te dvije države, a kao cilj Poslovnog foruma istaknuo je promjenu postojećeg stanja. - U Prstenu smo svjesni da se možemo žaliti na postojeće stanje i mijenjati ga. Ako se žalimo, možemo tražiti krivca u drugima i tražiti milosrđe, a nama milosrđe nije dovoljno jer vjerujemo da imamo potencijal i da ga možemo izraziti. Ideja nam je pratiti to što smo zaključili i želimo ovaj događaj pretvoriti u tradicionalan događaj na kojem ćemo provjeriti jesu li naši zaključci imali smisla, odnosno jesu li zaživjeli - rekao je Mijo Marić u pozdravnome govoru.

Dobri gospodarski pokazatelji razlog su za optimizam i nude priliku za provedbu reformi, rekla je potpredsjednica Vlade i ministrica gospodarstva, poduzetništva i obrta Martina Dalić na skupu. "Gospodarski pokazatelji zasigurno daju razloga za optimizam. Rast BDP-a nastavlja se, rastu izvoz, industrija i trgovina, a turistička sezona bit će jedna od najboljih", rekla je. Naglasila je kako "sadašnji dobri gospodarski trendovi ohrabruju i osiguravaju priliku da se nužne reforme provedu na način koji će biti društveno prihvatljiv i čija će dinamika biti ona koju društvo može prihvatiti". Mjere Vlade, kako je navela, usmjerene su k reformama koje će povećati konkurentnost i zapošljavanje te osigurati financijsku stabilnost.

Tekst: Vesna Kukavica

rhunac je tekuće turističke sezone pa se očekuju rekordni prihodi od najpropulzivnije hrvatske gospodarske grane – turizma, koja godišnje ostvaruje čak 18 posto našeg BDP-a. Rastu će svakako pridonijeti i nove investicije.

Osamsto milijuna eura ulaže se u hrvatski turistički sektor tekuće 2017. godine prema procjenama Ministarstva turizma ili drugim riječima oko 124 milijuna eura više nego lani. Privatne tvrtke investiraju oko 511 milijuna eura u vlastite turističke projekte dok javni sektor, odnosno gradovi i općine te županije ulažu 306 milijuna eura. Turiste ovoga ljeta očekuje pedesetak novih ili potpuno rekonstruiranih hotela najviše kategorije s četiri ili pet zvjezdica, među kojima su i Lukšićevi smještajni kapaciteti u Umagu i Dubrovniku.

OD ISTRE DO DUBROVAČKOG PRIMORJA

Ovih je dana, točnije 26. lipnja, svečano otvoren obnovljeni kulturni dubrovački Hotel *Excelsior* koji posluje u sastavu lanca *Jadranskih luksuznih hotela (JLH)* u vlasništvu divovske obiteljske južnoameričke kompanije čileanskih Hrvata *Lukšić grupe*, nakon višemjesečne obnove teške više od 80 milijuna kuna. Domaćini svečanosti bili su predsjednica *Lukšić grupe* i poduzetnica globalne reputacije iz Santiaga de Chilea Iris Fontbona Lukšić, najbogatija hrvatska snaha i supruga po-

Svečano je otvoren obnovljeni kulturni dubrovački Hotel *Excelsior* koji posluje u vlasništvu divovske obiteljske južnoameričke kompanije čileanskih Hrvata *Lukšić grupe*.

kojnog Andronica Abaroa Lukšića, te glavni menadžer za poslovanje u Hrvatskoj i njezin unuk Davor Lederer Lukšić (34) sa suprugom Cristel Carrisi. Poslovni imperij obitelji, koja dijelom potječe iz Sutivana s otoka Brača, prema Forbesovoj listi bogataša pozicionira se na 83. mjesto s oko 17,4 milijarde dolara. *Lukšić grupa* u Hrvatskoj uspješno posluje pune 23 godine, preuzevši preklani vodstvo u našem

Vlasnici *Lukšić grupe* Iris Fontbona i Davor L. Lukšić sa suprugom Cristel Carrisi

Princ jadranskog hotelijerstva Čileanac s hrvatskom putovnicom

Čileanac bračkih korijena Davor Lederer Lukšić ovogodišnjim je višemilijunskim investicijama na Jadranu zaslužio titulu princa hrvatskog hotelijerstva

Obnovljeni kultni dubrovački Hotel Excelsior

Prizor sa svečanog otvorenja hotela

turističkom sektoru i to okrupnjavanjem portfelja u dva financijski zahtjevna koraka na potezu od Istre do Dubrovačkog primorja. Uz državnoga tajnika iz Ministarstva turizma Franu Matušića, među uzvanicima su bili predsjednik Gradskog vijeća Marko Potrebeca i gradonačelnik Dubrovnika Mato Franković te dubrovačko-neretvanski župan Nikola Dobroslavić.

Pozdravljajući okupljenu društvenu kremu mediteranskoga dragulja Lijepe Naše Davor L. Lukšić je istaknuo: "Hotel *Excelsior* je dobio novo lice na starim temeljima i tradiciji, a uvijek je podizao ljestvicu kvalitete koju gosti očekuju u Dubrovniku." Suradnik i Davorova desna ruka, predsjednik uprave *Jadranskih luksuznih hotela* Camilo Soza, potvrdio je kako obnova *Excelsiora* nije bila lagan zadatak, zahvalivši timu koji je pridonio blistavom sjaju. Dubrovački gradonačelnik Mato Franković rekao je kako će Grad Dubrovnik redovito po-

ticati ovakve investicije, suglasivši se s poduzetnikom Lukšićem o potrebi za okreta od masovnog k elitnome kulturnom turizmu. "Kad se pitamo kakav turizam danas želimo, samo se trebamo okrenuti prema tradiciji i odgovor neće izostati. Treba reći dosta je bilo jer uspjeh nećemo mjeriti prebrojavanjem kruzera, nego kvalitetom ponude", rekao je Franković.

IMPLEMENTACIJA HRVATSKOGA DIZAJNA

Zanimljivo, u potpunu rekonstrukciju soba i apartmana uloženo je pola milijuna kuna po sobi - što predstavlja najveću investiciju u Hotel *Excelsior* tekućega desetljeća. Za projekt je angažiran zagrebački arhitektonski studio BF i atelje Franić Šekoranja. Svaki kutak hotela osmišljen je tako kao svojevrsni *homage* zlatnog doba *Excelsiora*, jednog od simbola aristokratskoga Dubrovnika, unoseći mu u prozračne i monu-

mentalne interijere jedinstven stil svjetskoga glamura. *Excelsior*, otvoren 1913. kao *Villa Odak*, ugostio je mnogobrojne svjetske državnike i slavne umjetnike poput Vaclava Havela, Margaret Thatcher, kraljice Elizabete II., Elizabeth Taylor, Orsona Wellsa, Sophieje Loren i ostalih.

Nastavak je to implementacije hrvatskoga dizajna svježim investicijama hotelskoga lanca *JLH* jer spoj domaće ga proizvoda i vrhunske usluge prema međunarodnim standardima Lukšićevih pozitivno utječe na konkurentnost hrvatskoga turizma. Redizajnom je potpuno preuređen prostor recepcije u čijem vidokrugu dominiraju *Abakus piano bar* i neodoljiva terasa s pogledom na more. Hotel *Excelsior* sada raspolaže sa 158 elegantnih smještajnih jedinica, uključujući 139 dvokrevetnih soba i 19 luksuznih apartmana razmještenih u dvije cjeline: aristokratsku *Villu Odak* s arhitektonskim stilom s početka prošlog stoljeća i suvremeniji dio - *The Tower*. Sa

Zanimljivo, u potpunu rekonstrukciju soba i apartmana uloženo je pola milijuna kuna po sobi - što predstavlja najveću investiciju u Hotel *Excelsior* tekućega desetljeća.

Glavni menadžer Davor L. Lukšić prilikom pozdravljanja uzvanika na svečanom otvorenju

zapadne strane *Excelsiora* pruža se divan pogled na srednjovjekovne dubrovačke starogradske zidine - upisane na *Unescovu listu zaštićene svjetske baštine*, udaljene svega pet-šest minuta lagana hoda od hotela. Uz postojeće prestižne restorane *Salin* i *Prora*, otvoren je i novi *fine dining* restoran *Sensus* - koji će pod budnim okom iskusnog *Chefa* Petra Obada (kuhara i pučkoga pjesnika iz obližnjih Konavala) nuditi modernu visoku mediteransku kuhinju s inovacijama okusa autentičnih namirnica dostupnih u lokalnome ambijentu i hrvatskome gastronomskom žanru te enološkoj ponudi Dalmacije.

HOTEL GODINE TREĆI PUT ZAREDOM

Povratne migracije hrvatske dijaspe, koliko god dio naše javnosti u domovini ignorirao njihove učinke, zanimljiv su i primjetan čimbenik društvenih, kulturnih i gospodarskih promjena u Republici Hrvatskoj - sudeći prema probitačnome suvremenom tipu poslovanja i rezultatima hotelijera Davora L. Luksica u Dubrovniku i Umagu - gdje trenutačno investira oko 30 milijuna u obnovu hotela *Sol Sipar* umaškog *Istraturista*. Mladi čileanski poduzetnik s hrvatskom putovnicom, poštujući jedinstveno višestoljetno naslijeđe radišnih i gostoljubivih gospara te ostale jadranske tradicionalne turističke i kulturne značajke lokalne zajednice, pozicionirao je Dubrovnik u vodeću elitnu hotelijersku destinaciju Mediterana. Lukšićev dubrovački *Excelsior* proglašen je treću godinu zaredom *hotelom godine*. Opravdavši vlastitih pet zvjezdica, *Excelsior* je za samo par sezona nakon ulaska novog vlasnika *Grupe*

Lukšić, koja je od gubitaša Gorana Štroka otkupila *JLH*, iz dubioze veće od 90-ak milijuna kuna izrastao u profitnoga hotelijerskog diva. Lanjski mu je neto prihod, koji će premašiti tekuća poslovna godina, iznosio 67 milijuna kuna zahvaljujući rastu noćenja za 20 posto.

Usto, slava nije zaobišla ni Umag, koji se Lukšićevom zaslugom izbio za mjesto na karti prestižnih teniskih odmorista svijeta. Niz poslovnih talenata svoga djeda bračkih korijena Andronica A. Luksica (1926. - 2005.), kojega je prvi hrvatski predsjednik Franjo Tuđman pozvao da posluje u Hrvatskoj devedesetih - Davor je višestruko kapitalizirao nakon završenih studija te poslovnih iskustava u New Yorku i Londonu, preuzevši dio obiteljskoga poslovnog carstva u Hrvatskoj. Postiže sjajne poslovne rezultate i na sjeveru Jadrana u umaškoj *Plavoj laguni* uz spomenute uspjehe na južnoj dionici, gdje su im smješteni *JLH*.

Davor ima uspjeha i u poslovanju s nekretninama (*Excelsa Nekretnine*).

Priliku za novu financijsku injekciju u jadranski turizam očito Davor L. Lukšić odabire u lukrativnom razdoblju kada *Svjetski turistički barometar* UNWTO-a bilježi da je 2016. na planetarnoj razini bila sedma godina zaredom s natprosječnim rastom međunarodnih turističkih putovanja, kojih je lani bilo rekordnih 1,2 milijarde.

NEZAUSTAVLJIVI RAST U HRVATSKOME HOTELIJERSTVU

Vratimo se zaključno okupnjavanju portfelja Lukšićevih u Hrvatskoj, koja je u našoj državi dosad investirala oko 870 milijuna eura. Ovi globalni igrači poručuju kako bi investirali i više da se unaprijedi hrvatski pravni okvir. Nezaustavljivi rast u hrvatskome hotelijerstvu Lukšićevi su otpočeli još prije šest godina kada su za 14 milijuna eura u gotovini od posrnutoga domaćega gospodarstvenika Gorana Štroka otkupili njegove *Jadranske luksuzne hotele* i to uz obvezu preuzimanja dubioza *JLH-a* od gotovo stotinu milijuna (2011.). Već u drugome investicijskom koraku Lukšićevi prije četiri godine, ohrabreni hrvatskim punopravnim članstvom u Europskoj uniji, postaju vodeći hotelijeri Hrvatske, kada su za 120 milijuna eura od *Zagrebačke banke* otkupili *Istraturist* iz Umaga. Lukšići sada posjeduju oko 45.000 kreveta, 29 hotela, 21 vilu te više kampova i

Zvijezde tenisa s legendarnim Goranom Ivaniševićem duša su ATP turnira

prihode od gotovo 1,5 milijarde kuna. Na drugo mjesto Lukšićevi su istisnuli austrijske ulagače *Valamar* s 42.000 kreveta u vlasništvu grofa G. Eltza, G. Wurmböck i F. Lanschuetzera, dok treću poziciju zadržava i dalje *Maistra*, dio *Adris grupe*. Ove tri hotelske grupacije, procjenjuje se, upravljaju s više od 50 posto ukupnih hrvatskih kapaciteta.

GUILLERMO CRAIG LUKŠIĆ

Bogatstvo čileanskih Hrvata oplođeno je u Hrvatskoj fantastičnim akvizicijama od dolaska na čelno mjesto te grupacije u RH mladog poduzetnika Lukšića Lederera, kojega je u Lijepu Našu pozvao da preuzme obiteljski biznis 2011. nje gov prerano preminuli stric i vrsni poduzetnik Guillermo Craig Lukšić. Davor L. Lukšić sin je Andrónica Lukšića Craiga i Patricie Inés Lederer, kojeg danas doživljavamo kao pravoga princa hrvatskog hotelijerstva. Diplomirao je poslovno upravljanje na prestižnom Babson College u SAD-u gdje se i usavršavao.

Suprotno percepciji domaćih medijskih analitičara, tradicionalno nepovjerljivih prema iseljeničkim ulaganjima u stari kraj, Lukšićevima je osim vlastitog profita važno i podizanje kvalitete o čemu svjedoči i sretna sudbina našega najstarijeg ATP teniskoga turnira *Croatia Open Umag*, pokrenutoga slavinih 1990-ih u sklopu *Istraturista*. Davorovom odlukom Britanac Lawrence Frankopan, vlasnik međunarodne agen-

Davorovom odlukom Britanac Lawrence Frankopan postao je 2014. novi direktor teniskoga turnira *Croatia Opena*, koji se akvizicijom *Istraturista* našao u portfelju bračkih Čileanaca.

cije za sportski menadžment *StarWing* i negdašnji trener Borne Ćorića, postao je prije tri godine tj. 2014. novi direktor teniskoga turnira *Croatia Opena*, sportskoga simbola Umaga i Hrvatske, koji se akvizicijom *Istraturista* našao u portfelju bračkih Čileanaca. U svom 28. izdanju taj teniski turnir s novim imenom *Plava laguna Croatia Open Umag* održavat će se od 14. do 23. srpnja 2017. Turnir i popratni događaji privlače više od 100.000 gostiju pa Umag u to vrijeme postaje nezaobilazni ljetni centar tenisa, ljepote, zabave, druženja te doživljaja okusa i mirisa Istre. Od Frankopana Lukšićevi očekuju da potakne novi turistički razvojni ciklus toga sportskog i medijskog spektakla u Umagu, a u tome mu pomaže naš legendarni tenisač Goran Ivanišević.

DUGOROČNA INVESTIRANJA U RH

“Prije dvadeset tri godine realizirali smo naše prvo ulaganje u Hrvatsku (1994.), dva desetljeća kasnije potvrdili smo predanost dugoročnoga investiranja u RH i njezin turizam. Sveukupno je u svim našim turističkim kompanijama, *Plavoj laguni* i *JLH*, lani boravilo oko 450.000 gostiju koji su ostvarili preko 2,8 milijuna noćenja. S *Istraturistom* te broj-

ke bi iznosile približno 700.000 gostiju i 4,5 milijuna noćenja, što je više od 7 posto svih noćenja ostvarenih u Hrvatskoj u prošloj sezoni. To nas čini jednim od najvećih, ako ne i najvećim poduzećem u toj strateškoj gospodarskoj grani Hrvatske”, poručio je za *Maticu* glavni menadžer Davor Lederer Lukšić, predsjednik Uprave *Grupe Lukšić Hrvatska*.

Koncern u Čileu utemeljio je šezdesetih godina 20. stoljeća Andrónico Abaro Luksic (1926. – 2005.), sin iseljenika Bračanina iz Sutivana Policarpa, koji se afirmirao kao vodeći poduzetnik te južnoameričke države, ostavivši obitelji golemi gospodarski potencijal u više sektora - od rudarstva i poljoprivrede do bankarstva i telekomunikacija. Lukšićevo bogatstvo stečeno je na eksploataciji rudnika bakra, poslu kojim se obitelj i danas uspješno bavi pa je uvrštena u indeks 100 najvećih kompanija na Londonskoj burzi. Njegova djeca i unuci posebno su ponosni na značajke koje su naslijedili odgojem - radišnost, ustrajnost, kreativnost i socijalnu osjetljivost za zaposlenike obiteljske tvrtke. Davor je drugi naraštaj Andrónicovih nasljednika u upravama tvrtke *Grupe Lukšić* među kojima su, uz glavnu figuru obitelji gospođu Iris, poduzetnici kao što su Andrónico treći, Davor i Max Lukšić Lederer i Nicolas Lukšić Puga. Sve su današnje profitabilne tvrtke iz obiteljskoga portfelja, preživjevši svjetsku financijsku krizu, opstale više godina i većina ih je financijski moćna. ■

Lukšić pregledava katalog ATP Turnira Umag

ENG Davor Lederer Lukšić is a Chilean with roots on the Croatian island of Brač. His significant investment this year on the Adriatic coast has secured him the title of prince among Croatian hoteliers.

Susret udruge Hrvatska izvandomovinska lirika

VUKOVAR - U sklopu 17. godišnjeg susreta udruge Hrvatska izvandomovinska lirika (HIL), a koja se održava pod pokroviteljstvom predsjednice RH Kolinde Grabar-Kitarović, u Pastoralnome centru "Sv. Bono" u Vukovaru održan je recital pod nazivom "Na braniku nam lipe hrvatske riči" te je predstavljena 16. zbirka pjesama udruge HIL "U okrilju kraljice Jelene uz žubor jadra is-povijesti pjesnika HIL-e".

Udruga pjesnika HIL sa sjedištem u New Yorku djeluje u sklopu Hrvatskoga svjetskog kongresa. "Ova hrvatska

iseljenička udruga okuplja hrvatske iseljenike, pjesnike iz Amerike, Kanade i Europe. Svake godine svoj godišnji kreativni skup održavaju u drugome mjestu. Do sada je skup održan u raznim gradovima Amerike i Kanade, a posljednjih godina sudionike susreta ugostili su europski i hrvatski gradovi, poput Beča, Zadra, Zagreba i Solina; ove godine Vukovar", rekla nam je Nada Pupačić, predsjednica HIL-a. Recenzentica nove zbirke pjesama o kojoj je govorio nakladnik Zoran Bošković iz Splita je dr. sc. Željka Lovrenčić. U ime Grada Vukovara okupljene je pozdravila Marina Sekulić, pročelnica Upravnog odjela za kulturu i turizam. Državni tajnik Zvonko Milas, predstojnik Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH, rekao je kako posebnu težinu ovome skupu daje činjenica da se održava u Vukovaru - gradu heroju, prema kojemu cijela hrvatska dijaspora ima posebne osjećaje. "Cilj

ovakvih susreta je povezivanje iseljene i domovinske Hrvatske jer naša država ima izrazito jaku dijasporu", zaključio je Milas.

U programu su sudjelovali hrvatski iseljenici pjesnici, članovi udruge HIL, a gosti recitala bili su pjesnici hrvatski branitelji Dubravko Duić-Dunja, Marijan Almaš, Larisa Janičev-Stojanović i Verica Marunčec. U glazbenome dijelu nastupili su Marija Jurić, učenica Glazbene škole, i Mario Zbiljski iz sastava Slavonske lole. (*Glas Slavonije; M. Kokaj*)

Spomen-ploča Ritteru Vitezoviću u Beču

AUSTRIJA - Družba "Braća Hrvatskoga Zmaja" postavila je u Beču spomen-ploču znamenitome hrvatskom književniku, povjesničaru i jezikoslovcu Pavlu Ritteru Vitezoviću. Svečanom otkrivanju spomen-ploče nazočili su veleposlanica RH Vesna Cvjetković, predsjednik Austrijskog društva za kroatistiku prof. Georg Holzer, članovi Hrvatske akademске zajednice iz Beča te izaslanici Družbe "Braća Hrvatskoga Zmaja" na čelu s velikim mešтром dr. Nevijem Šetićem. Spomen-ploču postavili su Družba "Braća Hrvatskoga Zmaja", Grad Zagreb i Austrijsko društvo za kroatistiku iz Beča. Prva spomen-ploča Pavlu Ritteru Vitezoviću, koju je također postavila Družba "Braća Hrvatskoga Zmaja" još davne 1926. godine, nalazila se u prvostolnici svetoga Stjepana u Beču, ali je na žalost nastradala u požaru tijekom Drugoga svjetskog rata.

Na inicijativu i veliki osobni angažman samog autora knjige o Pavlu Ritteru Vitezoviću, Alojza Jembriha - Zmaja Gregurevečkog, spomen-ploča je postavljena na pročelje zgrade u ulici Schönlaterngasse 13 u Beču. Upravo tamo je od 1624. do 1784. godine bio Hrvatski kolegij u kojemu je od 1682. pa do travnja 1683. godine stanovao Pavao Ritter Vitezović i obavljao izaslaničku službu grada Senja na bečkome carskom dvoru.

Pavao Ritter Vitezović rodio se u Senju 7. siječnja 1652., a umro 20. siječnja 1713. godine u bečkome svratištu Zlatni medvjed. Posebno se zauzimao za političku cjelovitost naše države, a hrvatski jezik smatrao je najvažnijom nacionalnom poveznicom te je nastojeći izgraditi jedan književni jezik za sve Hrvate godinama sastavljao veliki rječnik hrvatskoga jezika *Lexicon Latino-Illyricum*. Zalagao se također da osnova hrvatskoga pravopisa bude fonetska te da svaki glas ima svoje slovo. Veliki doprinos dao je i pojednostavljanju našeg jezika oslobodivši ga dvoslova. (*Uredništvo*)

Stotine djece prošlo je redovima ovoga uglednog ansambla

Mladi folkloriši iz Clevelanda nastupaju diljem SAD-a, Kanade i domovine Hrvatske. Ansambl je gostovao i nastupio u Hrvatskoj šest puta, čime se osobito ponosi predsjednica Julia Thornhill

Ansambl je osnovala daleke 1957. skupina ljubitelja tamburaške baštine na čelu s već poznatim tamburašem iz nekadašnje kulturne skupine "Slavuj", utemeljiteljem Josipom Gregorinčićem.

Tekst/foto: **Franjo Bertović**

Jedan od većih zborova američke mladeži, "American Zagreb Junior Tamburitza" iz Clevelanda, proslavio je u subotu, 24. lipnja, šezdeset godina svoga uspješnog rada i djelovanja. U prostranoj i prelijepoj dvorani Hrvatskoga doma "Kardinal A. Stepinac" u Eastlakeu održano je slavlje ove značajne obljetnice za ansambl i cijelu hrvatsku zajednicu Clevelanda i okolice.

Na stotine i stotine djece prošlo je redovima ovoga uglednog ansambla i naučilo svirati tamburicu, plesati hrvatska kola te jezik i pučke običaje naroda od kojeg su potekli. Zato često kažemo da kulturno-umjetnička društva imaju daleko veću ulogu u društvenome životu nego što to ponekad mislimo. Mladež i roditelji se okupljaju, upoznaju, druže,

uče, čuvaju i šire svoju kulturnu baštinu te je prenose na nove generacije Hrvata ovdje u Americi. Ne zaboravimo da se uz sve spomenuto otvaraju i nove prilike usavršavanja i prepoznavanja osobnih mogućnosti i talenta. Značenja ovakvih društava su neprocjenjiva.

Američka Zagreb tamburica mladež osnovana je daleke 1957. g. Skupina ljubitelja tamburaške baštine okupila se prije 60 godina na čelu s već poznatim tamburašem iz nekadašnje kulturne skupine "Slavuj", utemeljiteljem Josipom Gregorinčićem. KUD Slavuj djelovao je od 1937. do 1951. godine. Na tako već postavljenim temeljima ponovno se pojavila iskra ljubavi prema hrvatskoj bogatoj kulturnoj baštini i djeci kojoj su se trebala pružiti veća saznanja o domovini njihovih predaka. Dalje je sve teklo spontano. Roditelji i djeca odmah su prihvatili tu izvanrednu priliku te se odgovorno dali na posao. A, rezultati

su doista vidljivi. Danas su generacije djece izvođači programa na pozornicama diljem Amerike, Kanade i domovine Hrvatske. Ansambl je gostovao i nastupio u Hrvatskoj šest puta, čime se osobito ponosi, istaknula je predsjednica Julia Thornhill.

Američka Zagreb tamburica ponosi se i činjenicom da je jedno od pet kulturno-umjetničkih društava koje je osnovalo Tamburaški festival mladeži Hrvatske bratske zajednice te da na njemu redovito nastupa.

Njihova 60. obljetnica zaista je proslavljena svečano. Pred više od 500 gostiju koji nisu štedjeli svoje dlanove djeca su izvela vrlo lijepe programe iz Hrvatskoga zagorja, Like, Slavonije, Korduna, Istre, Žumberka, Prigorja, Bosanske Posavine i Dalmacije. I to u autentičnim narodnim nošnjama iz tih krajeva. Pjesme "Tebi grade moj" u izvođenju Hannah Luketich i "Dalmatinski šajkaš" u izvođenju Gine Kucmanić bile su finale proslave i potvrda izvanrednog talenta i boje glasa ovih djevojaka koje su niknule u redovima Američke Zagreb Jr. tamburice. Gost proslave bilo je Hrvatski folklorni ansambl "Nova nada" iz Detroita. ■

ENG *Cleveland's American Zagreb Junior Tamburitza celebrated its sixtieth anniversary on the 24th of June at the Cardinal A. Stepinac American-Croatian lodge in Eastlake.*

‘Djed je smatrao da sam predodređen nastaviti njegovu misiju’

“Nakon 71 godinu ja sam bio prvi argentinski Makvić koji se vratio u domovinu. Kad sam stigao na granicu, počeo sam plakati i plakati. Moj sin je bio sa mnom. To nećemo zaboraviti ni on ni ja dok smo živi”

Hrvatska djeca u izbjegličkom logoru u Linzu 1946. – polaznici tzv. Male škole koja je organizirana s hrvatskim nastavnim jezikom. U sredini učitelj Julo Reš, a dječak Mato Makvić stoji skroz lijevo

Tekst: **Carmen Vrljičak Verlichak**

Foto: **Privatni album**

Moj djed Mato stigao je u Argentinu 1948. godine“, tako argentinski Hrvat Fabijan Makvić (1965.) iz Buenos Airesa počinje ovaj vrlo emotivan razgovor, a zapravo je uvijek takav kada govori o Hrvatskoj. Poslije ćemo vidjeti kako se ta emocija može transformirati u nešto drugo.

“On je napravio vrlo dugi put. Godine 1941. unovačen je u domobrane i to na rok od tri godine. Nakon isteka vojne službe vratio se 1944. doma u Špišić Bukovicu, selo nedaleko od Virovitice. Tamo je radio kao postolar uglavnom izrađujući i popravljajući obuću za voj-

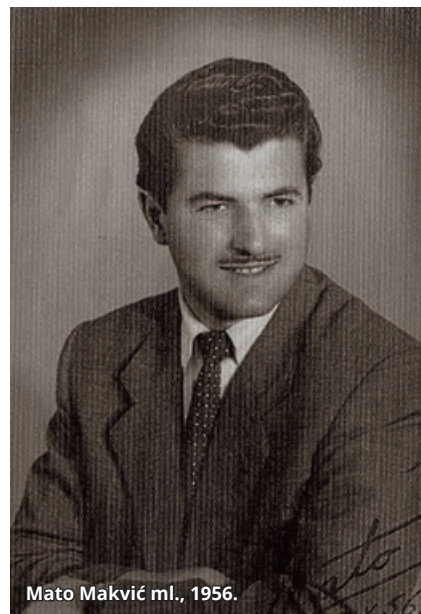
sku. Budući da je u ratnim uvjetima bilo teško nabaviti sav potrebni materijal za njegov posao, bio je prinuđen, zbog nabavke, često putovati. Iz povjerljivih izvora je doznao da se ta njegova česta putovanja smatraju neprijateljskim špijunskim akcijama. Jedan general s kojim je bio u prijateljskim odnosima upozorio ga je da mora odmah napustiti selo jer se sprema njegovo ubojstvo. Mato je u zadnji čas izbjegao smrt i s obitelji, pod pogibeljnim uvjetima, otputovao u

“Ja ću živjeti u Hrvatskoj, to je ono što je sigurno. To je moja odluka! Neće dugo potrajati. Želim proširiti djelovanje moje tvrtke i na Hrvatsku.”

Osijek. Nije to bio jedini put kad je Mato smrti gledao u oči, no uvijek se našla neka požrtvovna osoba koja bi ga spasila“, objašnjava nam Fabijan.

POVLAČENJE PREMA BLEIBURGU

Budući da se situacija i u Osijeku svakim danom pogoršavala, Mato je odlučio svoju ženu i troje djece, Matu, Paulu i Josipa, poslati u Njemačku. Pritom je od koristi bilo to što mu je žena po nacionalnosti bila Njemica – domaća Šva-bica. Mato je ostao u Osijeku. Ponovno je dobio poziv u domobrane. Ovaj put služio je kao stražar na željeznici. Kako su se Osijeku približavali partizani, napušta Osijek i povlači se prema Zagrebu i odande s vojskom i civilima dalje prema Bleiburgu. Budući da nije vjerovao

Mato Makvić ml., 1956.

Hrvatska nogometna selekcija u kojoj je igrao Fabijanov otac Mato kao golman

Englezima, sumnjajući da će, suprotno njihovim jamstvima, sve Hrvate izručiti partizanima na istrebljenje, odlučio je pobjeći. Uspio je napustiti kolonu i sakriti se u šumi. Vidio je što se sve dogodilo onima koje su partizani zarobili - strijeljanja, mučenja i silovanja.

BEZ POZNANIKA I BEZ ZNANJA ŠPANJOLSKOGA

Mato se dao na pogibeljan i neizvjestan put tražeći svoju obitelj koja je bila smještena u nekom selu nedaleko od Berlina. Jedan seljak dao mu je civilnu odjeću kako se ne bi znalo da je bio vojnik. Danju se skrivao, a noću hodao. I tako je njegova nevjerojatna pustolovina završila na željenom odredištu gdje je umjesto radosnog susreta s najmilijima doživio šok saznajući da su žena i djeca odvedeni u izbjeglički logor u Linzu, u Austriji. Ponovno je Mato bio prisiljen na dugo putovanje u nemogućim uvjetima. Mjeseci su prošli dok konačno nije mogao zagrliti svoju ženu i djecu. Zajedno su proveli tri godine u izbjegličkom logoru u Linzu. Ondje je rođeno 1948. i četvrto dijete - sin Ivo. Posredovanjem Crvenog križa obitelj je, kao i mnogi izbjegli Hrvati, uspjela dobiti useljeničku vizu za Argentinu.

Kada su stigli u Buenos Aires, boravili su u poznatom *Hotelu de inmigrantes* u Buenos Airesu, u golemoj zgradi pokraj luke, koja je zapravo bila privremeno masovno prenočište za useljenike s dvoranama pretrpanim krevetima na kat. Ondje su imali smještaj i hranu za samo tjedan dana i nakon toga svaki je useljenik bio prepušten sam sebi. Mato je bio prisiljen što prije pronaći posao u nemogućim uvjetima bez poznanika i bez znanja španjolskoga jezika. Bilo je tužnih i razočaravajućih tre-

Matina nevjerojatna pustolovina završila je na željenom odredištu gdje je umjesto radosnoga susreta s najmilijima doživio šok saznajući da su žena i djeca odvedeni u izbjeglički logor u Linzu, u Austriji.

nutaka kad sve činilo uzaludnim. Na poslijetku je pronašao sreću kod jednog Hrvata koji mu je ponudio neki fizički vrlo težak posao. No, kad je Mato mogao prepješačiti dva puta Njemačku, onda je bio sposoban i za takve izazove.

"Svoju životnu priču djed mi je mnogo puta tijekom godina ispričao. Smatrao je da sam ja kao najstariji sin njegova najstarijeg sina predodređen da nastavim njegovu misiju." Fabijan kaže da je snaga njegova djeda uvijek bila primjer svima njima.

TVRTKA NAJBOLJIM RADNICIMA

"Roditelji moje majke rodom su s otoka Hvara. Moja baka Mora Hure je iz Brusja. Djed Lucas Mihovilčević također je proveo duge godine kao izbjeglica. Uspio je pobjeći i doći do Argentine 1938. Tek nakon 15 godina ponovno su se našli supruga, on i dvije kćeri, a druge dvije nikad više nisu vidjeli. Moji roditelji upoznali su se u legendarnome hrvatskom klubu DOM u ulici Salta. Majka je pjevala u zboru, a moj otac vodio je sportsku sekciju i ujedno bio član hrvatske nogometne selekcije. U 1960-ima Dom je bio omiljeno sastajalište Hrvata. Subotom i nedjeljom ondje ih se znalo okupiti na tisuće."

Sva tri Matina sina i zet Milan Budak, Paulin suprug, zaposlili su se u 1970-ih godina u tvrtki za montažu sustava klimatizacije i grijanja na čijem čelu je bio jedan Hrvat Nakowski. Prije umirovljenja odlučio je tvrtku prepustiti svojim najboljim i najvjernijim radnicima - Makvićima i Budaku. Bio je to nevjerojatan dar Nakowskog. Tvrtka je od tada nosila ime *Makvić & co*. Prolazila je svakojake turbulencije - uspone i padove, kao uostalom i cijelo argentinsko gospodarstvo tih godina. Od 2005. tvrtku vodi Fabijan s partnerom. Njegov uvjet prilikom preuzimanja tvrtke bio je da tvrtka dobije hrvatsko ime *Hladan*, unatoč tome što izvorni govornici španjolskoga tu riječ teško izgovaraju.

Hladan danas ima vrlo važnu ulogu u prodaji i montaži sustava klimatizacije, grijanja i ventilacije u Argentini. Tvrtka oprema i servisira mnoge stambene zgrade prema najvišim svjetskim stan-

Obitelj Makvić početkom 1960-ih

Fabijan Makvić u prostorijama svoje tvrtke

ja dok smo živi. To je bila velika emocija. Osjetio sam da sam ispunio želje mog djeda i mog oca, kao da se zatvorio krug predugog puta mog djeda. On je izašao i nikada se nije mogao vratiti, a ni moj otac nije se mogao vratiti niti njegova braća. Osjećao sam da sam došao u njihovo ime."

Na pitanje hoće li u budućnosti ostanu u Hrvatskoj, Fabijan nije oklijevao, kao da je čekao to pitanje: "Ja ću živjeti u Hrvatskoj, to je ono što je sigurno. To je moja odluka! Neće dugo potrajati. Želim proširiti djelovanje moje tvrtke i na Hrvatsku. Ne znam još točno kad, ali ja znam dobro svoj posao i vjerujem da sa svojim znanjem iz Argentine mogu uspjeti i u Hrvatskoj..." ■

dardima, hladnjače, tvorničke hale, banke, vatrogasne i policijske postaje, laboratorije, bolnice i operacijske dvorane, hotele – primjerice Sheraton u Buenos Airesu. Zapošljava stotinjak stručnjaka i montera – što stalno, što sezonski.

POVRATAK MAKVIĆA U HRVATSKU

"Nakon 71 godinu ja sam bio prvi argentinski Makvić koji se vratio u domovinu. Kad sam stigao na granicu, počeo sam plakati i plakati. Moj sin je bio sa mnom. To nećemo zaboraviti ni on ni

ENG *Fabian Makvić is a prominent Argentinean Croatian, the owner of an established air-conditioning and heating company. He spoke of the emigration of his grandfather and of his wish to continue his family life in his beloved Croatia.*

VIJESTI

U Matici otvorena izložba Dijaspore s ljubavlju

ZAGREB - U Hrvatskoj matici iseljenika 6. srpnja otvorena je treći put skupna izložba pod nazivom "Dijaspore s ljubavlju". Izloženo je 64 likovna rada, različitih tehnika. Izložbu su organizirali Centar za kulturu i informacije Maksimir i Hrvatska matica iseljenika.

Prisutnima na otvorenju uvodnim riječima obratila se or-

ganizatorica izložbe Nives Antoljak, ističući kako je ovo već prijateljska suradnja jer se treću godinu zaredom svi susreću u Hrvatskoj matici iseljenika s jednom predivnom temom 'Dijaspore s ljubavlju'.

Zatim je govorio Vladimir Đerek, voditelj programa likovnog amaterizma grada Zagreba i ujedno autor izložbe, koji se osvrnuo na radove autora. Svake godine predstavlja se sve više izlagača, a to je i prilika da se iseljenici nakon dolaska u Hrvatsku maticu iseljenika na izložbi još bolje upoznaju s domovinom, rekao je Đerek. Sebastian Dračić, profesor na Akademiji likovne umjetnosti u Zagrebu, naglasio je kako je ideja bila da radovi budu orijentirani pejzažu i motivima iz Hrvatske, ali dobrodošli su i drugi individualni pristupi.

Na kraju se prisutnima obratila v.d. ravnateljica HMI-ja Mirjana Piskulić. Govorila je o tome kako će iseljenici u ovim slikama prepoznati ljubav autora koju su njima posvetili i koji će u ovim radovima prepoznati domovinu.

Na izložbi u Matici do kraja mjeseca kolovoza mogu se razgledati radovi autora, članova likovnih i amaterskih udruga koje djeluju na području grada Zagreba: "Ama Artem", "Amaciz", "Grupa 69", "Hld" i "LUA Angelico". (Naida Šehović)

Sve su djevojke pobjednice

“Zahvalna sam Bogu i dobrim ljudima koji su mi omogućili sudjelovanje na ovoj reviji”, rekla je pobjednica Andrea Radman, srednjoškolka koja dolazi iz Hrvatske katoličke misije Göteborg iz Švedske

Najljepše
Ana Radman
iz Švedske,
Tajna Marić
iz Australije i
Nina Vidović iz
Njemačke

Tekst: **Snježana Jurišić**

Foto: **Ivica Šarac, Snježana Jurišić**

Andrea Radman iz Švedske osvojila je titulu najljepše, prva pratilja je Tajna Marić iz Australije, druga pratilja je Nina Vidović iz Njemačke, najfotogeničnija djevojka prema glasovima na Facebooku je Antonija Bešlić iz BiH, a sve djevojke, njih 24 iz cijelog svijeta, bile su pobjednice 4. revije tradicijske odjeće i izbora najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan RH održane 1. srpnja 2017. u Tomislavgradu.

Na samom otvaranju v.d. ravnateljica Mirjana Ana-Marija Piskulić istaknula je cilj ovoga projekta koji Hrvatska matiča iseljenika provodi u suradnji s Udrugom za očuvanje i promicanje hrvatske tradicijske kulture u Bosni i Hercegovini “Stećak”: “Ovo je Revija bogatstva hrvat-

skog naroda rasutog po svijetu. Djevojke hrvatskog podrijetla iz cijelog svijeta nose nošnje iz krajeva otkud potječu njihovi preci. Uz svoj očuvani nacionalni i kulturni identitet potvrđuju ljepotu i nedjeljivost hrvatskoga naroda ma gdje živio.”

ČETIRI NEZABORAVNA SVEČARSKA I RADNA DANA

Mnogobrojnu publiku, predstavnike kulturnoga, društvenoga i političkoga života, pripadnike 13 hrvatskih povijesnih postrojbi koji su bili gosti u povodu 25. obljetnice Brigade kralja Tomislava i Hajdučke družine Mijata Tomića, pozdravila je u ime pokrovitelja i Ivana Perkušić, zamjenica državnog tajnika Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH Zvonka Milasa i izaslanica predsjednika Vlade RH Andreja Plenkovića. Ona je u svome uvodnom obraćanju svima čestitala na njegovanju i očuvanju hrvatske

kulture i tradicijskih običaja te posebno zahvalila ocu Zvonku Martiću, začetniku ove vrijedne manifestacije.

No, projekt nije jednostavan, djevojke i njihove pratilje koje im poma-

Ivana Perkušić, zamjenica državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH

“Djevojke hrvatskog podrijetla iz cijeloga svijeta nose nošnje iz krajeva otkud potječu njihovi preci. Time potvrđuju ljepotu i nedjeljivost hrvatskoga naroda ma gdje živio.”

Mirjana Ana-Marija Piskulić
ravnateljica HMI-ja

Sara Karolina Hjeltneš iz Belgije,
Olivia Sumich iz Novog Zelanda i
Ana Radman iz Švedske

žu u pripremama, odijevanju nošnji i izradi frizura, provele su u Bosni i Hercegovini četiri nezaboravna svečarska i radna dana. Prvi dan u Počitelju bio je rezerviran za profesionalnu fotografiju i djevojke su slikane u narodnim nošnjama u autohtonom ambijentu živopisnoga srednjovjekovnoga gradića čiji je povijesni mediteranski izgled nakon osmanskog osvajanja dobio i oblike orijentalne arhitekture. Nakon radnoga dijela sve sudionice primio je načelnik Općine Čapljina Smiljan Vidić i načelnik Općine Tomislavgrad Ivan Vukadin. U poslijepodnevnom satima sudionice su imale i prijem u Mostaru u Uredu predsjedništva BiH kod dr. Dragana Čovića, hrvatskoga člana Predsjedništva, koji je zahvalio ponajprije djevojkama na očuvanju hrvatske tradicije i folkloru te svi-

ma koji su pridonijeli da se ova iznimno važna manifestacija usmjerena na jačanje veza između Hrvata u svijetu održi u Bosni i Hercegovini.

PRIPREME ZA VRHUNAC DOGAĐAJA

Drugi dan djevojke su posjetile Livno i bile prisutne na svetkovini sv. Petra i Pavla i sv. misi te uz izvršno stručno vodstvo mlade arheologinje razgledale Franjevački muzej i Galeriju Gorica Livno. Trećeg dana bio je organiziran izlet u Sarajevo, gdje se u opuštenijoj atmosferi obilazilo znamenitosti, družilo i uživalo u susretu istoka i zapada – orijentalnog šarma i zapadnjačke gracioznosti ovoga grada.

I, naravno, najintenzivnije pripreme i sam vrhunac događaja bio je u subotu, 1. srpnja 2017. – nakon glavne pro-

be i uređivanja za sam nastup, počela je dugoočekivana Revija. Iz Austrije nastupala je Valentina Batinić, iz Australije Tajna Croatia Marić Langlois, iz Argentine Ruth Sutich, iz Belgije Sara Karolina Hjeltneš, iz Bosne i Hercegovine Anita Omazić, Antonija Bašić i Jelena Šimić, iz Bugarske Mirela Vladislavova Manolova, iz Čilea Vesna Covacich Sanchez, iz Crne Gore Anja Andrić, iz Italije Marta Šokić, iz Njemačke Marija Lucić i Nina Vidović, s Novoga Zelanda Olivija Sumich, iz Mađarske Nikoletta Greguric i Biserka Sigečan, iz Srbije Senka Horvat i Ana Hodak, iz Sjedinjenih Američkih Država Alexandra Baker, iz Švedske Andrea Radman, iz Slovenije Monika Kocijan, iz Švicarske Julija Ivačić, iz Rumunjske Maria-Bernardica Facraci i iz Paragvaja Kathia Marachi Rocio Gomez.

Članovi žirija bili su Marija Perić, po-duzetnica iz Tomislavgrada, Željana Zovko, zastupnica u Europskome parlamentu, Jozo Pavković, glavni i odgovorni urednik Večernjega lista u BiH, Petar Galić,

“Nisam se ničemu nadala i na kraju sam bila više nego pozitivno iznenađena. Stvarno mi je drago što sam mogla sudjelovati i što sam vas sve mogla upoznati. Samo vi to nastavite organizirati.”

Najfotogeničnija prema
glasovima na društvenim
mrežama Antonija Bešlić, BiH

Prijem kod dr. Dragana Čovića,
hrvatskog člana Predsjedništva BiH

ministar znanosti, prosvjete, kulture i športa Vlade Hercegbosanske županije te Ivan Miloloža, predsjednik Uprave Munja, koji je rekao da nije bilo lako donijeti odluku jer su sve djevojke i sve nošnje predivne.

DRUŽENJE I PRIJATELJSTVA

I odabrali su najljepšu - Andreu Radman, osamnaestogodišnju srednjoškolkicu koja dolazi iz Hrvatske katoličke misije Göteborg iz Švedske. "Zahvalna sam Bogu i dobrim ljudima koji su mi

omogućili sudjelovanje na ovoj reviji", rekla je skromna Andrea koja je za uspomenu dobila repliku tradicijske ogrlice i narukvice iz 10. st. čiji je original iz nalazišta na području Višića, a nagradu joj je uručila Borjana Krišto, zamjenica predsjedavajućeg doma Parlamentarne skupštine BiH. Prva pratilja Tajna Marić Langlois, koja je na upit voditelja o podrijetlu njezina imena rekla neka to i dalje ostane tajna, na dar je dobila repliku srebrne ogrlice i naušnica iz Sasina koje joj je predao Tugomir Čuljak, izaslanik dr. Dragana Čovića, a Nina Vidović, druga pratilja, dobila je repliku srebrnih naušnica s pozlatom iz Mandina Sela, koju joj je uručila Ivana Perkušić, izaslanica predsjednika Vlade RH Andreja Plenkovića.

Ni ostale djevojke nisu otišle bez poklona tako da su osim knjige Joze Pavkovića "Urednikov pečat", s odabranim kolumnama o društvenom, kulturnom, političkom i nacionalnom položaju Hrvata u BiH, dobile i torbe *Lovely bags*, koje su ih posebno razveselile.

"Najveća uspomena", kako je to Nina lijepo rekla, "ostat će druženje i prijateljstva." "Sve mi je bilo lijepo iskustvo. Ni sam se ničemu nadala i na kraju sam bila više nego pozitivno iznenađena. Stvarno mi je drago što sam mogla sudjelovati i što sam vas sve mogla upoznati. Samo vi to nastavite organizirati." "Sve smo mi pobjednice", dodala je Tajna, i to je istina. Sve djevojke koje su sudjelovale su pobjednice, svaka na svoj način.

PRISTUPAČNI, LJUBAZNI I DRAGI LJUDI

Narodne nošnje koje su nosile izraz su identiteta, tradicije, likovnog i estetskog shvaćanja života i pobjede nad očuvanjem hrvatskoga tradicijskog kulturnog bića. A ono što je najvažnije, to je povezivanje Hrvata raseljenih po svijetu i kako to pobjednica Andrea Radman lijepo kaže: "Sklopila sam brojna prijateljstva koja su mi jedna od najljepših iskustava. O drugim djevojkama mogu reći samo riječi pohvale. Ni jedna djevojka se nije ni po čemu isticala da je drukčija ili bolja. Sve su bile drage, zabavne, nismo se ponašale kao da smo

Vesna Covacich Sanchez iz Čilea, Ruth Sutich iz Argentine i Kathia Marachi Rocio Gomez iz Paragvaja

"Znate, kad vam dođe predstavница SAD-a, treća je generacija tamo, a osjeća se Hrvaticom, pjeva hrvatske pjesme i pleše plesove, to je nešto što samo pojačava dojam o veličanstvenoj manifestaciji."

jedna drugoj konkurencija i nismo uopće razmišljale da se natječemo, nego smo uživale u upoznavanju, druženju i razgledavanjima. Tijekom obilaska, tj. našega malog putovanja po BiH, ljudi su bili vrlo pristupačni, ljubazni, dragi, vrlo komunikativni. S cijelom organizacijom i samim organizatorima sam vrlo zadovoljna. Organizatori su uložili mnogo truda da nam gostovanje ostane u najljepšem sjećanju. Sve je bilo iznad naših očekivanja. Moja pobjeda ne bi značila ništa da nije oplemenjena tim divnim osobama i događajima, na čemu sam zahvalna. Ova Revija zauvijek će mi ostati jedna divna uspomena na boravak u BiH. Moji dojmovi s ovogodišnjeg natjecanja su odlični i stoga bih preporučila svim djevojkama koje žive u dijaspori da se prijave jer će steći nova iskustva, prijateljstva i sjećanja kojih će se rado prisjećati." ■

ENG Sweden's Andrea Radman has clinched the title at the 4th Miss Croatian Folk Costume Pageant for Croatians Abroad. The event was staged in Tomislavgrad on the 1st of July 2017.

Otac Zvonko Martić, duša projekta i Snježana Jurišić, voditeljica Odjela za kulturu HMI-ja

O važnosti nastavka ove inicijative najviše govore riječi duše ovoga projekta - oca Zvonka Martića: "Ono što se pokazalo kao dobro je međusobno upoznavanje djevojaka i njihova druženja. One povezuju države iz kojih dolaze, razmjenjuju iskustva, govore o svojim problemima. Naš je cilj da se na neki način pokaže i raskoš etnografskog naslijeđa, a i način kako se to čuva u pojedinim mjestima. Znate, kad vam dođe predstavница SAD-a, treća je generacija tamo, a osjeća se Hrvaticom, pjeva hrvatske pjesme i pleše plesove, to je nešto što samo pojačava dojam o veličanstvenoj manifestaciji. Ili, primjerice, kad predstavница Belgije, kojoj je otac Norvežanin, a majka Hrvatica, govori predivnim hrvatskim standardnim jezikom, radi u Bruxellesu kao financijski savjetnik, a njezina majka je oduševljena kad vidi svoju kćer kako pleše hrvatsko kolo, onda je to uistinu nešto divno. I to su neke stvari zbog kojih vrijedi ovo raditi..."

Kraj školske godine za učenike Hrvatske nastave u Berlinu

NJEMAČKA - Ovogodišnja priredba u povodu kraja školske godine za učenike Hrvatske dopunske nastave, održana u dvorani HKM Berlin, okupila je mnogobrojnu djecu, roditelje, bake i djedove. Koordinatorica Hrvatske nastave, učiteljica Gordana Kešina i njezine kolege, učitelj Danijel Zrno i učiteljica Ela Tončić, s djecom su priredili zanimljiv program, a mame su se pobrinule da ne nedostaje kolača. Na početku programa okupljenima se kratko obratio veleposlanik RH u Njemačkoj Ranko Vilović. Program priredbe vodili su Ivan i Antonio. U priredbi su sudjelovala mnogobrojna djeca: Nathalie, Ema, Leona, Maja, Emilija, Luca, Ivan, Kristian, Ante, Constantin, Mijo, Mateo, Mari-

jela, Ana-Marija, Ilijana, Leticija, Marta, Lucia, Mia, Emilija, Dea, Dino, Angelika, Matko, Julijan, Luka, Matea, Lana, Duje, Josip, Ivan, Filip, Jana, Iva, Noah, Tatjana, Patricia, Viktorija, Tereza, Maria, Terezija, Laura, Lukas...

Govorili su se stihovi, izvodili igrokazi, svirali instrumenti, pjevale pjesme. Program na pozornici završio je zajedničkom pjesmom školskoga zbora, a zatim su učitelji podijelili djeci školske knjižice. Svako dijete dobilo je i "Zvončić", školski list Hrvatske nastave u Berlinu koji izlazi jedanput godišnje.

Hrvatsku nastavu u Berlinu, u netom završenoj školskoj godini, polazilo je 187 djevojčica i dječaka. (*Hrvatski glas Berlin*)

Donacija iz ostavštine prof. Ive Morovića

ZAGREB – Hrvatska matica iseljenika nedavno je primila donaciju iz ostavštine pokojnoga prof. Ive Morovića (1905. – 1997.) koja se sastoji od desetak vrijednih knjiga iseljeničke tematike. Prof. Ivo (Ivan) Morović rodio se u Igranima pokraj Makarske. Učiteljsku školu započeo je u Dubrovniku i nastavio u Šibeniku. Na Filozofskome fakultetu u Zagrebu diplomirao je 1934. pedagogiju, psihologiju s logikom i hrvatski jezik. Službovao je kao učitelj u Kokoriću pokraj Vrgorca i u rodnim Igranima. U Zagrebu je bio predavač na Seljačkom sveučilištu Škole narodnog zdravlja, Eksperimentalnoj oglednoj školi, Građanskoj školi i privatnoj gimnaziji Napredak. Profesor je i u Učiteljskoj školi, Industrijskoj školi ("Prva industrijska"), gdje je i pedagog škole. Bio je i profesor u Učiteljskoj ženskoj stručnoj školi u Zagrebu (1952. – 1961.).

Kada su 1961. ukinute učiteljske škole, izabran je za redovitoga profesora Pedagoške

akademije u Pakracu na Katedri za pedagogiju, koju vodi do umirovljenja.

Jedina unuka, Zrinka Kulušić, skupila je upravo sve ove podatke te pomogla da se Ivina priča zabilježi. Na predstavljanju djedove arhivske građe u Hrvatskoj matici iseljenika rekla je: "Potekavši iz kraja obilježenog valovima emigracije, bio je posebno senzibiliziran za iseljeničku tematiku.

Nakon umirovljenja, u svojim 70-ima, ostvario je dugogodišnju želju te posjetio mnogobrojnu rodbinu, prijatelje, kao i bivše učenike i studente u dva velika putovanja po Australiji, Novome Zelandu, SAD-u i Kanadi. Dio donirane građe koju, poštujući njegovu želju, obitelj donira Hrvatskoj matici iseljenika i koju smo predstavili, rezultat je upravo tih putovanja. Na kraju, ne i manje važno, napomenula bih i da je pokojni djed bio dugogodišnji, vjerni pretplatnik glasnika Matice." (*Naida Šehović*)

Prodaje se Hrvatski dom u Dimbulahu

Mnoge emotivne poruke pokazale su koliko je Dom značio onima koji su se rodili i rasli u tom gradu. Ako se raspusti, bit će kao da Hrvata tamo nikada nije ni bilo. A njihovi preci u njega su uložili dušu i srce

Luka Budak, ravnatelj Centra za hrvatske studije na Sveučilištu Macquarie u Sydneyu, predlaže da zarada od prodaje doma ide u Hrvatsku znanstvenu zakladu Australije.

Tekst: **Mirjana Piskulić**

Dimbulah je grad uvučen u unutrašnjost sjeverozapadne Australije, u Queenslandu, prema kojem su se početkom prošlog stoljeća zaputili useljenici iz raznih zemalja privučeni velikim otkrićem zlata i povoljnim zemljištem za uzgoj. Mjesto je maleno, sa stotinjak ljudi, a većina živi na mnogobrojnim okolnim imanjima. Broj mještana brzo opada. Tako danas hrvatskim jezikom govori 13 ljudi, za razliku od prethodnoga popisa kada ih je bilo 32.

A kako je počela hrvatska priča u Dimbulahu? Plodna zemlja i početak sadnje duhana 1928. godine privuklo je mnoge naše iseljenike iz područja Imotske krajine, Hercegovine i Dalmacije. U gradiću je 1982. otvoren Hrvatski dom, najmanji u Australiji, u koji su do-

lazili i pripadnici naše zajednice iz gradova Cairnsa i Mareebe. Služio je vjerno mnogo godina. Međutim, kao što je popis stanovništva pokazao, mladi su svoju budućnost prepoznali u velikim središtima. Većina ih se odselila, a oni koji su ostali i brinuli se o domu, polako obolijevaju i stare. Tako je šira australijska hrvatska zajednica nedavno preko Facebooka doznala da se Hrvatski dom u Dimbulahu prodaje.

Mnoge emotivne poruke pokazale su koliko je značio onima koji su se rodili i rasli u tom gradu. Linda Matija smatra da ga treba pretvoriti u muzej koji bi prikazao stoljetnu povijest naših ljudi i dati općini na održavanje jer je pripadnika zajednice u gradu sve manje. Ako se klub raspusti, bit će kao da Hrvata tamo nikada nije ni bilo. A njihovi preci u njega su uložili dušu i srce. Naime, prema australskome zakonu, kad se prodaju domovi etničkih zajednica,

zarada ne ostaje članovima nego mora ići u humanitarne svrhe ili ustanovi sličnog djelovanja. Luka Budak, ravnatelj Centra za hrvatske studije na Sveučilištu Macquarie u Sydneyu, svoj najnoviji blog posvetio je toj temi. Predlaže da zarada od prodaje doma ide u Hrvatsku znanstvenu zakladu Australije kako bi se mogla davati školarina pripadnicima mlađeg naraštaja naših iseljenika. "Ako želimo ovdje sačuvati hrvatski identitet, moramo uložiti u obrazovanje naših mladih naraštaja", naglasio je.

Naime, godine 1983. uspostavljena je Katedra hrvatskoga jezika na Sveučilištu Macquarie u Sydneyu. Studij, koji se u međuvremenu proširio i na povijest, financira se od dijela školarina, a najviše preko Hrvatske znanstvene zaklade u Australiji koju sufinanciraju hrvatska zajednica i Vlada Republike Hrvatske.

I da zaključimo reakcijom Olge Klaricich na spomenuti blog: "Vidjet ćemo kako će završiti priča. Ja bih voljela da se novac da Zakladi za školovanje mladih. Dom je darovao puno lijepih uspomena, ne samo našim ljudima nego i svim nacijama koje ovdje žive. Bio je košnica raznih aktivnosti. Na žalost, mladi su krenuli svojim putem. Mi ostali sporije se snalazimo. Želim čestitati svim prošlim članovima na njihovoj posvećenosti zajednici i velikom srcu koje su imali za nju."

Preostaje nam vidjeti što će članovi društva odlučiti na svom skupu. ■

ENG *The Croatian community in Australia's Dimbulah (Queensland) faces the risk of disappearing. The move to sell the local Croatian community premises has deeply saddened the many Australian Croats hailing from the area.*

Dom nama Hrvatima ima doista veliko značenje

Mnogi od tih domova i danas su funkcionalni iako su poneki stari i više od jednog stoljeća. U njima se i danas rado sastaju nove generacije Hrvata u 'svome hrvatskom domu' čuvajući svoju kulturu i narodne običaje

Rankin,
Pennsylvanija

Hrvatski dom "Sv. Lovro" u
Steeltonu, Pennsylvanija

Tekst/foto: **Franjo Bertović**

Nije nepoznanica da su Hrvati rasuti po cijelome svijetu. Pregledom stranica portala Večernjega lista "Moja Hrvatska" i portala Hrvatske matice iseljenika, vidljiva je umreženost naših ljudi u svijetu te se mogu pročitati mnoge zanimljive vijesti koje oslikavaju njihov život. Posebno one vijesti koje se okreću k malome čovjeku ili bolje rečeno njegovu životnom putu izvan domovine Hrvatske. Neke od tih priča doista su dirljive. Vijesti dolaze sa svih strana svijeta i vrlo su zanimljive. Važno ih je sve pročitati jer su uglavnom vezane uz iseljništvo i napisali su ih iseljenici koji imaju dvije domovine.

Domovina i dom ponukali su me da napišem nekoliko riječi o hrvatskim domovima u svijetu, koja su sastajališta našeg naroda. Često pišemo o raznim

Samo u američkoj državi Pennsylvaniji i danas djeluje više od 20 hrvatskih domova, od toga ih je u Pittsburghu i okolici 15-ak koji su u vlasništvu raznih odsjeka Hrvatske bratske zajednice.

Hrvatski dom "Napredak"
u San Joseu, Kalifornija

Merrillville, Illinois

Hrvatski centar u Clearwateru, Florida

Hrvatski dom Sv. Roko u Johnstownu, Pennsylvanija

Versailles, Pennsylvanija

kulturnim udrženjima, tamburaškim i folklornim zborovima, društvenim i poslovnim organizacijama, a sve se te aktivnosti i pothvati uglavnom događaju u hrvatskim domovima koje su gradile marljive ruke naših ljudi. Često smo u djetinjstvu slušali priče naših djedova i baka da je “važno imati krov nad glavom” pa je valjda i to utjecalo, uz sjećanja na njih, da ta pametna izreka ima svoju svrhu bez obzira na to gdje se nalazili.

Dom nama Hrvatima ima doista veliko značenje i mjesto u našem jeziku, duši i srcima. Često u svome svakidaš-

njem govoru kažemo “idem doma”, a rjeđe idem kući. Je li zaista tako ili mi se samo čini? Dokaz su ipak mnoge građevine diljem svijeta koje su nazvane “Hrvatski dom” ili “Croatian Home”. Putujući ovim sjevernoameričkim kontinentom mnoge sam od tih domova posjetio. Uglavnom su to lijepe i prostrane građevine gdje se okuplja naš narod tijekom vikenda ili radnog tjedna, radi sjednica i probe te učenja kola i tamburice. Tu se održavaju i tečajevi hrvatskoga jezika, ljubomorno čuva zbirka narodnih nošnji ili glazbenih in-

strumenata. Domovi su obično opremljeni dobro uređenim kuhinjama, barom i povećom prostorijom za bankete ili veće proslave. Mnoga upoznavanja i prijateljstva u njima su stvorena, bebe zaplakale, djeca veselo čavrljala, a mladež se vezivala i sklapala brakove.

Ovdje želim istaknuti da su mnogi od tih domova i danas funkcionalni iako su poneki stari i više od jednog stoljeća. Tragovi prošlosti neizbrisivi su, a rezultati vidljivi. U njima se i danas rado sastaju nove generacije Hrvata u “svome hrvatskom domu” čuvajući svoju kulturu i narodne običaje.

Samo u američkoj državi Pennsylvaniji i danas djeluje više od 20 hrvatskih domova. Ili još bolje, u Pittsburghu i okolici imamo oko 15-ak takvih građevina koje su u vlasništvu odsjeka Hrvatske bratske zajednice. A, tu je u susjedstvu Ohio i druge američke države pa se tako naši domovi protežu od obale Atlanskog oceana do Pacifika. Lijepi su to i neizbrisivi tragovi povijesnih događaja i sadašnjeg načina života, koji zaista zadivljuju. ■

Hrvatski dom u Sacramentu, Kalifornija

ENG *There are over twenty Croatian lodges active just in the US state of Pennsylvania – some fifteen of which are owed and operated in the broader Pittsburgh area by the Croatian Fraternal Union. Some of the lodges have over a century of activity behind them.*

Tekst: **Marijana Dokoza (Fenix Magazin)**

Foto: **Privatni album**

Grupa "Hole Full Of Love" posljednjih nekoliko godina postala je odlična njemačka rock atrakcija koja puni i najveće koncertne dvorane. Nju su 1994. osnovali Hrvat Dario Đurinovac iz Bad Homburga i Nijemac Karsten Kutscher.

Uzlet su doživjeli 2004. godine kada ih je angažiralo njemačko Savezno ministarstvo vanjskih poslova da održe dva koncerta i to u Afganistanu. Na turneji su bili pet dana, a nastupali su za sve ISAF-ove jedinice (Misija međunarodnih jedinica za sigurnosnu potporu u Afganistanu), stacionirane u Kabulu u Camp Warehouseu... "Hrvatska vojna policija koja se tamo nalazila jako nam se obrađovala. Pogotovo zato što je frontman Hrvat. Bili su ponosni i primili su nas kao vlastitu obitelj. Njemački RTL pratio nas je i snimao te pustio na TV-u dokumentarnu emisiju u tri nastavka", prisjeća se Đurinovac, pjevač grupe "Hole Full Of Love".

DJED DIREKTOR GLAZBENE ŠKOLE

Ovaj glazbenik rođen je u Osijeku. Kad je imao samo godinu dana, došao je s roditeljima u Njemačku, gdje mu je majka već ranije živjela. "Moj djed Josip Nadj bio je od 1980. do 1990. godine direktor u Glazbenoj školi za mlade u Neu Isenburgu. On je već kao 16-godišnjak svirao u Zagrebačkome simfonijskom orkestru i poslije u osječkom Hrvatskome narodnom kazalištu obou i klarinet. Početkom šezdesetih godina odselio se s mojom bakom i majkom u Njemačku. Kasnije sam pohađao tu glazbenu školu u Neu-Isenburgu. Zapravo sam počeo pjevati još dok sam bio u pelenama, barem tako kaže moja majka", smije se naš sugovornik.

Njegov otac od svoje prve plaće kupio je magnetofon Grundig i snimao kako mu sin pjeva. Dario je s 14 godina počeo svirati električnu gitaru i u Frankfurtu osnovao svoj prvi bend. No, 1992. bila je godina promjena. Otišao je na koncert "Rock za Hrvatsku" u Eisbethalle Frankfurt, gdje je nastupao i "Psihomo-

Dario Đurinovac pjevač,
glazbenik i producent iz
Bad Homburga

Počeo pjevati još dok je bio u pelenama

Godina 1992. bila je prijelomna. Otišao je na koncert "Rock za Hrvatsku" u Frankfurtu, gdje je nastupao i "Psihomodo pop", u to vrijeme jedan od najboljih hrvatskih bendova. Nakon tog događaja odlučio je osnovati vlasti bend

Dario sa svojim bendom puni najveće koncertne dvorane u Njemačkoj

do pop", u to vrijeme jedan od najboljih hrvatskih rock-bendova. Nakon tog događaja odlučio je osnovati "Hole Full Of Love". Kad je 1993. godine upoznao Karstena Kutschera, vrhunskoga gitaristu, počeli su planovi koji su se realizirali godinu kasnije.

"Svirao sam gitaru i pjevao vlastite skladbe na engleskome jeziku. Naši su

idoli u to vrijeme bili AC/DC, Rolling Stones, Motörhead, Stray Cats, Foreigner i drugi", priča naš sugovornik. Tijekom karijere, u Njemačkoj su ga rado uspoređivali s legendarnim pjevačem grupe AC/DC Bonom Scottom, jednim od najutjecajnijih i najkarizmatičnijih glazbenika svih vremena. "Pjevati kao on i ujedno svirati gitaru, bilo je jako teško.

Za mene je Bon Scott jedan od najboljih tekstopisaca. Koliko ja znam, samo nas je dvojica koji to možemo profesionalno izvesti. Jedan glazbenik živi u Los Angelesu, a drugi sam ja", ističe Đurinovac. Njegov kolega u bandu Karsten Kutscher zna svirati gitaru točno onako kako to čine Angus i Malcolm Young.

PRODUCENT U GLAZBENOJ INDUSTRIJI

Naš sugovornik radi i kao producent u glazbenoj industriji. Godine 2008. surađivao je s DJ Tocadiscom. Sudjelovao je na njegovu solo-albumu koji je dobio nagradu MTV Music 2008. Radio je i pod umjetničkim imenom Nino Nuts. Poslije je taj pseudonim promijenio u Jack Ninonac. Ovaj hrvatski glazbenik ostvario je i uspjeh u SAD-u. Objavio je tri CD-a (2014. Power Of Life, 2015. Tequila, 2016. Juicy Woman), a od 2014. ima ugovor s newyorškom glazbenom kućom Factory Fast Records.

Darijeva supruga je Njemica. Imaju dvije kćeri od devet i dvanaest godina.

Ovaj glazbenik rođen je u Osijeku. Kad je imao samo godinu dana, došao je s roditeljima u Njemačku, gdje mu je majka već ranije živjela.

"Kažu da vole slušati AC/DC, no nisam baš jako siguran u to. Ali dok ne slušaju turbofolk, uglavnom sam miran otac", smije se Đurinovac. ■

"Hole Full Of Love" na sceni

ENG *The Hole Full of Love band and its frontman, Osijek-born Croatian Dario Đurinovac, have become a leading German rock attraction in recent years, packing even the largest concert venues.*

VIJESTI

Nagrađena makedonska Hrvatica Neda Maretić

MAKEDONIJA - Manifestacija *Uspješnih Bitolčana i ljudi iz regije i Makedonije* ove godine održala se 18. put zaredom. U kategoriji novinarstva nagradu je dobila makedonska Hrvatica, novinarka regionalne televizije *Tera*, Neda Maretić, za rad na emisiji iz područja kulture *Ritam grada*, koja se emitira na televiziji *Tera* svaki dan kao vijesti iz kulture ove regije i Makedonije. Neda je urednica, voditeljica i novinarka emisije *Ritam grada*, a u njezinu području rada su i filmske emisije (svake godine za vrijeme filmskoga festivala), te emisija *Zvijezde-show* biza još s početka njezine karijere. Završila je Akademiju glazbene umjetnosti u Skoplju, a ujedno završava magisterij u Bugarskoj na odjelu Metodike glazbe, paralelno je i predsjednica Hrvatskoga kulturnog centra u Bitoli.

Nedin otac, rođeni Splićanin, dr. sc. Branko Maretić, danas radi u Domu zdravlja Bitola kao ortodont, dugogodišnji je

bitolski počasni konzul RH.

Neda je vjerna suradnica Hrvatske matice iseljenika. "Prije svega sam bila sudionik Task Forcea, nekoliko puta, a taj značajan projekt omogućio mi je da se upoznam s mnogobrojnim Hrvatima diljem svijeta. Prošle godine bila sam sudionik na kazališnome seminaru na Školjiću. To me je potaknulo da još više radim na promidžbi hrvatske kulture u Makedoniji. Moram istaknuti prošlogodišnju izvrsnu suradnju s amaterskim kazališnim festivalom u Hercegovcu gdje smo gostovali s predstavom koja je bila rezultat suradnje

između HMI-ja, Hrvatskoga kulturnog centra iz Bitole i Kulturnoga kluba iz Novaka. Sudjelovanje u Task Forceu, na kazališnome seminaru i gostovanje na festivalu u Hercegovcu rezultat su suradnje s gospođom Nives Antoljak, a ta suradnja se nastavlja i razvija sve više i više", istaknula je Neda. (Naida Šehović)

Gundulić u digitalnoj epohi

Najveći nakladnik elektroničkih i zvučnih knjiga u Hrvatskoj *Bulaja naklada* ovih je dana snimila i u audio obliku objavila ep *Osman* Ivana Gundulića, uključujući i dva pjevanja dopune Ivana Mažuranića. Svih 10.428 Gundulićevih i 1.680 Mažuranićevih stihova mogu se preslušati tijekom lagane vožnje autocestom Zagreb – Dubrovnik za gotovo sedam sati! Stihove *Osmana* odlično je pročitao glumac Frano Mašković, član ansambla Zagrebačkog kazališta mladih. Uz glazbu riječi na Mreži vas čeka i tiskano izdanje u PDF-u koje se nalazi na adresi: <https://tszoricaivanovic.files.wordpress.com/2013/09/ivan-gundulic-osman.pdf>

Junački ep *Osman* je najpoznatije djelo Ivana Gundulića (1589. – 1638.). U osmeračkim katrenama u dvadeset pjevanja Gundulić oživljava u razgrnatoj fabuli ondašnji suvremeni događaj: uspon i pad turskoga sultana Osmana II. nakon poraza koji mu je 1621. pokraj Hoćima nanio poljski kralj Vladislav. Iako sačuvan u velikom broju rukopisnih primjeraka, ep je tiskan tek 1826. godine, ali je unatoč tome bio najčitanije djelo staroga Dubrovnika. Gundulić je *Osmana* pisao tridesetih godina 17. stoljeća, drugim riječima na vremenskoj okomici od skoro četiri stoljeća, točnije posljednjih petnaestak godina svoga života. Epu nedostaju dva središnja pjevanja (14. i 15.) koja su kasnije dopisali P. Sorkočević (1826.), M. Zlatarić (1826.) i drugi te Ivan Mažuranić (1844.) čija se nadopuna smatra najuspjelijom. Znakovito, prvo izdanje Matice hrvatske bio je taj cjeloviti Gundulićev *Osman* 1844. godine, čiji je pretisak osvanuo u Zagrebu i ovoga proljeća 2017. Taj Matičin nakladnički pothvat bio je kulturni i politički čin, integrirajući elitu svoga doba, jer se njime nastojao spojiti hrvatski sjever i jug.

Virtualna čitaonica književnih klasika

Sučelja portala s zvučnim Osmanom I. Gundulića

Tekst: Vesna Kukavica

Predstavljanje zvučnog *Osmana* u Gundulićevu rodnom gradu održano je ovih dana, točnije 13. lipnja 2017. U nazočnosti mnogobrojne publike u čitaonici Narodne knjižnice *Grad*, zvučno izdanje predstavili su glumac Frano Mašković i Zvonimir Bulaja, glavni urednik portala *eLektire*. Osim o zvučnoj verziji *Osmana*, govorilo se općenito o fenomenu elektroničkih i zvučnih knjiga. Urednik je istaknuo značaj projekta *eLektire* za kulturu čitanja među mladima i starijima, najavivši da će uskoro u mrežnom okruženju pristiti i dugometražni crtani film *Na tri kralja* – animirana adaptacija te glasovite Shakespeareove komedije i Držićeve znamenite pastore *Grižula* (*Plakir*) koja je radnjom smještena u zbiljski Dubrovnik. Crtić je predstavila ekipa filmaša: Nikolina Ivezić, Petar Gričman i Alen Zanjko.

Zaguglaj hrvatskoga klasika Gundulića i njegov ep *Osman* koji je dostupan besplatno, kao i svi ostali sadržaji na portalu *eLektire* (<http://lektire.skole.hr/>).

Zvučne knjige u svijetu su iznimno popularne jer uz ostalo – pridonose prevladavanju čitalačkih barijera u vizualnoj dimenziji. Na engleskome jeziku i drugim većim jezicima poput njemačkoga dostupan ih je veliki broj, a smanjenje audioknjiga stvar je ugleda i za planetarno poznate glumce. Ponuda audioknjiga na hrvatskome jeziku, unatoč velikom interesu, iznimno je mala. Projekte zvučnog *Osmana* i crtić *Na tri kralja* sufinancirao je Upravni odjel za kulturu grada Dubrovnika.

Na portalu *eLektire* osim *Osmana* dostupno je još niz zvučnih knjiga: Grimmove, Andersenove, Perraultove, Čapekove bajke, *Priče iz davnine* Ivane

Promocija: zvučni "Osman"!

Na stranicama eLektire (<http://lektire.skole.hr/>) možete slušati zvučnu knjigu "Osman" Ivana Gundulića – ep o osmačkim katrenama, usponu i padu turskoga sultana Osmana II. nakon poraza koji mu je 1621. pokraj Hoćima nanio poljski kralj Vladislav. Iako sačuvan u velikom broju rukopisnih primjeraka, ep je tiskan tek 1826. godine, ali je unatoč tome bio najčitanije djelo staroga Dubrovnika. Gundulić je "Osmana" pisao tridesetih godina 17. stoljeća, drugim riječima na vremenskoj okomici od skoro četiri stoljeća, točnije posljednjih petnaestak godina svoga života. Epu nedostaju dva središnja pjevanja (14. i 15.) koja su kasnije dopisali P. Sorkočević (1826.), M. Zlatarić (1826.) i drugi te Ivan Mažuranić (1844.) čija se nadopuna smatra najuspjelijom. Znakovito, prvo izdanje Matice hrvatske bio je taj cjeloviti Gundulićev "Osman" 1844. godine, čiji je pretisak osvanuo u Zagrebu i ovoga proljeća 2017. Taj Matičin nakladnički pothvat bio je kulturni i politički čin, integrirajući elitu svoga doba, jer se njime nastojao spojiti hrvatski sjever i jug.

Sadržaj knjige:
 Frano Mašković (glavni)
 Zvonimir Bulaja (glavni i urednik)
 Ekipa filmaša: Nikolina Ivezić, Petar Gričman, Alen Zanjko
 Dubrovnik, 13. lipnja 2017. u 19 sati

eLektire.skole.hr

Zvučnog Osmana predstavili su Frano Mašković i Zvonimir Bulaja, glavni urednik portala eLektire

Brlić-Mažuranić, Matoševe, Kamovljeve, Novakove, Šimunovićeve pripovijetke, Mažuranićev spjev *Smrt Smail-age Čengića*, Šenoine čarobne *Povjestice*, oda-brana pjevanja iz *Ilijade*...

Interaktivna digitalna lektira nudi mnogobrojne tehnološke, multimedi-jalne i pedagoške prednosti te omogu-ćuje personalizaciju sadržaja. Kvalitet-no izrađena e-lektira može pridonijeti razvoju triju od osam ključnih kompe-tencija Europskoga referentnog okvi-ra, a to su kompetencija komunikaci-je na materinskome jeziku, digitalna kompetencija te kompetencija koja se

Prakse poticanja čitanja: digitalna književna kabina nazvana *Livre in room*, koju je osmislio francuski umjetnik Joris Mathieu

odnosi na kulturološku senzibilizaciju i izražavanje.

Za uporabu *eLektira* potrebno je imati aktivan elektronički identitet (korisničku oznaku) u AAI@Edu.HR sustavu. Na ovome mjestu na Mreži (http://www.carnet.hr/ustanove_clanice/administratori_skola) možete provjeriti tko je administrator imenika u vašoj školi ili ustanovi. Tekstovi djela objavljuju se u nekoliko formata: kao interaktivni sadržaj prikladan za pregledavanje na Internetu, ali i u PDF formatu koji je spreman za ispis na standardnim A4 pisačima, te u posebno zabavnom *Flip* formatu. ■

Croatian Literary Classics on the Internet

The eLektire (eReader) project was launched at the initiative of and with the support of the education and science ministry, and was implemented by publisher Bulaja naklada and the CAR-Net Croatian Academic and Research Network. The portal features the integral works of Croatian and foreign writers, including but not limited to those on the list of elective/required school reading. The books are available free of charge. The first phase of the project saw some two hundred books made available, with an abundance of multimedia content. The project's objective is to make available on the Internet all elementary and secondary school recommended reading – well over one thousand titles! In brief; in a short time the Internet will offer elementary and secondary school readers, covering both required

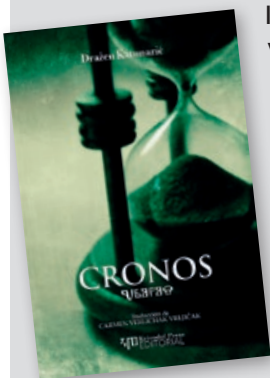
and elective titles, and other works by Croatian and foreign writers, all prepared to the customary standards for the publication of readers and accompanied by the appropriate references and citations, notes on the writer and the work, explanations, dictionaries for less common words, various items of interest, audio recordings and other multimedia content, says the project chief editor Zvonimir Bulaja of Split, one of the most creative Croatian multimedia publishers (<http://www.bulaja.com/cvzvonko.htm>). CARNet (<http://www.carnet.hr/>) is providing the technical support and facilities.

The initial content source for this Internet site is the CD ROM *Classics of Croatian Literature* project launched and created eighteen years ago by family operated publisher Bulaja naklada. This was their first successful

multimedia project, followed by many others, including the broadly lauded and international prize winning *Tales From the Past* featuring writer Ivana Brlić Mažuranić, a series of music-based games called *Interactive Classics* and the latest experimental interactive film *Mechanical Figures* inspired by the genius and inventor Nikola Tesla. The *Classics of Croatian Literature* was presented as a trilogy of CD ROMs (prose, poetry, drama). It contained electronic versions of over two hundred Croatian classics, from Marulić to the classic writers of the twentieth century. We are delighted to see that the eLektire site is constantly being updated with new content – books by authors domestic and foreign – and multimedia content including illustrations, audio and video recordings.

Poetski kreacionizam Dražena Katunarića

ARGENTINA - U Argentini, srebrnom odredištu hrvatskih iseljenika, rijetko su prevođena i objavljivana djela hrvatskih književnika. Od dvojezičnih izdanja na hrvatskome i španjolskome jeziku treba istaknuti Alesandra Zoričića koji je 1982. objavio pjesmu i dramu *Hasanaginica*, koja je doživjela četiri izdanja. Prevoditeljica Jasna Bulat objavila je knjižicu s izborom pjesama Antuna Mihanovića, Antuna Gustava Matoša, Viktora Vide, Dragutina Domjanića i Antuna Šoljana.

Uz potporu Ministarstva kulture RH, argentinski čitatelji sada mogu upoznati i pjesništvo suvremenoga hrvatskog književnika Dražena Katunarića (Zagreb, 1954.), autora petnaest knjiga stihova te devet knjiga proze i eseja. Dobio je desetak književnih nagrada u nas i u svijetu, među njima i nagradu "Tin Ujević" 1994. godine. Čitatelju je u rukama dvojezični izbor Katunarićevih pjesama iz knjige "Jednoga dana bila je noć (izabrane i nove pjesme 1983. - 2015.)", Stajergraf, Zagreb, 2015.

Prevoditeljica Carmen Verlichak odlučila se za stihove i pjesme u prozi koje pokazuju Katunarićev dubok osjećaj vremena koje prolazi, ali se i zaustavlja upozoravajući nas na svoju vječnost, vrijeme koje nas "krade", ali nas i daruje, što pjesnik svjedoči posvuda, bilo u jednoj ladici komode, u Firenci ili u pijesku rijeke La Plate u Buenos Airesu. Autor stihom gradi vlastiti katolički svjetonazor uz strpljenje u tražanju za smislom, mediteranizam, pejzažni simbolizam te duhovni obzor s alegorijskim i psalmičnim pečatom. Draženove pjesme u ovome izdanju su više prepjevane, nego prevedene. (Mladen Vuković)

Brzo, lako i zanimljivo ovladajte temeljima hrvatskoga jezika učite kada želite i gdje želite

*A fast, easy and interesting way to learn the basics of Croatian.
Learn when and where you want.*

Sveučilište u
Zagrebu

@ srce

HIT-1

**Prvi sveučilišni on-line tečaj hrvatskoga
kao drugoga i stranoga jezika**

*The first on-line course of Croatian as second
and foreign language*

11. rujna – 3. prosinca 2017.
(prijava do 1. rujna 2017.)

September 11 – December 3, 2017
(registration until September 1)

5. ožujka – 27. svibnja 2018.
March 5 – May 27, 2018.

- 7 nastavnih cjelina u sustavu MoD (utemeljen na Moodleu)
- 150 nastavnih aktivnosti
- 24 sata online nastave u živo
- iskusni lektori, stručnjaci za hrvatski kao ini jezik
- interaktivan, komunikacijski i individualiziran pristup učenju jezika
- 7 learning units in the Moodle-based e-learning system
- 150 learning activities
- 24 hours of real-time communication online
- experienced language instructors, specialists in Croatian as L2
- an interactive, communicative and individual approach to language learning

Pogledajte videopriloge o tečaju na mrežnoj stranici

Look at videos about the course at web page

www.matis.hr

Obavijesti i upisi

additional information and enrollment:

ecroatian@gmail.com

Tako se rađa(ō) ISIL u Bosni - i ništa

Šalju se javne poruke jednome novinaru u Zagrebu, Hassanu Haidaru Diabu, koji kao jedan od najboljih poznavatelja islamskoga svijeta pokušava upozoravati na za sve pogubni islamski radikalizam u BiH

Piše: dr. fra Šimun Šito Ćorić, Švicarska
(sito.coric@gmx.net)

Snimljeno je, čitamo ovih dana, kako Hasan Alić, nekadašnji pripadnik postrojbe "El Mudžahid" Armije BiH, u sumanutome ritualu sabljom odsijeca glavu Draganu Popoviću iz Travnik. Eto, i protiv takvih su se morali boriti i od njih braniti Hrvati u BiH! Sudski proces protiv toga monstruoznog ubojice već dugo "vodi" izvjesna Sanja Hodžić, koja na sve moguće načine, mediji svjedoče, nastoji zaštititi ubojicu i zataškati istinu o tome soton-skome ratnom zločinu. Ti pripadnici Armije BiH u listopadu 1993. oveli su Ivu Fišića, Dalibora Adžaića, Kazimira Pobrića, Ivana Rajkovića i Dragana Popovića te ih odveli u svoj kamp Orašac i teško zlostavljali. Popovićovo dekapitiranje izveo je domaći čovjek Hasan Alić. Kao nekad krvnik Zrinskome u Austriji, ni on nije iz prve uspio odrubiti mučeniku Draganu Popoviću glavu pa mu je priskočio u pomoć Arapin Abu Džafer, tadašnji zapovjednik kampa u Orašcu. Sutkinja Sanja Hodžić dobro zna da su takvi zločinački luđaci činili Bosnu rodnim mjestom ISIL-a, ali ona to oprašta sa službenoga mjesta. Nakon dokumentacije, svjedočenja čak i visokih dužnosnika SDA, spisi su, uključujući i iskaze samog Abu

Džafera, sve jasno pokazivali još 2003., a danas je srpanj 2017.

Prvo je bošnjačko Sarajevo sve učinilo da taj slučaj ne bude vođen na državnoj razini, a onda su svu dokumentaciju godinama prebacivali s državnoga Tužiteljstva na neko drugo. Nedavno je posve obustavljen proces uz potvrdu da je ubojica Hasan Alić - shizofreničar. Ubrzo se ispostavila krivotvorina jer liječnik koji je to potpisao uopće nije vidio Alića. Onda su na novom vještačenju dr. Abdulah Kučukalić i stručni tim utvrdili da Alić nema psihičkih, nego tek neuroloških problema. I to sada nakon 24 godine od zločina! Na tu se odluku nakon dulje šutnje žalila - tužiteljica. Onda su vlasti ponovno čekale, ovaj put deset mjeseci. Stigla je nova potvrda da je Alić psihički bolestan. Iako je Tužiteljstvo BiH najavilo podizanje optužnice protiv Abu Džafera, koji je u BiH promijenio ime i sad živi iznad Travnik kao Mirza Hodžić, slučaj je proslijeđen Županijskom tužiteljstvu te je ponovno stigao Sanji Hodžić. Ta "sutkinja" sad je potvrdila da "nema dovoljno dokaza protiv njega" za podizanje optužnice. Kravao cinična je i izjava šefa ratnog stožera Halida Genjca da je Džafer bio - humanitarac. Ako ovako bošnjačke policijske, vojne i sudbene vlasti, smijući se svima u lice, štite ISIL-ove kasape, kako li tek štite svoje "obične" ubojice?! Pa tako BiH tone sve dublje i dublje.

Iz istoga toga zlogukog jata šalju javne poruke jednome novinaru u Zagreb, Hassanu Haidaru Diabu, koji kao jedan od najboljih poznavatelja islamskoga svijeta pokušava upozoravati na za sve pogubni islamski radikalizam u BiH i u svijetu: "Doći ću u Zagreb i zapaliti te benzinom nasred trga! Isjeći ću te na komade i u plastičnoj kesi vratiti te u tvoj Liban! Raskomadat ću te i dati ke-

rovima da te pojedu! Ovo smeće treba javno objesiti...!"

Ovih dana bivši poglavar islamske zajednice u BiH, Mustafa Cerić, umjesto da digne glas protiv tih radikalista, "stao je rame uz rame uz njih" i u pojedinim medijima potpaljuje vatru protiv navedenoga novinara. Kao da teroristi ISIL-a iz BiH, Srbije i Kosova nisu još u Siriji, kao da se nisu redali napad na policijsku postaju u Zvorniku, "ubojstvo dva vojnika kod Sarajeva, napad na američko veleposlanstvo, autobomba u Bugojnu i u Mostaru, a prije toga i ubojstvo hrvatske obitelji na Badnju večer u srednjoj Bosni", tragedije u Parizu, Londonu, Bruxellesu, Berlinu, Nici... Do sada se na sva upozorenja vlast BiH oglušila i pravi se kao da je u tome BiH kao dijete nevina?!

Neki maloumni primitivci sličnog zlođuha u RH postali su unajmljene mule fašističkog znaka na Poljudu, drugi su zbog smrtnih prijetnji završili na odgovornosti, poletjela je eksplozivna naprava, pa šaka na Mamića, ogavno nasilje ljudskog jada na Janicu, pljuvanje po Modriću... "To je u tim krajevima ludilo. Mi smo u svojoj demokraciji zaboravili na etiku, na kulturu, na civilizacijske norme... No, nije tu ni država napravila sve što može... Takvima (kao što su Janica i Modrić) u svijetu dižu spomenike, a kod nas ih se vrijeđa. Za mene je to dno ponašanja... Zašto bi nas drugi cijevali kad sami samo tražimo kako ćemo si podmetnuti nogu?" - s pravom se zgražavao i ugledni sportski veteran Vahid Halilhodžić. Društvene zlotvore i primitivce teško će dirnuti ove njegove riječi pa nam se ipak ufati u državne vlasti u RH kao i BiH da će se konačno pobrinuti za opću društvenu pravdu, bez obzira na to što je ona tek minimum dobrote i ljubavi. ■

Grad svete Eufemije

Gradska palača

Piše: **Zvonko Ranogajec**

Rovinj je grad u Istarskoj županiji na zapadnoj obali istarskoga poluotoka koji je posljednje stoljeće uz susjedni Poreč jedan od glavnih turističkih simbola najvećega hrvatskoj poluotoka, kao i cijele Hrvatske. Nalazi se na području Crvene Istre koja je dobila naziv po tlu crvenici koja je nastala otapanjem vapnenca, nakon čega su ostali crveni željezni i aluminijevi oksidi koji tlu daju crvenu boju. Crvenica ili *terra rosa* vrlo je plodna jer je uz pogodnu sredozemnu klimu idealno područje za uzgoj mediteranskih kultura. Srednjaci srpnja su preko 22 stupnja, a siječnja oko 5 stupnjeva, dok je količina padalina oko 900 mm.

Šira regija oko Rovinja naziva se Rovinjščina i nalazi se između Limskoga ka-

nala na sjeveru koji je dijeli od Poreštine, u unutrašnjosti Pazinštine i Labinštine te na jugu prostora Pule. U prostor Rovinjštine spadaju prostori općina Bale, Kanfanar i Žminj. Površina područja grada Rovinja iznosi 88 četvornih kilometara, a sastoji se samo od dva naselja, Rovinja i Rovinjskoga Sela. Rovinj gra-

niči s četiri susjedne općine. Kopnenu granicu ima na jugoistoku s Balama, na istoku Kanfanarom te na sjeveru sa Svetim Lovrečom i s Vrsarom prema kojem granicu čini Limski kanal. Rovinj je bogat arhipelagom koji ima 22 otoka ili otočića od kojih su najveći Sv. Katarina i Sv. Andrija ili Crveni otok.

Jedinstven prizor
na Rovinj iz zraka

Rovinj je bogat arhipelagom koji ima 22 otoka ili otočića od kojih su najveći Sv. Katarina i Sv. Andrija ili Crveni otok.

HRVATSKO-TALIJANSKA DVOJEŽIČNOST

Područje Rovinja ima prema posljednjem popisu 14.294 stanovnika, od čega na naselje Rovinj otpada 13.056, a na Rovinjsko Selo 1.238 stanovnika. Prema tim podacima Rovinj je drugi po veličini grad u Istarskoj županiji nakon Pule. Uz najbrojnije domicilno hrvatsko stanovništvo najbrojnija nacionalna manjina u Rovinju su Talijani kojih ima 11,6 posto ili 1.628, a dijelom ima i Srba, Albanaca i Bošnjaka. Zbog spomenutih razloga prema Zakonu o pravima nacionalnih manjina sva naselja i državne institucije imaju dvojezične, hrvatske i talijanske natpise tako da uz Rovinj dominira i natpis Rovigno, a od tri osnovne škole jedna je na talijanskome jeziku za pripadnike talijanske nacionalne manjine.

Prvi put Rovinj se spominje u 7. stoljeću kao Castrum Rubini u djelu Geografa Ravenjanina "Cosmographia" iz kojeg se prema podacima zaključuje da je grad nastao između 3. i 5. st. Castrum Rubini bio je lociran na mjestu današnje crkve sv. Eufemije uz nekadašnju crkvu sv. Jurja od kojeg dobiva naziv Ruigno, Ruginio te u konačnici Ruvigno. Rovinj je do 8. stoljeća pod vlašću Bizanta, a kasnije Franaka, da bi 804. godine sudjelovao na Rižanskome placitu ili skupštini na kojoj se uspio kao grad izboriti

Prizor iz stare gradske jezgre

za značajne benefite i olakšice. Godine 1150. uključuje se u protumletački savez gradova zapadne obale Istre, no pod mletačkom vlašću Rovinj je od 1283. do 1797. godine. U tom razdoblju često je pod naletima uskočkih napada, od kojih je najjači bio 1579.

GODINE 1947. VRAĆEN MATICI ZEMLJI

U 17. i 18. stoljeću Rovinj je grad s vrlo razvijenim pomorstvom, brodogradnjom i trgovinom te prednjači među gradovima zapadne Istre. Značajan je i kamenolom s izvozom mramora i važno ratarstvo. Od 1797. do 1918. pod

Po broju kreveta i tradiciji
izdvaja se hotel Eden, hotelsko-
apartmansko naselje Villas Rubin
i Amarin te kamp Valalt.

austrijskom je vlašću, osim razdoblja ilirskih provincija i francuske vlasti od 1805. do 1813. Grad stagnira u drugoj polovici 19. stoljeća zbog razvoja Trsta, Pule i Rijeke. Nakon Prvog svjetskog rata Rovinj, kao i cijela Istra, pripada Rapalskim ugovorom iz 1920. godine Italiji da bi nakon 2. svjetskog rata Pariškim mirovnim ugovorom iz 1947. bio vraćen matici zemlji Hrvatskoj, odnosno tadašnjoj državi.

Gradska jezgra nalazi se na poluotoku koji je to postao nasipavanjem i spajanjem s kopnom 1763. godine. Najreprezentativnija građevina svakako je vizualno i arhitektonski dominantna crkva sv. Eufemije. Rovinj je vezan uz tu mučenicu od 800. godine kada je do Rovinja čudesno doplovio sarkofag s tijelom svete Eufemije. Crkva posvećena sv. Eufemiji gradila se na temeljima nekadašnje kasnoantičke crkve sv. Jurja, a sagrađena je kao trobrodna crkva u baroknome stilu od 1728. do 1736. Visoki zvonik po uzoru na onog s Trga sv. Marka iz Venecije gradio se od 1654. do 1680., a na njegov vrh postavljen je 1748. svetičin bakreni kip. Uz crkvu sv. Eufemije značajan je franjevački samostan s crkvom sv. Franje iz 1810., kao i gradska vijećnica koja je danas muzej

Luka sv. Katarine

te nekoliko palača. Uz to, iz Rovinja potječe i velika dragocjenost, Rovinski iluminirani kodeks iz 14. i 15. stoljeća koji se čuva u sveučilišnoj knjižnici u Puli.

Uz dominantni turizam, Rovinj je važno gospodarsko središte s razvijenom industrijom. Jedna od najznačajnijih je duhanska industrija TDR utemeljena 1872., a koja je poslovala u početku u austrijskom koncernu, kasnije talijanskom, da bi kasnije postala samostalna. Danas je dio Adris grupe u koju spadaju i Hrvatski duhani, kao i Istragrafika. U nekadašnjoj tvornici u

samome Rovinju danas je samo uprava tvrtke i prostor za kulturne aktivnosti, dok je nova tvornica 2007. sagrađena u nedalekom Kanfanaru. Uz duhansku industriju najznačajnija je industrija ribljih konzervi Mirna, podignuta 1877. godine. Godišnje proizvedu oko 3,5 tona sardina, skuša, tuna, ribljih pašteta i namaza.

TURIZAM NAJZNAČAJNIJA GOSPODARSKA GRANA

Turizam je ipak najznačajnija gospodarska grana u Rovinju, a njezin temelj čine smještajni kapaciteti od hotela s četiri zvjezdice od kojih se po broju kreveta i tradiciji izdvaja Eden pa do hotelsko-apartmanskog naselja Villas Rubin i Amarin te do kampa Valalta. Rovinj daje više od 14 posto noćenja čitave Istre. Osim sunca i mora i bogate arhitekture pozornost turista privlači i geološki spomenik prirode Fantazija, park šuma Zlatni rt, močvara Palud, kao i susjedni Limski zaljev.

Značajne osobe iz povijesti Rovinja su književnici Mirko Kovač i Antun Šoljan, slikar Egidio Budicin, botaničar Lujo pl. Adamović, glazbenici Mirko i Tony Cetinski i Davor Terzić, sportaš pentatlonac i nositelj olimpijske medalje Silvano Abba te biskup Ivan Milovan. ■

ENG *Rovinj is a town in Istria County located on the western shore of the Istrian peninsula. Along with neighbouring Poreč it has for the past half century been one of the major hubs of tourism on this part of the coast and in Croatia as a whole.*

Hotel Eden

Plaža na Crvenom otoku

Piše: **Željko Holjevac**

Prije 150 godina sklopljena je Austro-ugarska nagodba koja je uredila odnose između Austrije i Ugarske u habsburškom imperiju. U Zagrebu je istog ljeta otvorena Jugoslavenska (danas Hrvatska) akademija znanosti i umjetnosti, središnja nacionalna ustanova.

Nakon neuspjelog pokušaja Mađara da 1848./1849. s oružjem u ruci izbore svoju samostalnost, uveden je u čitavoj Habsburškoj Monarhiji austrijski apsolutizam. Unatoč bitnim modernizacijskim pomacima, apsolutizmom nisu bili zadovoljni ni Mađari ni ostali narodi u Austrijskom Carstvu jer su se sve odluke donosile u Beču, a službeni jezik u cijeloj državi bio je njemački. Nakon poraza u ratu protiv Pijemonta i Francuske 1859., car Franjo Josip I. bio je prisiljen otpustiti ministra Aleksandra Bacha i pristati na popuštanje u unutarnjoj politici. U jesen 1860. izdao je *Listopadsku diplomu*, povelju kojom je omogućio djelomično uvođenje parlamentarizma i federalizma. Utemeljeno je zajedničko zakonodavno tijelo – Carevinsko vijeće (njem. *Reichsrat*). Određeni su državni poslovi: vanjski poslovi, vojska, vanjska trgovina i financije. Ostali poslovi prepušteni su pokrajinskim saborima.

PSEUDOUSTAVNI CENTRALIZAM

Početkom 1861. car je izdao *Veljački patent* kojim su elementi liberalizma i federalizma zamijenjeni pseudoustavnim

Mađarski političar Ferenc Déak

Austro-ugarska nagodba i otvorenje HAZU-a prije 150 godina

Kad je Hrvatski sabor 1861. prihvatio prijedlog o osnivanju akademije znanosti, biskup Josip Juraj Strossmayer, vođa narodnjačke većine u Saboru, položio je u tu svrhu 50.000 forinti

Atrij zgrade HAZU

centralizmom. Djelokrug zemaljskih sabora izvan zemalja ugarske krune sužen je u korist Carevinskog vijeća. Ugarski sabor izjasnio se iste godine u dvije svoje adrese za ustavnu neovisnost zemalja ugarske krune kao političke cjeline pod mađarskim vodstvom na temelju travanjskih zakona iz 1848. i odbio poslati zastupnike u Carevinsko vijeće pa je bio raspušten. Hrvatski sabor zauzeo se za što samostalniji položaj "tro-

jedne kraljevine" kao posebne jedinice koja može stupiti u novi savez s Ugarskom nakon što se ujedine svi hrvatski

**Dok su Dalmacija i Istra
pripale austrijskoj polovici
Monarhije, Hrvatska i
Slavonija prepuštene su
ugarskoj polovici.**

krajevi (zakonski članak 42.) i odbio poslati zastupnike u Carevinsko vijeće pa je također bio raspušten.

Veljački patent nije bio prihvaćen ni u jednoj habsburškoj zemlji te je 1865. povučen. Iste godine pojavili su se *Uskršnji članci* mađarskoga političara Ferencá Déaka koji se zauzimao za ustavnu nezavisnost ugarske države. Vlada je to isprva odbijao, tvrdeći da su Mađari pobunom protiv bečkog središta 1848. proigrali svoja ustavna prava, ali je uskoro počeo pokazivati spremnost na izmirenje s mađarskim pravicima. Hrvatski sabor je pod vladavinom pritiskom napustio načelo da je ujedinjenje hrvatskih zemalja preduvjet za rješenje državnopravnih odnosa, a Ugarski sabor morao je prihvatiti hrvatski zakonski članak 42. iz 1861. U ožujku 1866. izabran je u Ugarskom saboru poseban odbor od 67 članova sa zadaćom da izradi prijedlog za "zajedničke poslove" zemalja ugarske krune s Austrijom.

DRŽAVNOST I CJelokUPNOST TROJEDNE KRALJEVINE

Kad je Austriju ljeti 1866. porazila Pruska i kad je bila izbačena iz Njemačkog saveza, car Franjo Josip sporazumio se s mađarskim krugovima o podjeli vlasti i moći pa je 1867. sklopljena Austro-ugarska nagodba. Ugarski sabor prihvatio je

Ugarski sabor u Budimpešti
(danas mađarski parlament)

Zgrada JAZU u Zagrebu
(danas HAZU)

nacrt spomenutog odbora od 67 članova kao zakonsku osnovu o odnosima između zemalja ugarske krune i ostalih habsburških zemalja, što je vladar 28. srpnja 1867. potvrdio. U međuvremenu je Franjo Josip pozvao zastupnike u Hrvatskome saboru da okončaju pregovore o nagodbi s Mađarima. Unatoč snažnim pritiscima, Sabor je izglasao adresu u kojoj je istaknuo državnost i cjelokupnost Trojedne Kraljevine Dalmacije, Hrvatske i Slavonije odbivši mađarske prijedloge. Zbog toga je vladar raspustio Hrvatski sabor. Na svečanoj krunidbi Franje Josipa za ugarskoga kralja na Budimu u lipnju 1867. hrvatski zastupnici nisu bili prisutni.

SPORAZUM S MAĐARSKIM PRVCIMA

Franjo Josip svečano je okrunjen za ugarskoga kralja nakon što je mađarski prijedlog Austro-ugarske nagodbe bio usklađen s njegovim željama. Uveden je dualizam: država je podijeljena na austrijski i ugarski dio i nazvana Austro-Ugarskom. Odnosi između Austrije i Ugarske uređeni su na, uvjetno rečeno, gotovo polukonfederalnoj osnovi. Utvrđeno je da zemlje ugarske krune i ostale habsburške pokrajine kao dvije samostalne političke cjeline čine državnu zajednicu koja je nazva-

na Austro-Ugarskom. Zajednički su bili samo vanjski poslovi, vojska i financije. Svi ostali poslovi bili su u autonomnoj nadležnosti austrijske i ugarske polovice. Troškovi za obavljanje zajedničkih poslova podmirivali su se iz austrijskog i ugarskog proračuna na temelju financijske nagodbe koja se obnavljala svakih deset godina. O zajedničkim poslovima raspravljale su odvojeno delegacije Carevinskog vijeća (austrijski parlament) i Ugarskog sabora. Zasedale su odvojeno, dopisujući se međusobno. Na čelu dvojne Monarhije ostao je Franjo Josip kao austrijski car i ugarsko-hrvatski kralj.

Carevinsko vijeće u Beču moralo je bez rasprave prihvatiti sporazum Franje Josipa s mađarskim prvcima. Liberalna većina u tom tijelu uvjetovala je prihvaćanje Nagodbe novim reformama pa je u austrijskom dijelu Monarhije ozakonjen niz liberalnih tekovina: jednakost pred zakonom, sloboda tiska, slobodno izražavanje mišljenja, tajnost pisma, pravo na postupak pred sudom, sloboda vjere, ravnopravnost svih jezika u sredinama s nacionalno miješanim stanovništvom itd.

U zemljama ugarske krune Mađari su imali prednost u svemu. Prava nemađarskih naroda u Ugarskoj bila su ograničena, a službeni jezik bio je mađarski. Hrvatske zemlje ostale su podijeljene, a Hrvatska je Austro-ugarskom nagodbom dovedena pred gotov čin. Dok su Dalmacija i Istra pripale austrijskoj polovici Monarhije, Hrvatska i Slavonija prepuštene su ugarskoj polovici. Za Dalmaciju i Istru Franjo Josip je bio car, a za Hrvatsku i Slavoniju kralj. Tako je Hrvatska u dualističkom susta-

vu postala "careva kraljevina", kako se kasnije slikovito izrazio hrvatski književnik August Cesarec.

OSNIVANJE AKADEMIJE

Kad je Hrvatski sabor 1861. prihvatio prijedlog o osnivanju akademije znanosti, bosanski i srijemski biskup Josip Juraj Strossmayer, vođa narodnjačke većine u Saboru, položio je u tu svrhu 50.000 forinti. Nakon što je Franjo Josip potvrdio saborski zaključak o osnivanju akademije, Hrvatski sabor je prihvatio izmijenjena pravila pa je akademija svečano otvorena 28. srpnja 1867. godine. Nazvana je Jugoslavenskom akademijom znanosti i umjetnosti (JAZU) jer su osnivači željeli da ona djeluje ne samo među Hrvatima, nego i među ostalim Južnim Slavenima. Prva skupna sjednica u nazočnosti mnogobrojnih gostiju iz zemlje i okruženja (Srbi i Slovenci) održana je u Narodnom domu u Opatičkoj ulici u Zagrebu. Osnovana su prva tri razreda: historičko-filološki, filozofičko-juridički i matematičko-prirodoslovni. Južnoslavenska ideja slabo je prodirala u Srbiju s kojom su narodnjaci tih godina pokušavali uspostaviti djelatnu suradnju pa je JAZU bila i ostala hrvatska, pogotovo nakon kasnijeg osnivanja nacionalnih akademija ostalih južnoslavenskih naroda. Danas se ta naša najviša znanstvena i kulturna ustanova u Republici Hrvatskoj zove Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (HAZU). ■

Prva skupna sjednica Akademije u nazočnosti mnogobrojnih gostiju iz zemlje i okruženja (Srbi i Slovenci) održana je u Narodnome domu u Opatičkoj ulici u Zagrebu.

ENG *The Austrian-Hungarian Compromise of 1867 was concluded 150 years ago, a year after the founding of the Yugoslav (now Croatian) Academy of Sciences and Arts – one of the core national institutions.*

Matičin vremeplov

Pronašli smo
u Matici za mjesec
srpanj godine...

Priprema:
Hrvoje Salopek

KANADSKI »BOMBARDER« JURE ČUVALO U JUGOSLAVIJU

1969. "Ja sam Hercegovac, iako sam rođen u Torontu. Došao sam ovamo da posjetim Podboj kraj Mostara, mjesto u kojem je rođen moj otac, i Grljeviće, u kojima je rođena moja majka. Posebno sam uzbuđen i ganut jer sam ispunio najveću želju mojih roditelja...", to su bile riječi kanadskoga boksača Jure (George) Čuvala kad je sletio u zagrebačku zračnu luku. Čuvalo je tada bio osmi sa svjetske ljestvice najboljih boksača teške kategorije.

1976. U Zagrebu je održan 10. jubilarni festival Omladinske kulturne federacije Hrvatske bratske zajednice iz Amerike. U ime Matice skup je pozdravio tadašnji predsjednik prof. dr. Oleg Mandić, a u ime HBZ-a njezin predsjednik John Badovinac koji je zahvalio Matici, organizatoru festivalskih svečanosti, te ustanovama koje su ugostile ansamble tijekom njihovih turneja po domovini.

U Zagrebu je 2. i 3. srpnja održan osnani 10. jubilarni festival Omladinske kulturne federacije HBZ u koncertnoj dvorani »Vatroslav Lisinski«. Svi nastupi izveli su i festivalske himne »Pozdrav starom otčini«, 2. lipnja.

Publika u pripremi koncerta »Vatroslav Lisinski« s oko 2000 sjedila, s velikim zanimanjem i aplaudiranjem pratila je priredbu svečanog Festivala Omladinske kulturne federacije HBZ. U prvom redu sjede s lijeva na desno: prof. dr. Oleg Mandić, predsjednik HBZ, John Badovinac, predsjednik HBZ, gospođa Badovinac, Mirko Bolić, književnik, Vasa Gervacio-Trinaj, predsjednik Odbora za odnose s izvanmatičnom zajednicom SR Hrvatske, te John Pliš, tajnik HBZ i gospođa Pliš i članovi.

U ZAGREBU JE ODRŽAN 10. JUBILARNI FESTIVAL OMLADINSKE KULTURNE FEDERACIJE HBZ

U zagrebačkoj koncertnoj dvorani »Vatroslav Lisinski« 2. i 3. srpnja ove godine održan je jubilarni festival Omladinske kulturne federacije HBZ u SRH. Festival je započeo sviranjem američke, jugoslavenske i hrvatske himne. U ime pokrovitelja Predsjedništva SR Hrvatske sudjelovali su: predsjednik HBZ-a, organizator ove jubilarne svečanosti, profesor dr. Oleg Mandić.

1978. U hrvatskom selu srednjega Gradišća Frakanavi održana je svečanost u povodu 50. obljetnice smrti istaknutoga pjesnika i rodoljuba, svećenika Mate Meršića – Miloradića, koji je ondje rođen. U selo su tog dana stigli gosti iz čitavoga Gradišća, Beča, kao i mnogobrojne delegacije iz Zagreba. Misu zadušnicu predvodio je Željezanski biskup dr. Štefan Laslo, a RTV Zagreb snimala je cijelu proslavu.

PROSLAVA POVODOM 50. OBLJETNICE SMRTI PJESNIKA MATE MERŠIĆ - - MILORADIĆA U FRAKANAVI

Ja u crkvi, jer o njemu nije bilo u tisku ništa. Na 50. obljetnicu smrti Hrvatskog i Lonsa i Neva B. zbor iz Donje Pozitora Stjepana P. zdravio predsjednik. O značenju radića govorili su: Stjepan dr. P.

Od dječaka iz Rume do ugledne profesure na Yaleu

Poznajući dobro mnoge hrvatske znanstvenike, moja dvojba o tome tko je najbolji riješena je: prema mišljenju mnogih, Paško Rakić najbolji je od hrvatskih znanstvenika u zemlji i svijetu, i to uzimajući u obzir sva područja znanosti

Paško Rakić, profesor neuroznanosti i neurologije

Tekst: Danica Ramljak (Moja Hrvatska)

Oradu i znanstvenoj slavi akademika Paška Rakića, jednog od najvećih svjetskih imena neuroznanosti, prvi put sam s pozornošću slušala na predavanjima koje sam pohađala kao doktorska studentica početkom devedesetih. Rakićev zanimljiv životni put, vrhunski znanstveni rad i golem doprinos razumijevanju funkcioniranja ljudskog mozga, čemu je posvetio svoj radni vijek, godinama su nadahnuće mnogim znanstvenicima u svijetu, posebno studentima i mladima.

Osobno sam imala čast upoznati Paška Rakića mnogo godina kasnije –

2011., kad je na moj poziv došao održati predavanje u Dubrovnik, rodni grad njegove majke Julijane Todorić, u kojem smo te godine obilježavali tri stoljeća rođenja drugoga hrvatskog znanstvenika, velikana Ruđera Boškovića. Rakića i Ruđera Boškovića spaja prekrasni i vječni grad Dubrovnik. Međutim, spaja ih i ugledna britanska akademija znanosti *Royal Society*, jer su obojica njezini članovi. Uz njih, još su samo tri Hrvata članovi ove ugledne akademije znanosti: odnedavno liječnik Igor Rudan i hr-

Teško je zaboraviti Rakićevo predavanje u Dubrovniku i, naravno, prekrasnog i jednostavnog znanstvenika s vojvođanskim naglaskom, tako simpatičnog i neposrednog.

vatski nobelovci Lavoslav Ružička i Vladimir Prelog.

Teško je zaboraviti Rakićevo predavanje u Dubrovniku i, naravno, prekrasnog i jednostavnog znanstvenika s vojvođanskim naglaskom, tako simpatičnog i neposrednog. Bilo je to kratko druženje, ali jedno od onih koje se pamti cijeli život.

MIGRACIJA NEURONA U MOZGU

Poznavajući dobro mnoge hrvatske znanstvenike iz svih područja znanosti, studirajući njihov rad i postignute rezultate, razgovarajući s mnogim kolegama znanstvenicima, moja dvojba o tome tko je najbolji riješena je: prema mišljenju mnogih, Paško Rakić najbolji je od hrvatskih znanstvenika u zemlji i svijetu, i to uzimajući u obzir sva područja znanosti.

Rakić je profesor neuroznanosti i neurologije na Medicinskom fakultetu Sveučilišta Yale u SAD-u, jednog od na-

juglednijih svjetskih sveučilišta. Njegov laboratorij godinama istražuje migraciju neurona u mozgu, pronalazi nove molekule koje su važne u kontroli procesa u mozgu životinja i ljudi. Rezultati rada njegova laboratorija pridonijeli su razumijevanju ključnih procesa uključenih u funkcije ljudskog mozga, u nastanak nekih bolesti kao što su dječja epilepsija, autizam, razvojna disleksija i mentalna retardacija. Znanstveni rezultati njegova laboratorija donijeli su mu svjetsku slavu. Paško Rakić do sada je objavio više od 300 znanstvenih radova i citiran je više od 60.000 puta.

PO OCU IZ PULE, PO MAJCI DUBROVČANIN

Član je mnogih uglednih svjetskih akademija: *National Academy of Sciences* (SAD), 1985.; *American Academy of Arts and Sciences*, 1994.; *National Institute of Medicine* (SAD), 1999.; *President, Cajal Club*, 1992.; *Selby Fellow, Australian Academy of Science*, 1983. Član je Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (1990.), Srpske akademije nauka i umjetnosti (1985.), Norveške akademije znanosti (2008.), Europske akademije znanosti (2014.) i *Royal Society London* (2016.).

Dobitnik je mnogih uglednih nagrada, od kojih se ističe *Kavli Neuroscience Prize* (2008.). Ima počasne titule na Sveučilištu Yale, 1978.; Albert Sent-Georgy, Szeged (Mađarska); u Zagrebu, 1997. (Hrvatska) i u Buenos Airesu, 2011. (Argentina). Obavljao je uglednu funkciju

'Srce' suradnje mreže istraživača

Hrvatski institut za istraživanje mozga: HIIM je znanstveno-nastavna podružnica Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, koja je 2016. proslavila 25. godišnjicu svoga postojanja i uspješnog djelovanja na domaćoj i međunarodnoj razini. Na fakultetu je HIIM osnovan 1991. godine, na inicijativu akademika Ivice Kostovića. U HIIM-u je sjedište Hrvatskog društva za neuroznanost (koje svake godine već 16 godina organizira Tjedan mozga u Hrvatskoj), a institut je i "srce" suradnje mreže istraživača u sklopu Znanstvenoga centra izvrsnosti za temeljnu, kliničku i translacijsku neuroznanost (voditelj: M. Judaš – danas i ravnatelj HIIM-a).

predsjednika američkog Društva za neuroznanost i danas je jedan od najvažnijih živućih neuroznanstvenika.

Rakić je po ocu iz Pule, po majci Du-

Rezultati njegova rada pridonijeli su razumijevanju ključnih procesa uključenih u funkcije ljudskog mozga, u nastanak bolesti, kao što su dječja epilepsija, autizam, razvojna disleksija i mentalna retardacija.

brovčanin, a rođen je u Rumi, u Vojvodini, gdje mu je otac bio u službi. Zanimljiv je njegov životni put od Rume, preko Beograda, do Harvarda i Yalea, na kojem je godinama predavao i obrazovao više od 50 studenata i stručnjaka iz dvadesetak zemalja, od kojih danas njih sedam ima vodeće pozicije direktora ili šefova odjela na uglednim svjetskim institucijama.

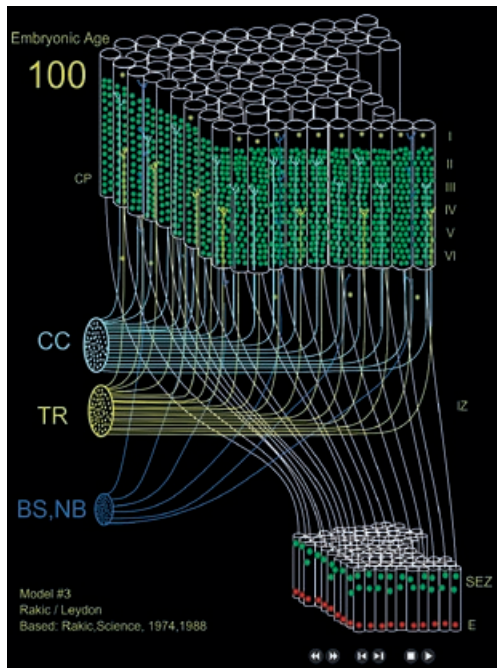
OPČINJEN IGRANJEM ŠAHA

Kao dječak u dobi od 14 godina, živeći u Rumi, bio je opčinjen igranjem šaha dok je lako pobjeđivao tadašnjeg vršnjaka Vladimira Sokolova koji je poslije postao svjetski velemaistor u šahu. Međutim, već godinu dana kasnije Rakić je prestao baviti se šahom i zainteresirao se za crtanje i umjetnost. U Srijemskoj Mitrovici završio je gimnaziju. Bio je odličan učenik, predsjednik debatnoga kluba i rado je raspravljao, kako sam kaže, s profesorima i drugim učenicima. Već tada imao je jasno definirana stajališta koja su katkada bila u suprotnosti s ustaljenim mišljenjima, vrlo rano pokazujući važnost kreiranja vlastitog stajališta i kritičkog mišljenja.

Već u ranoj mladosti Rakić je odlučio da će obrazovanje biti bitan dio njegova životnog puta. Počeo je zarađivati crtajući stripove i karikature za lokalne novine, pokazujući svoju svestranost.

Norveški prijestolonasljednik Haakon Magnus uručuje nagrade *Kavli Neuroscience Prize* - Paško Rakić treći slijeva

Uskoro je dobio stipendiju za odlazak u Finsku, gdje je stekao prvo iskustvo u međunarodnom okruženju, koje u autobiografskom osvrtu procjenjuje vrlo važnim za svoj kasniji životni put. Zatim je upisao medicinu na Sveučilištu u Beogradu, gdje je diplomirao 1960., a doktorirao 1969. godine.

Nakon diplome medicine, započeo je specijalizaciju iz neurokirurgije (tije- kom druge godine specijalizacije dobio je stipendiju za Sveučilište Harvard). On- dje je proveo dio specijalizacije na Medi- cinske fakultetu, na Odjelu neuroki- rurgije. S Harvarda se vratio u Beograd te je nastavio znanstvena istraživanja na području neuroznanosti, uskoro uoča- vajući da ga znanstveni rad više zanima od izravnoga rada s pacijentima.

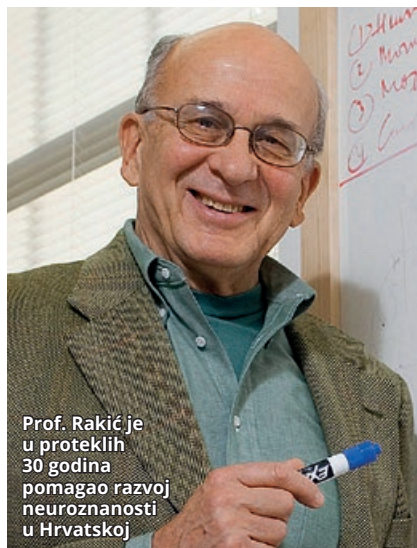
UGLEDNA PROFESURA ZA NEUROZNAOST

Godine 1969. dobio je poziv s Harvar- da, gdje je postao docent. Tada se pre- selio u SAD. Nakon deset godina pro- vedenih na Harvardu, 1979. pozvao ga je poznati stanični biolog s Yalea, nobe- lovac George E. Palade, da se pridruži Medicinske fakultetu. Dobio je ugled- nu profesuru za neuroznanost i postao predstojnik Odjela za neuroanatomiju na Yaleu. Uskoro mu se pridružila i da- nas pokojna supruga, s kojom je proveo 25 godina života i znanstvenoga rada, Patricia Goldman-Rakic, koja je tako- đer bila neuroznanstvenica, ugledna u SAD-u i svijetu. Njihov doprinos svjet- skoj neuroznanosti donio im je svjetsku

prepoznatljivost i slavu. Doprinos aka- demika Rakića razvoju neuroznanosti u Hrvatskoj pobliže nam je opisao prof. dr. sc. Miloš Judaš, redoviti profesor neuro- znanosti i anatomije u trajnom zvanju, ravnatelj Hrvatskoga instituta za istra- živanje mozga (HIIM) Medicinskoga fa- kulteta Sveučilišta u Zagrebu te vodi- telj Znanstvenoga centra izvrsnosti za temeljnu, kliničku i translacijsku neuro- znanost na tom fakultetu.

“Prof. Rakić i njegova, na žalost, da- nas pokojna supruga, imali su uspješ- nu znanstvenu suradnju s akademikom Ivicom Kostovićem još od 1979. godine u sklopu ondašnjih projekata ‘U.S. – Yu- goslav Joint Bord’. Tijekom 1990./1991., naravno i sljedećih godina, oboje su bili jako angažirani u SAD-u na promociji istine o agresiji na Hrvatsku, kao i u pri- kupljanju humanitarne pomoći za do- movinu. Istodobno, s drugim istaknu- tim hrvatskim neuroznanstvenicima iz našeg iseljeničtva – npr. Krešimirom Krnjevićem, Antom Pađenom, Mirkom Dikićem, sva trojica s kanadskog in- stituta McGill University & Montreal Neurological – čvrsto su poduprli osni-

Više puta donirao je dragocjenu znanstvenu opremu, knjige, kemikalije i reagense iz svog laboratorija za laboratorije HIIM-a, posebice u ratnim godinama.

Prof. Rakić je u proteklih 30 godina pomagao razvoj neuroznanosti u Hrvatskoj

vanje Hrvatskoga instituta za istraživa- nje mozga na Medicinske fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i postali članovi Međunarodnoga znanstvenog savjeta HIIM-a, što su i danas. Dakle, sustavno su pratili i savjetima pomagali razvoj HIIM-a svih 25 godina.”

POMAGAO RAZVOJ NEUROZNAOSTI U HRVATSKOJ

“Prof. Rakić u proteklih 30 godina su- stavno je i neprekidno pomagao razvoj neuroznanosti u Hrvatskoj na različite i mnogobrojne načine: suradnjom na nizu međunarodnih znanstvenih proje- kata s domaćim istraživačima; edukaci- jom mnogobrojnih hrvatskih istraživa- ča iz domovine na Sveučilištu Yale (npr. Ladislav Mrzljak, Nenad Šestan, Kreši- mir Letinić, Željka Krsnik, Mladen-Roko Rašin, Goran Sedmak Mrzljak; Šestan i Rašin danas su uspješni znanstvenici u SAD-u, a Krsnik i Sedmak vratili su se na HIIM – brain-gain).

Prof. Rakić bio je suorganizator i pre- davač na mnogobrojnim vrlo uspješnim međunarodnim znanstvenim školama i skupovima održanima u Hrvatskoj. Nekoliko puta donirao je dragocjenu znanstvenu opremu, knjige, kemikali- je i reagense iz svog laboratorija za la- boratorije HIIM-a, posebice u ratnim godinama. Taj njegov doprinos prepo- znat je i na državnoj razini: prof. Rakić počasni je doktor Sveučilišta u Zagrebu te dopisni član HAZU-a.”

Teško je u jednome kratkom osvrt- tu opisati sve doprinose i važne detalja života i ostvarenja Paška Rakića. On je znanstveni velikan čije ime bi svi, pose- bice mladi u Hrvatskoj, trebali i te kako zapamtiti. Njegov životni put dokaz je da svaki dječak u bilo kojemu malome mjestu može uz pravu motivaciju i vi- ziju vlastitoga životnog razvoja postati velikan u svemu što želi raditi.

Rakić je dokaz da put od Rume do Yalea nije lagan, ali je moguć. ■

ENG Paško Rakić is a professor of neuroscience and neurology at Yale's School of Medicine in the United States of America. He has made a massive contribution to our understanding of how the human brain works and has dedicated his life to re- search that has inspired many other researchers around the world.

Ovako izgleda hrvatsko vjenčanje u Kanadi

Mladenci su poznati u hrvatskoj zajednici po svome radu, ali i šire kao predani aktivisti u katoličkim organizacijama. Kako je Ante slavio svoj imendan, upriličila su se dva slavlja - imendansko i svadbeno

Don Damir Stojić predvodi misu i vjenčanje

Tekst/foto: Ana Bačić

Sredinom lipnja uvijek je živo u Hrvatskome franjevačkom središtu Kraljice Mira u Norvalu. To je obično vrijeme kada se okupi veliki broj vjernika kako bi proslavili svetoga Antu. Nekad su te svetkovine prilika da se narodu pridruže političari i drugi javni djelatnici, no ove godine sve je bilo u znaku ljubavi. A slavlje, ono svadbeno, započelo je u subotu 17. lipnja. Mladenci Roberta Plantić i Ante Skoko poznati su u hrvatskoj zajednici po svome radu, ali i šire kao predani aktivisti u katoličkoj organizaciji mladih Torontske nadbiskupije. Kako je Ante slavio svoj imendan, upriličila su se dva slavlja - imendansko i svadbeno. Mladoženjin bratić, don Damir Stojić, predvodio je vjenčanje na kojem je bilo desetak svećenika, uglavnom iz okolice Torontoa.

Mladi pastoralni aktivisti spontanim su pljeskom ispratili Robertu i Antu nakon izlaska iz crkve. U predvorju se okupio velik broj uzvanika s mnoštvom dobrih želja. Uz njih su došli i bivši učenici vjeronauka koje su mladenci podučavali proteklih godina.

Sutradan je vrijeme bilo promjenjivo i dosta kišovito u rano jutro, no svejedno je prodano 2.600 ulaznica. Središnje slavlje započelo je koncelebriranom svetom misom u crkvi Kraljice Mira. U ime domaćina, norvalskih fratara, fra Marko Puljić pozdravio je prisutne riječima: "Kako je sv. Ante bio svetac koji je okupljao ljude i približavao ih Bogu, i mi se danas okupljamo da proslavimo zajedništvo. Tako smo danas ovdje u prisutnosti naših svećenika hrvatskih župa da zajedno izmolimo zagovor ovoga velikog sveca."

U nastavku mise glavni propovjednik bio je gost iz domovine don Stojić. Poznati svećenik salezijanac, studentski kapelan u Zagrebu, potječe iz hrvatske obitelji iz Toronta, a svećeničko zvanje odvelo ga je u domovinu. Tako ga smatramo našim "povratnikom".

"Drago mi je što smo u prilici okupiti se na misi koja se održava na hrvatsko-

Mladoženjin bratić, don Damir Stojić, studentski kapelan u Zagrebu, koji potječe iz hrvatske obitelji iz Toronta, predvodio je vjenčanje na kojem je bilo desetak svećenika, uglavnom iz okolice Torontoa.

Mladenci s prijateljima nakon vjenčanja u norvalskoj crkvi

me jeziku da proslavimo svetkovinu ova, u narodu tako dragog sveca. Zahvaljujem našim svećenicima koji nas drže u zajedništvu. Ponosim se što mogu djelovati u zajednici koja njeguje ljubav prema hrvatskome jeziku i domovini Hrvatskoj", istaknula je veleposlanica RH u Kanadi Zorica Matković koja je za ovu priliku doputovala iz Ottawe.

U poslijepodnevним satima uz ručak za goste i uzvanike, održane su prijateljske utakmice. Dvije ekipe nogometnog kluba Norval, od kojih je jedna bila mlađa od 21 godine, a druga starija, natjecale su se sa sportašima okolnih gradova, Georgetowna i Caledona. ■

ENG *The Queen of Peace Croatian Franciscan Centre in Norval near Toronto was the venue for the traditional celebration of St Anthony's feast day and the wedding of Roberta Plantić and Ante Skoko, two well-known activists in the local Croatian community and Roman Catholic organisations.*

‘Najljepša katedrala od Venecije do Carigrada’

Predstavljanje je okupilo mnogobrojne uzvanike i ugledne predstavljače koji su suglasni da je riječ o važnom događaju za hrvatsku kulturu i povijest te vrijednome zajedničkom izdavačkom pothvatu

Ivica Mandić, Zvonko Maković, Dragan Damjanović, Sanja Cvetnić i Žorž Draušnik

Tekst/foto: Hina

Povjesničar umjetnosti i izvanredni profesor na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Dragan Damjanović autor je monografije “Umjetničko blago Strossmayerove katedrale u Đakovu”, predstavljene 3. srpnja u palači Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU) o 150. obljetnici početka gradnje te katedrale nazvane “najljepšom od Venecije do Carigrada”.

Predstavljanje je okupilo mnogobrojne uzvanike i ugledne predstavljače koji su suglasni da je riječ o važnom događaju za hrvatsku kulturu i povijest te vrijednome zajedničkom izdavačkom pothvatu Razreda za likovne umjetnosti HAZU-a, Đakovačko-osječke nadbiskupije i grada Đakova.

Predsjednik HAZU-a akademik Zvonko Kusić

istaknuo je da je đakovačka katedrala svetoga Petra jedan od četiriju velikih Strossmayerovih kapitalnih projekata, uz osnutak Akademije 1861., modernog Sveučilišta u Zagrebu 1874. i Strossmayerove galerije starih majstora HAZU-a, osnovane 1884. Spomenuo je iznimnu važnost izgradnje katedrale u Đakovu “na rubu Europe” - na granici s Osmanskim Carstvom, gdje je biskup doveo najslavnije umjetnike toga doba, poput arhitekta Karla Rösnera, Friedricha Schmidta i Hermana Bollea te slikara oca i sina Alexandra-Maximiliana i Ludwiga Seitza.

Akademik Vladimir Marković, tajnik Razreda za likovne umjetnosti HAZU-a, rekao je da je monografija bitno proširena autorova doktorska disertacija i to mnogobrojnim novim saznanjima, koja je Damjanović u monografiji sa-

žeo i približio ih širem krugu čitatelja kojima je ona i namijenjena, ali je i dalje bitno znanstveno utemeljena. Đakovač-

ko-srijemski nadbiskup dr. Đuro Hranjić ustvrdio je da je katedrala svetoga Petra u Đakovu najznačajnije djelo koje je biskup Josip Juraj Strossmayer ostavio svome biskupskom sjedištu i svojoj biskupiji. Pozvao je sve da pomognu da se ta “stara ljepotica” kvalitetno obnovi.

Recenzenti - profesori Zvonko Maković i Sanja Cvetnić te urednik knjige Žorž Draušnik - suglasni su da je monografija znanstveno, ali i vrlo čitljivo djelo. Suglasni su i da je autor zapravo jedini koji je zbog svoje iznimne stručnosti i poznavanja teme te velikoga znanja koje posjeduje kao povjesničar umjetnosti, povjesničar i arhivist, i mogao napisati tako vrsnu monografiju.

Kako je rekao autor Dragan Damjanović, njegova zahvala je kronološkoga karaktera pa je tako spomenuo dvojicu đakovačkih gradonačelnika - bivšega Zorana Vinkovića i sadašnjega Marina Mandarića, koji je bio na svečanosti, Iviću Mandiću koji je moderirao svečanost predstavljanja i predsjednik je odbora “Strossmayerovih dana” gdje je, podsjetio je Damjanović, sve počelo.

Zahvalio je i recenzentima i posvjedočio da nije bilo njegova mentora Zvonka Makovića, đakovačka katedrala zasigurno ne bi bila tema njegove doktorske disertacije te je istaknuo iznimno kvalitetnu suradnju s urednikom Žoržom Draušnikom.

Monografija je tiskana na hrvatskome i engleskome jeziku. ■

ENG Art historian Dragan Damjanović has penned a monograph on *The Artistic Treasure of the Strossmayer Cathedral in Đakovo*. The tome was showcased on the occasion of the 150th anniversary of the start of construction of the cathedral, known as the “most beautiful from Venice to Constantinople”.

Nina Badrić dobitnica prve Cesarice!

Nakon dva mjeseca glasovanja za glazbenu nagradu koja se glazbenicima dodjeljuje na temelju izravnih glasova publike, na splitskim Prokurativama prvi put dodijeljena nagrada Cesarica

Tekst: Uredništvo

Nina Badrić s pjesmom "Dani i godine", koju autorski potpisuju Nina Badrić i Predrag Martinjak, dobitnica je prve nagrade publike za hit godine – Cesarica. Nakon dva mjeseca glasovanja za glazbenu nagradu koja se glazbenicima dodjeljuje na temelju izravnih glasova publike, na splitskim Prokurativama prvi put je dodijeljena nagrada Cesarica. Nagrada Cesarica je nagrada publike za hit godine, a tijekom protekla dva mjeseca publika je od 40 ponuđenih skladbi izabrala 12 finalista i nominiranih pjesama te zatim odabrala hit godine.

Upravni odbor Cesarice dodijelio je nagradu autorskom dvojcu, bračnome paru Tončiju i Vjekoslavi Huljić koji su izbornom razdoblje obilježili mnogobrojnim hitovima.

Marko Škugor pobjednik Splitskoga festivala!

Pobjednik 57. splitskoga festivala je Marko Škugor s pjesmom 'Ka dica!'. Njemu je zlatnoga galeba uručio gradonačelnik Andro Krstulović Opara. Drugu nagradu publike dobio je Mjesni odbor za pjesmu 'Rose'. Treću nagradu publike dobio je Krešimir Baričević za pjesmu 'Naći ću svoj mir'. Nagradu za najizvođeniju pjesmu prošloga Splitskog festivala dobila je pjesma 'Život nije siv' - Mije Dimšić. Za doprinos glazbi nagradu je dobio Ivica Krajač, a umjesto njega nagradu je preuzeo njegov prijatelj Joško Banov. Posebnu nagradu dobio je Kićo Slabinac, koji je zahvalio svima koji su ga nagovorili da opet dođe na Splitski festival, koji je njegova prva ljubav, a nastupio je tu još 1969. godine.

Upravni odbor Cesarice dodijelio je nagradu i zaslužno priznanje autorskom dvojcu, bračnome paru koji je izbornom razdoblje obilježio mnogobrojnim pjesmama od koji se njih čak pet našlo u užem odabiru i konkurenciji za Cesaricu. Tonči Huljić i Vjekoslava Huljić dobili su nagradu za Hit autore, a nagrade im je uručio Tomislav Mrduljaš, član Upravnog odbora Unisona i direktor Splitskoga festivala.

Nina Badrić izvela je svoju pjesmu "Dani i godine" nominiranu za hit godine, nakon čega joj je poznati splitski glazbenik Goran Karan, član Upravnog odbora Cesarice, uručio nagradu za radijski hit godine. Nagradu za internetski hit godine odnijela je Maja Šuput s pjesmom "Ne lomi mi srce", koja se javila video porukom i zahvalila na nagradi.

Zatim je krenula dodjela nagrada u

pojedinačnim žanrovima. Nagrada za hit godine u kategoriji pop glazbe uručena je grupi Pravila igre koji su izveli pjesmu "Zagrlj me". Na pozornicu se zatim popeo poznati kantautor Miroslav Škoro čija je pjesma "Zadnja želja" proglašena hitom godine tamburaške glazbe. U kategoriji klapa nagradu je dobila klapa Rišpet koja je zahvalila publici izvedbom pjesme "Reći ćeš mi fala". Nagradu za rock kategoriju dobio je Parni valjak, a Hus iz Valjka zahvalio je publici video porukom. Legendarni Željko Bebek izveo je pjesmu "Ja po kafanama" koja je proglašena hitom godine zabavne glazbe. ■

ENG Croatian pop star Nina Badrić's latest melody, *Dani i godine* (Days and Years), has earned her the Cesarica audience award for hit of the year at a ceremony at the Prokurative square venue in the coastal city of Split.

MANEŠTRA OD MRKVE I KORABE

SASTOJCI: 15 - 20 dag fažola (graha) • 10 dag žute mrkve, 10 dag crvene mrkve • 15 dag korabe • 10 dag krumpira • 30 dag suhog mesa ili kobasica • peršin, zapešt, sol, papar

PRIPREMA: U vodu stavite namočen fažol, na kockice narezanu mrkvu i korabu da se kuha. Dodajte zapešt - nasjeckanu pancetu i češnjak. Nakon što se povrće pola sata kuhalo, dodajte suho meso, smanjite vatru i kuhajte još 2 - 3 sata. Pred sam kraj dodajte na kockice narezani krumpir, kosani peršin i žličnjake, posolite, popaprite i kuhajte dok krumpir nije gotov.

ŽLIČNJACI: Žlicu masti zamiješajte sa šakom brašna, 1 jajem i malo vode. Posolite i jako miješajte da dobijete tijesto koje će se odljepljivati od posude. Malom žlicom stavlajte u maneštru. Tradicionalna kvarnerska kuhinja obiluje mirisima i okusima aromatičnih trava i začina. Maneštre, brodet, šalša ili fritaja obogaćeni su najčešće dodatkom samoniklog bilja s tragovima morske soli, a to tradicionalnim jelima Kvarnera daje posebnu prepoznatljivost. Obilno korištenje začinskog bilja izdvaja kvarnersku kuhinju od onih u ostalim dijelovima naše obale.

1. **Flyer** - Kako da te ne volim
2. **Lorenzo feat. Mia** - Sve sam znala i prije
3. **Bang Bang feat. Saša Antić** - Kako stoje stvari
4. **Parni Valjak** - Ljubav
5. **Željko Bebek** - Ono nešto naše
6. **Crvena jabuka** - Minka
7. **Opća Opasnost** - Kriva si
8. **Mia** - Bezimeni
9. **Buđenje** - Samo ti, samo ja
10. **Klapa Cambi** - Slučajno smo se sreli
11. **Lana Jurčević** - Kim Kardashian
12. **Magazin** - Žena, a ne broj
13. **Lidija Bačić Lille i Luka Basi** - Solo
14. **Teška industrija** - Reklamacija
15. **Mladen Grdović** - Dalmatinca mater rodi
16. **Tragovi feat. Denis Dumančić** - Sve na ljubav miriše
17. **Pakleni vozači** - Pakleni vozači
18. **Goran Bare** - Osvijesti me
19. **Ivan Zak** - Ničija
20. **Dražen Zečić i Džentlmeni** - Ona novu ljubav ima
21. **Jelena Rozga** - Ne pijem, ne pušim
22. **Tina ft. Yogi** - Jesi li za to
23. **Klapa Godimenti** - Kad bi moga
24. **Tonči & M. Badessa feat. Boby** - Ja bi da sam opet mali
25. **Vanna** - Izmiješane boje
26. **Jole** - Rasipnik
27. **Mejaši** - Kažu da te ženim
28. **Boris Novković** - Ti si mi posljednja nada
29. **David Temelkov** - Ljubav na daljinu
30. **Pravila igre** - Ako

Prisutnost Službenica Milosrđa (Anćela) u Njemačkoj

Sestre Službenice Milosrđa djelovale su u Njemačkoj u razdoblju od 1970. do 2006. godine u tri Caritasova staračka doma, u Freyungu, Waldkirchenu i u Regensburgu, u biskupiji Passau

Piše: **fra Jozo Župić**

Za vrijeme moga djelovanja u župi Gospe od zdravlja u Splitu imao sam prilike susretati se i sa sestrama Anćelama čiji se samostan i crkva nalaze nedaleko od crkve Gospe od zdravlja, a pripadaju Hrvatskoj provinciji sv. Ćirila i Metoda. Jedne godine tim sam sestrama držao i duhovne vježbe. Tada nisam ni slutio da ću jednoga dana pisati o tim sestrama koje poslužuju franjevci iz samostana Gospe od zdravlja. U njihovoj crkvi svake godine vjernici Makedonske pravoslavne crkvene općine "Sveti Naum Ohridski" u Splitu proslavljaju Božić po julijanskome kalendaru.

Tko su, dakle, sestre Anće, i otkad djeluju u Splitu? A otkad u Njemačkoj?

Sestre pripadaju Družbi službeni-

ca milosrđa. Tu Družbu osnovala je u Bresciji u Italiji 1840. godine sv. Marija Krucifiksa Di Rosa, koja je rođena 1813. godine u Bresciji na sjeveru Italije. Iako je ta svetica potjecala iz bogate plemićke obitelji, ona je izabrala život u skromnosti i jednostavnosti redovništva. Treba spomenuti 1836. godinu kad se u Bresciji pojavila teška zarazna bolest kolera. Tada je mlada Paula, jer to joj je djevojačko ime, svu svoju brigu posvetila oboljelima. Nakon prestanka bolesti "otkriva novo područje svoga djelovanja: preuzima zavod za napuštenu žensku mladež, organizira duhovne vježbe za mlade, otvara oratorij za mlade, pomaže župniku u organiziranju misija. Ne zaboravlja bolesnike". Eto, tako je ona privukla mnoge djevojke koje su se želele posvetiti dobrim djelima. Živjela je samo

42 godine, ali se plodovi njezine velike ljubavi šire Italijom, Hrvatskom, Švicarskom, Njemačkom, Brazilom, Ekvadorom, Ruandom.

SESTRE SU DOŠLE U HRVATSKU 1853.

Sestre su došle u Hrvatsku 1853. godine, i to u Dubrovnik, a već 1855. godine u Split. Sjedište provincijske uprave iz Dubrovnika preneseno je 1957. godine u Split, gdje se i danas nalazi. Zahvaljujući s. Mariangeli Galić, provincijalki, saznao sam nešto više o djelovanju sestara u Njemačkoj, iako mi ona u svom dopisu piše da "na žalost nema previše pisanih tragova", ali i ovo što mi je poslala dragocjeno je za uvid u djelovanje sestara koje u svom radu žele ostvariti želju svoje Utemeljiteljice svete Marije Krucifikse Di Rosa: "Djelovati žarom, zanosom i ljubavlju podsjećajući se uvijek iznova da Isus Krist zaslužuje biti ljubljen i služen te da djelovanje iz ljubavi

Odmah nakon dolaska sestre su bile zakonski zaposlene kao djelatnice doma, imale su zdravstveno i mirovinsko osiguranje te primale plaću prema propisima države Njemačke i Biskupije Passau.

Oproštaj sestara u Freyungu

prema Njemu nije ništa prema onome što On zaslužuje." Prema riječima s. provincijalke, teška vremena nakon Drugoga svjetskog rata, onemogućeno djelovanje, nacionalizirane i oduzete mnoge zgrade, zatvorene djelatnosti... prisilile su tadašnju upravu da razmisli na koji način angažirati sestre, ali i svojim radom priskrbiti materijalna sredstva i olakšati teško materijalno stanje sestara. Na poziv Caritasa biskupije Passau, tadašnja Provincijalna uprava odlučila je pozitivno odgovoriti na zamolbu i poslati određen broj sestara za njegovanje starijih i nemoćnih osoba u Njemačku.

Sestre Službenice Milosrđa djelovale su u Njemačkoj u razdoblju od 1970. do 2006. godine u tri Caritasova staračka doma. Na izričit zahtjev tadašnjih poglavara, odmah nakon dolaska, sestre su bile zakonski zaposlene kao djelatnice doma, imale su zdravstveno i mirovinsko osiguranje te primale plaću prema propisima države Njemačke i navedene biskupije.

ZAJEDNICA U FREYUNGU

Zajednica u Freyungu započela je djelovati 1. prosinca 1970. godine kao prva od triju zajednica koje su djelovale u Caritasovim staračkim domovima u Njemačkoj. Prvih šest sestara, u dobi između 20 i 30 godina, Pija Janković, Ljudmila Marković, Gracija Erceg, Alfonsa Pušić, Zvonimira Maričić i Irma Ćurić, prokrčile su put novoj stvarnosti apostolata izvan granica domovine. Sestre su preuzele vodstvo novoizgrađenoga staračkog doma u cjelini (odjele, dežurstva, kuhinju, praonicu). Bez dovoljne pripreme, bez znanja jezika... samo vjera u Gospodina i mladenački zanos mogli su prevladati sve teškoće na koje su nailazile u tom apostolatu.

u također novootvorenome Caritasovu staračkom domu: Tereza Papić, Bosiljka Bijuk, Ruža Baturina, Damjana Zorić, Tereza Galić, Roza Marković, Gracija Erceg i Florijana Penava.

NOVE POTREBE U PROVINCIJI

Treća zajednica osnovana je 1. studenoga 1982. god. u Regensburgu u već postojećem staračkom domu. Zbog nađošlih teškoća oko zakona o zapošljavanju, sestre se nisu dugo zadržale. Već 30. rujna 1987. godine, posljednja otvorena, zatvorena je prva zajednica u Regensburgu, a sestre Viktorija Penava, Ljubica Leventić i Julijana Majić, koje su djelovale u toj zajednici, premještene su u zajednicu u Waldkirchenu.

Kako se stanje nakon stvaranja drža-

Nakon 35 godina služenja u njemačkim Caritasovim domovima za starije osobe, 29. lipnja 2006. godine vratile su se i posljednje sestre Službenice Milosrđa u domovinu.

ve Hrvatske i Domovinskoga rata devedesetih godina promijenilo te zbog promjena Zakona o radu i uvjetima rada u Njemačkoj, tadašnja Provincijalna uprava je zbog novih potreba u Provinciji odlučila zatvoriti zajednicu u Waldkirchenu, što je i ostvareno 30. lipnja 2003. godine. Posljednje sestre koje su napustile starački dom bile su Viktorija Penava, Lucija Kunac i Draga Majić. Tom prigodom upriličen je prigodni program te oproštaj od sestara. Nakon 35 godina služenja u Njemačkim Caritasovim domovima za starije osobe, 29. lipnja 2006. godine vratile su se i posljednje sestre Službenice Milosrđa iz Njemačke, iz Freyunga: Zvonimira (nakon 35 godina), Alfonsa Pušić (35 godina), Romana Marković (34 godine) i Ljubica Leventić (25 godina).

Na dan oproštaja bilo je upriličeno svečano misno slavlje za zahvalu Bogu, sestrama i Provinciji, u koncelebraciji više svećenika. Na oproštajnom slavlju bile su prisutne i sestre iz Hrvatske: provincijalna poglavarica, M. Lucija Baturina, s. Irma Ćurić, s. Pija Janković, s. Justina Šišić i s. Maristela Tarabokija. Tom prigodom generalna poglavarica, majka Carmella Zaninonni, poslala je prigodni brzojav.

REDOVITI PROVINCIJALNI KAPITUL

Od sestara su se na svečan, ali dirljiv način oprostili direktor Caritasa, gradonačelnik Freyunga, župnik i kapelan, predstavnici štitenika te upravitelj doma, i zahvalili sestrama i Provinciji na dragocjenom dugogodišnjem služenju. U ime sestara riječ zahvale i oproštaja izrekla je s. Alfonsa Pušić. Oproštaj od

Druženje sa štitenicima Doma

štićenika i osoblja po pojedinim odjelima trajao je tjedan dana.

Sestre koje su boravile u jednoj ili više zajednica i djelovale u Njemačkoj su: Bosiljka Biuk, Anica Mlinarić, Ruža Baturina, Gracija Erceg, Pija Janković, Ljudmila Marković, Alfonsa Pušić, Lenka Čović, Zvonimira Maričić, Ljubica Leventić, Lucija Kunac, Florijana Penava, Viktorija Penava, Anđelka Marković, Romana Marković, Irma Ćurić, Tereza Galić, Metilde Strmo-Stipanac, Draga Majić, Julijana Majić, Tereza Papić, Justina Šišić, Bernardica Juretić, Vida Maslač, Roza

Marković, Damjana Zorić i Lidija Zadro.

I za kraj, spomenut ću da su sestre slavile redoviti Provincijalni Kapitul od 16. do 19. ožujka 2017. godine na kojem su bile trideset i četiri sestre, zajedno s provincijalnom poglavaricom sestrom Mariangelom Galić i tom su prigodom na tom Kapitolu, koji ima dimenziju crkvenosti, pristupile s nadom i nastojanjima da budu znak bliskosti Boga našem svijetu, slijedeći stope svete Marije Krucifikse, i tako obnovljene nastavlja ju i kreću putem Milosrdne Ljubavi u svijetu. ■

Govorimo hrvatski

Promjene u društvu kao čimbenik mijenjanja temeljnih značenja riječi

Valjalo bi početi provoditi zaštitu pravih značenja riječi, ako ne iz ljubavi prema vlastitom jeziku, a onda barem iz ljubavi prema vlastitom zdravlju i zdravlju svoje obitelji

U svom zanimljivom članku "Jezik naš svagdašnji" u lipanjskom broju mjesečnika *Marija*, vlč. Stanko Jerčić upozorio je na novo značenje riječi *gost*, koje se pojavilo razvojem turizma, te na preobrazbu značenja riječi *prijatelj* koja se postupno, ali vrlo brzo dogodila pojavom elektroničke društvene mreže *facebook*. Tako je riječ *gost*, osim svoga temeljnoga značenja 'onaj koji dolazi u goste, kojega se besplatno ugošćuje', već odavno dobila i značenje 'posjetitelj koji plaća svoj boravak na nekom mjestu'. Žalosno je, međutim, kako se posljednjih godina relativiziralo značenje riječi *prijatelj*. Staljećima je prijatelj bio osoba od povjerenja, netko na koga se oslanjamo u nevolji, pa je jasno da je svaki pojedinac mogao imati ograničen broj prijatelja. Danas pojedinci imaju na stotine, pače i na tisuće virtualnih prijatelja, među kojima su nerijetko i osobe koje su sve prije nego stvarni prijatelji. Velika je šteta što se plemenito značenje riječi *prijatelj* na taj način u potpunosti obezvrijedilo.

Težnja za zaradom, obično zavaravanjem potrošača, također je čestim uzrokom poigravanja sa značenjima riječi. Jedna od riječi koja je u novije vrijeme postala žrtvom takvih manipulacija jest pridjev *prirodan*. Svaki izvorni govornik i svaki dobar poznavatelj hrvatskoga jezika zna da je prirod-

Piše: Sanja Vulić

no nešto što je u postupku svoga postanka nastalo u prirodi ili prirodnim putem. Na temelju te činjenice logično je zaključiti da su *prirodni voćni sokovi* oni sokovi koji su načinjeni izravno iz voća. Međutim, ako u hrvatskim ugostiteljskim objektima nađete u ponudi i naručite prirodni voćni sok, u pravilu ćete dobiti voćni sirup ili neki sličan voćni koncentrat pomiješan s vodom. Zanimljivo bi bilo istražiti kako je taj pripravak nazvan prirodnim voćnim sokom. Pravi prirodni voćni sokovi, najčešće od agruma, nude se pod nazivom *cijeđeni sokovi*. Ukratko, ako zaista želite prirodni voćni sok, u većini slučajeva ne ćete ga dobiti ako naručite napitak pod tim nazivom.

To je samo jedna od niza zloraba riječi i njihovih značenja, što je u Hrvatskoj postalo uobičajenom pojavom. Različita značenja riječi otisnutih na omotima prehrambenih proizvoda koji se nude u Hrvatskoj, svakodnevno postaju sve većim izazovom suvremenim potrošačima. Valjalo bi početi provoditi zaštitu pravih značenja riječi, ako ne iz ljubavi prema vlastitom jeziku, a onda barem iz ljubavi prema vlastitom zdravlju i zdravlju svoje obitelji. Na žalost u Hrvatskoj je, unatoč kvalitetnoj vodi i zraku, zloćudnih bolesti sve više, dok je svijest o značenjima riječi koje se odnose na prehrambene proizvode na vrlo niskoj razini, bez naznaka da će u skoroj budućnosti doći do znatnijih promjena. ■

LJEPOTE HRVATSKE OKOM FOTOGRAFA

Središnja Hrvatska

PHOTO BY DARKO VURUŠIĆ

Smještena sjeverno i sjeverozapadno od hrvatske prijestolnice, Središnja Hrvatska oaza je smirenosti gdje su dobrodošli svi kojima je potrebna obnova energije koja će vas revitalizirati i učiniti punim života.

Najprepoznatljivija građevina Središnje Hrvatske - bajkoviti dvorac Trakošćan - jedan je od rijetkih objekata u Hrvatskoj sa sačuvanom vlastitom građom, povijesno blisko vezanom uz arhitekturni okvir i život njegovih vlasnika.

Sa svojim atributima kulturnog nasljeđa te kao simbol velikaškog života zajedno s parkom i jezerom, najromantičniji je dio Hrvatskog zagorja i vodeće turističko odredište ovoga kraja.

MLADE VUKOVARCE PRIMIO GRADONAČELNIK SAN SEBASTIANA

Mlade nogometaše Vukovara 1991. primio je gradonačelnik sjevernoga španjolskoga grada San Sebastiana prilikom čega je navedena želja za nastavkom suradnje između Vukovara i San Sebastiana. Nogometaši Vukovara do 17 godina boravili su ondje na *Donosti Cupu*, najmasovnijem turniru na svijetu za mlade. Prva su momčad s ovih prostora na natjecanju starom 25 godina. "Jako smo ponosni te vam iskreno želimo zahvaliti na pozivu. Kada se misli na Hrvatsku, misli se na njezinu obalu i plaže. No, prije 26 godina imali smo rat u kojem su naš grad i naš dio zemlje patili", rekla je u gradskoj vijećnici Marina Prce, voditeljica delegacije Vukovara 1991.

OTVORENA MANIFESTACIJA MORE KNJIGA NA ZRINJEVCU

Plaža, ležaljke, knjige, kokteli, žuborenje vode - tipična 'morska' atmosfera mogla se doživjeti i na zagrebačkome Zrinjvcu, gdje je održana manifestacija "More knjiga" izdavačke kuće Lumen. Umjesto u pravo more, posjetitelji su mogli 'uroniti' u knjige na engleskome i hrvatskome jeziku - njih više od 200 odabranih po principu 'za svakog ponešto', a koje su besplatno, zavaljeni u ležaljke, mogli čitati.

SPLIT: PREMIJERA 'KRALJICA LOPTE' IVE TIJARDOVIĆA

Premijera operete "Kraljica lopte" koju je autor Ivo Tijardović posvetio nogometnom klubu Hajduk premijerno je izvedena na stadionu Poljudu pod ravnanjem Harija Zlodre u režiji, a koreografiju i adaptaciju potpisuje Jelena Bosančić. Premijeru je izvelo više od 100 studenata splitske Umjetničke akademije na specijalno postavljenoj pozornici na Poljudu i s posebno montiranim tribinama ispred pozornice koje su mogle primiti 600 gledatelja, a koje su bile prepune, dok je izvedbu pomoglo i troje profesionalnih glumaca - Damir Mihanović Čubi, Stefan Kokoškov i Ana Jovanović. Nakon završetka predstave publika je protagoniste nagradila višeminutnim pljeskom.

BRONČANI MIKROFON LJUDEVITU GRGURIĆU GRGI

U HRT-ovu radijskome studiju 'Zvonimir Bajsić' održana je proslava u povodu dodjele nagrade Brončani mikrofoni, svojevrsnoga radijskog Oscara, Ljudevitu Grguriću Grgi za njegovu emisiju "Svijet ne bi postojao bez čuda", emitiranu 7. travnja 2016. godine, u kojoj je gostovao Branko Lustig. Ugledni filmski producent i oskarovac u emisiji je govorio o strahotama koje je kao dijete proživio u nacističkim logorima smrti, a riječ je o nagradi koja se dodjeljuje na osnovi prosudbe stručnoga ocjenjivačkog suda u čijemu je sastavu gotovo 150 vrhunskih radijskih profesionalaca najuglednijih radijskih postaja i radijskih servisa iz cijeloga svijeta.

OPERA BOX PROSLAVILA JUBILEJ OPEROM POD ZVIJEZDAMA

Na zagrebačkome Trgu kralja Tomislava ponovno je oživjela tradicija opernih gala koncerata pod vedrim nebom, poznatijih kao *Opera pod zvijezdama*, koju je 2002. pokrenuo Dražen Sirišćević. Njome je legendarna emisija Hrvatske radiotelevizije (HRT) *Opera box* jednako legendarnoga voditelja proslavila svoj 25. rođendan. Zbor Hrvatske radiotelevizije i Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije udružili su se s našim vrsnim solistima i maestrom Ivom Lipanovićem, a Zagrepčani i gosti grada mogli su uživati u pravim opernim biserima. Cjelokupnome opernom slavlju pridonijeli su glasovi naših najboljih opernih pjevačica i pjevača: Valentine Fijačko Kobić, Kristine Kolar, Ivane Lazar, Martine Zadro, Dubravke Šeparović Mušović, Ivane Srbljan, Domagoja Dorotića, Tomislava Mužeka, Ljubomira Puškarića i Lucijana Batinića.

OTVORENE 68. DUBROVAČKE LJETNE IGRE

Podizanjem zastave Libertas uz stihove Himne slobodi ispred crkve sv. Vlaho svečano su otvorene 68. dubrovačke ljetne igre. Scenarij otvaranja Igara potpisuju Mladen Tarbuk i Ivana Lovrić Jović, a režiju Igor Barberić i Ivan Miladinov. 68. dubrovačke ljetne igre ove godine tradicionalno se održavaju do 25. kolovoza. U 47 dana, na više od 15 ambijentalnih lokacija, približno dvije tisuće umjetnika iz cijeloga svijeta pred međunarodnom će publikom izvesti oko 80 dramskih, glazbenih, opernih, baletnih, folklornih i drugih programa.

FINALE WIMBLEDONA: FEDERER I OZLJEDA PREJAKI ZA ČILIĆA

Najbolji hrvatski tenisač Marin Čilić nije uspio osvojiti svoj drugi "grand slam" naslov, njega je u finalu Wimbledona svladao Roger Federer sa 6-3, 6-1, 6-4 za sat i 41 minutu igre. Ovom pobjedom veliki Švicarac postao je prvi igrač koji je osam puta osvojio najpoznatiji svjetski turnir. Bio je ovo osmi međusobni susret Čilića i Federera i sedma pobjeda švicarskoga igrača. "Više od poraza boli činjenica što nisam mogao dati svoj maksimum. Znam koliko sam truda i rada uložio da dođem do ovoga trenutka, pogotovo posljednjih mjeseci. Ti osjećaji su kulminirali tijekom meča i zato ih nisam mogao suzdržavati, ali pokušavao sam smoći snage da dam sve što mogu i da se borim do kraja", rekao je Čilić i objasnio o kakvim se problemima radilo: "Pred kraj meča s Querreyom počeo sam osjećati žulj ispod palca na lijevome stopalu. Bilo je i krvi, pokušali smo to riješiti s fizioterapeutima koji su mi puno pomogli. Ipak, tijekom meča osjećao sam bol svaki put kada bih se oslonio na svoje lijevo stopalo. Zbog toga nisam bio dovoljno brz, nisam se mogao dobro namještati na loptu, kasnio sam u svakoj reakciji, a u meču protiv Rogera morate biti na vrhuncu svojih mogućnosti." Čilić je pobjedom protiv Federera mogao prvi put u karijeri ući u društvo pet najboljih tenisača svijeta, no ovako će ipak biti šesti na ATP ljestvici, što je izjednačenje njegova najboljeg plasmana u karijeri.

Čilić nije jedini Hrvat koji je ušao u ovogodišnje finale Wimbledona. Naime, Mate Pavić i Austrijanac Oliver Marach u finalu parova u Wimbledonu igrali su protiv Poljaka Lukasa Kubota i Brazilca Marcela Mela i izgubili tijesno sa 7-5, 5-7, 6-7 (2), 6-3, 11-13.

DONNA VEKIĆ OSVOJILA NOTTINGHAM

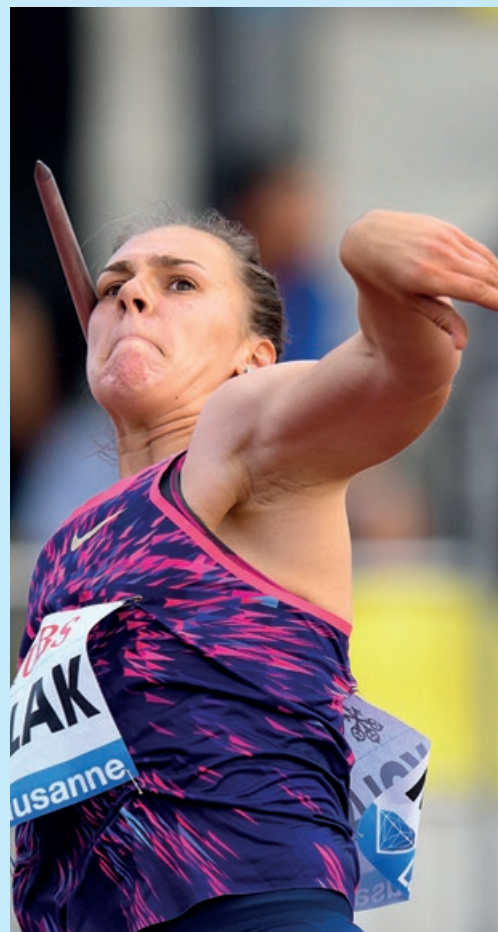
Hrvatska tenisačica Donna Vekić pobjednica je WTA turnira u Nottinghamu nakon što je u finalnome dvoboju pobijedila prvu nositeljicu Britanku Johannu Kontu 2-6, 7-6 (3), 7-5. Za mladu Osječanku bilo je to peto finale i drugi naslov nakon što je 2014. pobijedila u Kuala Lumpuru, dok je gubila finala u Taškentu u rujnu 2012. i rujnu 2015. te u Birminghamu u lipnju 2013. Britanki je to bilo peto finale i drugi poraz. "Ovo je nevjerovatno, ovo je moj drugi turnir u karijeri. Nakon što sam izgubila prvi set pokušala sam se koncentrirati na svoju igru i smanjiti pogreške. Sada slijedi Birmingham pa Wimbledon", rekla je mlada hrvatska tenisačica.

ISLAND ŠOKIRAO HRVATSKU I ZAKOMPLICIRAO KVALIFIKACIJE ZA SP

Hrvatska nogometna reprezentacija doživjela je prvi poraz u šestome kolu kvalifikacija za Svjetsko prvenstvo u Rusiji. Bolji od Hrvatske bio je Island koji je na domaćem terenu slavio rezultatom 1 : 0, pogotkom Hordura Magnussona u 90. minuti. Island se ovom velikom pobjedom izjednačio s Hrvatskom po broju bodova (13), no momčad Ante Čačića zbog bolje gol razlike još uvijek drži prvo mjesto u skupini I. Bio je ovo šesti međusobni susret Hrvatske i Islanda i prvi poraz 'vatrenih'. U prethodnih pet utakmica Hrvatska je ostvarila četiri pobjede i jedan remi.

POBJEDA KOLAK S NAJBOLJIM REZULTATOM U SVIJETU OVE GODINE

Olimpijska pobjednica u bacanju koplja Sara Kolak pobijedila je na mitingu Dijamantne lige u Lausannei s novim hrvatskim rekordom i najboljim rezultatom u svijetu ove godine od 68,43 metra. Kolak je u Lausannei za čak dva metra i 25 centimetara popravila svoj dosadašnji najbolji rezultat s kojim je i stigla do zlata u Rio de Janeiru 18. kolovoza prošle godine te je zasjele na prvo mjesto svjetskih ljestvica ove godine pretekavši Turkinju Edu Tugsuz (67,21m). Kao i u Riju, Kolak je do pobjede stigla u posljednjoj šestoj seriji u koju je ušla kao drugoplasirana s rezultatom 66,65 iz treće serije, što je tada bio i hrvatski rekord. Bolja od nje bila je svjetska rekorderka, Čehinja Barbora Špotakova sa 67,40m. No, tada je 22-godišnja Ludbrežanka bacila najbolji hitac u svijetu u posljednje četiri godine.

PETO NOGOMETNO PRVENSTVO HRVATSKIH MANJINA

U Sv. Martinu na Muri održano je krajem lipnja 5. europsko nogometno natjecanje reprezentacija hrvatskih nacionalnih manjina. Natjecali su se Hrvati iz Srbije, Slovačke, Slovenije, Austrije, Rumunjske i Mađarske. Prvenstvo je zaključeno trijumfom Srbije, finalnom pobjedom nad Mađarskom (6 : 0). U utakmici za treće mjesto Austrija je svladala Sloveniju 1 : 0, dok je peto mjesto osvojila Slovačka pobjedom 3 : 0 nad Rumunjskom. Za najboljeg igrača proglašen je Luka Sili iz Srbije, a nagradu za najboljeg vratara primio je njegov suigrač Stefan Lebović. Igor Vidović, najbolji strijelac, dolazi iz iste momčadi. Priznanje za fair-play pripalo je Rumunjskoj.

OTKRIJTE SVOJU PRIČU NA hrvatska.hr

Puna života

Ne ispunjavajte život danima, ispunite dane životom.

HRVATSKA

PHOTO SOURCE: RECI DA D.O.O.

PHOTO SOURCE: RECI DA D.O.O.